Budapest, 1902. Hetedik évfolyam. 290. szám. Szerda, október 22.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

K. MŰV. KÖNYVT. TÁRA

Nehéz kötelesség.

Budapest, október 21.

(s.) Kár, hogy a Ház bizottságainak ülései el vannak zárva a tágabb nyilvánosság elől. Még nagyobb kár, hogy bizonyos dolgokat még a Ház tagjaira szoritkozó szükebb nyilvánosság elől is el kell vonni. Mert szerettük volna, ha a lehető legnagyobb nyilvánosság hallja azokat a bizalmas adatokat, amikkel tegnap báró Fejérváry Géza az ujoncjutalék közvetett kiegészitésének szükségességét bizonyitotta és ha a lehető legnagyobb nyilvánosság látja azt a konsternációt, amelylyel az ellenzék a honvédelmi minisztert hallgatta. Ezeket hallva és látva, alighanem kapacitálva volna már a közvélemény a javaslat számára. Nem arra, hogy lelkesedjék érette, hanem arra, hogy beletörődjék. De hogy a kapacitáció igy sem lesz nehéz, azt remélni engedi a többség hangulata, amely a miniszter fejtegetéseinek hatása alatt immár határozottan kialakult, és az ellenzéké, amely hirtelen nagyon bizonytalanra vált. Ami nem is csoda. Báró *Fejérváry* Géza feltárta a bizottság előtt az ő becsületes őszinteségével a valóságot és ez a valóság, ha nem is éppen meztelen, amint mondani szokták róla, de nagyon is szegényes ruházatu. Hogy mennyire meg lehet tőle döbbenni, arra, ugy mondják a szemtanuk, nagyon meggyőző bizonyitékot szolgáltatott ma és tegnap a véderő-bizottság ellenzéke.

Amit ebből a valóságból mindenkinek szabad tudniok, az, ime, a következő:

A közös hadsereg ujoncjutalékát 1869-től 1889-ig összesen 23.000 fővel emelték; ugyanis 1869-ben 80.000 volt, 1889-ben pedig 103.000 ember lett az ujonclétszám, amely azóta változatlan. Ezalatt a két állam népessége 30 millióról 45 millióra emelkedett. Az aránytalanság itt szembeötlő, mert mig a népesség szaporodása 50 százalék volt, az ujonclétszám csak 20 százalékkal emelkedett. De még ez sem fejezi ki a valóságos állapotot. Mert harminchárom esztendő óta a hadsereg intenziv fejlesztésével annak extenziv fejlesztése még kevésbé tartott lépést, mint a népesség szaporodásával. Ez alatt az idő alatt a hadseregben egész sora keletkezett az uj intézményeknek, amelyeknek kiszolgálására emberek kellettek. Ezeket az embereket a csapatszolgálattól kellett elvonni, amelynek ezen a réven most 30.000 emberrel kevesebb áll rendelkezésére. Tehát még az az aránylag csekély gyarapodás sem valóságos. És hogy mennyire csekély, azt szinte ijesztően illusztrálja az a nehány összehasonlító adat, hogy 1868 óta Németország ugyanakkora idő alatt 200 százalékkal, Franciaország majdnem 100 százalékkal emelte ujoncjutalékát és Oroszország is körülbelül megkétszerezte. Ami mind nem jelenti azt, hogy a véradó emelkedése nem elég nagy a mi erőnkhöz képest, de mindenesetre bizonyitja, hogy nagyon csekély ahhoz képest, ahogyan fegyveres erejüket egyéb nagyhatalmak fejlesztették.

Nem kell valami nagy katonai szakértelem ahhoz, hogy belássuk, mennyire tarthatatlan ez az állapot, még pedig nem nagyhatalmi állásunk szempontjából, hanem *az ország biztonságának szempontjából*. És hogy nem állunk jobban a hadsereg felszerelésének dolgával sem, az szinte köztudomásu. És itt különösen a tüzérség és a haditengerészet ujjászervezése jelentkezik immár el nem odázható feladatként. Mikor a többi nagyhatalom hadserege már mind fel van szerelve gyorstüzelő-ágyuval, nálunk e részben még csak folynak a kisérletek. Ez talán önmagában véve nem is igen nagy baj, mert ha már legutolsók leszünk, legalább elérjük azt, hogy a legjobb és legolcsóbb anyagot kapjuk. Ellenben egy pillanattal sem volt szabad késnünk a tarackok és a hegyi ütegek beszerzésével, amelyhez a delegációk már hozzá is járultak. Hasolóképpen sürgős a haditengerészet reformja, amit a delegációk szintén beláttak, megadván az engedelmet az uj, modern csatahajók beszerzésére. Természetes, hogy a tengerészet fejlesztésénél nem gondolhatunk nagyszabásu gyarmatpolitikára, sem nagy nemzetközi tengeri utvonalak védelmére, amivel kivitelünket támogassuk, mert gyarmataink nincsenek, nincs is rájuk szükségünk és nagy tengeri kereskedelmünk sincs, bármilyen szükségünk volna is reá. De a partvédelem szerényebb hivatására kellőképpen föl kell szerelnünk tengerészetünket, nehogy a tenger felől támadhasson meg bennünket az ellenség.

Ezekhez az immár elhatározott reformokhoz ismét emberek kellenek és pedig a tüzérség részére hatodfélezer ember, az uj hadihajókra pedig hétszázötven. Ehhez járul még a csapatok kiegészitésére szükséges tizenegyezer ember. Mindezekre a célokra a javaslat huszezer embert kér, vagyis háromezerrel többet, mint amennyi okvetlenül szükséges. És ebben a háromezernyi többletben jelentkezik a javaslatnak az a momentuma, amely tán leginkább kiengesztel bennünket a véradó emelésével: a humanizmus momentuma.

A mostani létszám mellett ugyanis a családi okokból való szabadságolások nem lehetségesek olyan mértékben, amint a humanizmus megkövetelné. Olyan kevés a katona, hogy akárhányszor a legsulyosabb esetekben is kénytelen a hadvezetőség megtagadni a szabadságolást. A fölemelt létszám megszünteti ezt a szomoru kénytelenséget, amely annyi pusztulásnak, nyomornak kutfeje. Nem fog előfordulni, hogy a katonafiu ne mehessen haza árván maradt testvéreinek, özvegyen maradt édesanyjának gyámolitására, ha meghalt a kenyérkereső apa; nem fog előfordulni, hogy családok jutnak koldusbotra a katonai érdekek szent nevében, amint eddig minden-

TÁRCA

A vég kezdete.

A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Gergely István.*

SZEREPLŐK:

A férj.
Az asszony.

(Történik egy befüggönyözött fiakkerben; a kocsiban kékes derengés).

Az asszony (*miután hosszabb ideig hallgattak*): Ugyan merre járhatunk?

A férfi (*óvatosan kissé félretolja a függönyt*): Valahol a városligetben. (*Nézi az óráját; tulzott meglepetettséggel*): Már négy óra.

Az asszony (*keserüen mosolyog*): Mondja csak, pontosan: hány percet és másodpercet vagyunk együtt?

A férfi: Nem értem, miért buzgólkodik maga annyire, hogy mentől kiállhatatlanabb legyen; sikerül ez magának minden erőfeszités nélkül is.

Az asszony: Parancsolja, hogy kiszálljak?

A férfi (*vértanu-ábrázattal emeli föl a szemét; nyög és sóhajt*): Istenem, hát mivel érdemeltem én ezt meg?! Ezt hivják szerelemnek és boldogságnak. Miért akarja ez az asszony, hogy már ma jussak be a tébolydába, ahová különben csak husz év mulva kerülnék. Lássa, édesem, mi már ott tartunk, hogy maga nem tud nekem olyasmit mondani, amivel engem ne bántana...

Az asszony: Hallgasson el a szemrehányással, mert otthon bőven van részem az ilyesmiben.

(*A legnagyobb megvetéssel, amelyre képes*): Nem akarom megmondani, kitől.

A férfi (*egy ideig mintha küzködnék, hogy a megfelelő kifejezést megtalálja*): Ne szidja előttem az urát. Nem illik, kérem. Egyáltalában nem látom be az okát, hogy maga miért veti meg annyira az urát, hogy még a nevét se ejti ki. (*Utánozva*): „Nem akarom megmondani, kitől!" No bizony. A maga ura nagyon derék ember és kezdek rájönni, hogy miért nem találja rózsásnak az otthonát.

Az asszony (*szótlanul hüledezik; majd megnyomja a gummilabdát. A kocsi megáll*): Isten áldja! (*Ki akar szállni.*)

A férfi (*visszarántja*): Megbolondult?! Az Andrássy-uton!... (*Kiszól a kocsisnak*): Vissza a ligetbe... (*A kocsi visszafordul.*) Istenem, milyen helyzet!

Az asszony (*azon a bizonyos száraz hangon*): Vedd most elő az órádat: adok neked öt perczi gondolkodási időt, aztán majd megmondod, hogy mi lel.

A férfi: Azon nem kell gondolkodni.

Az asszony (*becsületes kiváncsisággal, amely a legbünösebb arcnak is naivságot kölcsönöz*): Nos?

A férfi: Mert megölsz.

Az asszony (*egyszerüen*): Hát ez szamár beszéd.

A férfi: Igenis, megölsz, meggyilkolsz, szétmarcangolsz, sirba juttatsz, tébolydába kergetsz és megőszitesz, és mindenekelőtt feldühösitesz és idegessé teszel. Mert akármit mondok, te félreértesz. Más értelmet skatulyázol bele a szavaimba. És pedig szándékosan. Folyton sértve érzed magad, amikor te sértesz. Türelmetlen vagy és türelmetlenséged ragadós, mint a nátha. És én ezt nem birom ki...

Az asszony (*álmélkodva*): Istenem, még a szavai is ugyanazok, szóról-szóra, mint — nem akarom megmondani, hogy kié...

A férfi: Ez csak mellettem bizonyit. Ketten jobban itélhetünk, mint maga egyedül. Lássa ezt be és változzék meg irányunkban... Mert ezt nem birjuk ki.

Az asszony: Hiszen ez mindig szebb lesz: most már többes-számban beszél.

A férfi: Aztán a mi boldogságunk roppant sok kényelmetlenséggel jár.

Az asszony (*diadallal*): Ez már beszéd, te egoista. Hát csak folytassad.

A férfi (*sérelmesen*): Minden második napon ezek a kocsikázások, és szivaroznom se szabad!

Az asszony: Ebben a szük bódéban? — még csak az kellene, hogy...

A férfi (*közbevág*): Paperlapap. Feleljen: szeretsz?

Az asszony: Igen.

A férfi: Ha tehát szeretsz, kivánnod kell testi és lelki javamat.

Az asszony: Kivánom.

A férfi: Ha javamat kivánod, nem tilthatsz el semmitől se, amit egészségem megkiván. Már pedig én belebetegszem, ha ebéd után nem szivarozhatom.

Az asszony: Ön meg utálom a szivarfüstöt. Pont.

A férfi (*örömmel*): Ez jellemez téged. Ilyen vagy mindenben. Pedig akár a halált is el kell szenvednünk azért, akit szeretünk.

Az asszony: Halált igen. Szivarfüstöt nem.

A férfi: Különben hagyjuk ezeket az igazán aprólékos dolgokat. Sokkal különb oka van a mi meghasonlásunknak. (*Szomoruan*): Az utolsóelőtti stádiumban vagyunk.

Lapunk mai száma tizenhat oldal.

nap előfordul. A humanizmus mérlege tehát rendben van; a humanizmus nevében hiába mennydörögnek a javaslat ellen, amely tizenkét ezerrel több kenyérkeresőt fog évenként fegyverbe állítani. És ha a szerzett jogok kényszerű sérelme, amelyet a póttartalékosok behívásánál nem lehet eltagadni, igazságtalanság, az viszont kétségtelen, hogy ez az igazságtalanság sokkal nagyobb és keservesebb igazságtalanságot fog megszüntetni.

Egyébként a javaslat eléggé rávall a kormánynak arra az igyekezetére, hogy a terheknek elkerülhetetlen emelkedése mennél kevésbé legyen érezhető és hogy az elkerülhetetlen szükségletek mennél kisebb emelkedéssel legyenek kielégíthetők. A javaslat két évre huszezer póttartalékos behívásáról intézkedik, s esetleg még a harmadik évben is szükség lesz ugyanennyire. Az első évben azonban csak tizenhatezret, a másodikban tizenhétezret fognak igénybe venni. Ezenfelül a második évben hazaküldik az első évben behivottak egyharmadát, a harmadik évben pedig az első évben behivottaknak további egyharmadát és a második évről is egyharmadot, ugy, hogy három év alatt az egész emelkedés nem hatvanezer lesz, hanem csak harmincezer. Elég nagy teher ez is, de mégis csak félakkora, mint amilyennek első szinre látszik. Ennyibe a parlamentnek bele kell törődnie, ha nem akarja magára venni azt a szörnyü felelősséget, hogy háboru esetére védtelenül legyen kiszolgáltatva az ország az ellenség tulnyomó erejének. És bár mindenki szivesen venné, ha teljesülhetne az a kivánság, hogy egyelőre csak a tüzérség számára kivánt póttartalékosok hivassanak be s jövőre aztán inkább emeljék magát az ujoncjutalékot a póttartalékosok behivása helyett; de ha a honvédelmi miniszter, a dolgok teljes ismeretével, nem merné a felelősséget ezért a halasztásért magára venni, akkor nem hiszszük, hogy akadna parlamenti többség, amely szembe merne szállani az ilyen felelősséggel.

Igaza volt ma a véderőbizottságban annak a felszólalónak, aki azt mondta, hogy a javaslatot a többség nehéz szivvel szavazza meg és a kisebbség nehéz szivvel tagadja meg. És igaza van a többségnek is, a kisebbségnek is. És nemkülönben igaz az is, hogy közgazdasági és kulturális haladásunkra nemcsak az egyre növekvő katonai terhek vannak zsibbasztó hatással, hanem éppen ugy megbénitana minden haladást az az aggodalom is, hogy nincs elég számos, eléggé jól fölszerelt hadseregünk közgazdaságunk és kulturánk megvédésére. Az ellenzék kötelességét teljesiti, mikor a javaslat ellen állást foglal kritikájával és szavazatával, mert neki a kritika, az ellenőrzés, a fékezés a kötelessége. De a többségnek egészen más a kötelessége. Neki a mai nap sikerét, népszerüségét fel kell áldoznia a holnap terhes gondjával, felelősségének tudatával lelkében. Mind a két kötelesség nehéz ez egyszer. A többségé a nehezebb. De ezt a nehéz kötelességét megnyugvással teljesitheti.

Mulatságos fátum.

Budapest, október 21.

(Á. K.) Már az antik világnak is volt tiszta tudata arról, hogy nemcsak komor fátumok léteznek e földön, hanem mulatságosak is. Igaz, hogy ez utóbbiak is ölhetnek. Sőt ölnek is, sokkal többször és sokkal gonoszabbul, mint az előbbiek. Mert valamint jaj annak, aki a komor fátumnak a szemébe akar nevetni még inkább jaj annak, aki a mulatságos fátumokkal szemben pathetikus és hősi pózba helyezkedik.

És kétségtelen az is, hogy ezeknek a régóta ismert, mulatságos fátumoknak nem utolsó rendü fajtája az, mely egy idő óta *Széll* Kálmánra vetett szemet. Azóta ugyanis, amióta elmultak a derült évek, melyek alatt, bármerre tekintett is, még mikroskópiummal sem tudott volna egyetlen ellenséges frontot fölfedezni — s amióta beálltak azok az idők, melyekben Széll Kálmánnak nem is egy, hanem egyszerre három front ellen kell küzdenie. Küzdeni az osztrákkal, küzdeni az ellenzékkel és rendet csinálni a saját pártjában.

Es miből áll az a mulatságos fátum, mely Széll Kálmánra szemet vetett?

Abból, hogy mig azelőtt sok olyan dologért, ami igazán csak játék volt neki a mai feladatokhoz képest, égig emelték s ellövöldözték az elismerésnek, a bámulásnak, sőt a tulvitt ömlengéseknek összes töltényeit, — most ugyanazok, az igazán nehéz harcok és igazán sulyos feladatok idejében, megpróbálnak ugy a parlamentben, mint a sajtóban — kötekedve játszani vele.

Ugyanazt a módszert tehát, melylyel egykor kikezdték Tisza Kálmánt és kivégezték Bánffy Dezsőt, most a sötét koloritból a vidám hangnembe iparkodnak átcsempészni. Mert a számitás egyszerü. Nem volt még kormányférfi, akivel három éven át, inde et unde, annyi tömjénfüstöt szagoltattak volna, mint Széll Kálmánnal; lehetetlen tehát, hogy meg ne bódult volna tőle. Lehetetlen, hogy ha eddig azon a magas piedestálon, melyre három év előtt rátették egyesült erővel, meg is tudott állani szédülés nélkül, de hogy ezután le ne ugorjék vagy le ne bukjék, mihelyt — csiklandozni kezdik.

Ez a számitás; és egyszersmind a „helyzet szignaturája" is. Ezt eltitkolni mitsem használ, — érzékenyen lamentálni vagy indignálódni felette pedig még kevésbé. Legokosabb tehát bevallani s a nevén nevezni. S annál is inkább, mert mulatságos lehet ugyan, de egyáltalában nem veszélyes.

Nem veszélyes azért, mert amit oly sokan tartottak s tartanak talán még ma is lehetetlennek, — kisült, hogy nem az. Nem lehetetlen, hogy valaki, habár annyi tömjénfüstöt szagolt is, mint Széll Kálmán három éven át, mégse bóduljon meg tőle. Nem lehetetlen, hogy valaki, akiről föltették, hogy a hizelgések által hiszterikussá lett benne a hiuság, — a legmagasabb piedestálon s a legkomolyabb feladatok idején is mosolygva ne türje a csiklandozást. Nem lehetetlen, hogy valaki még négyévi szakadatlan és idegfeszitő munka után se legyen nervózus; — sőt a játsziságba bujtatott tiszteletlenséggel vagy sértő szándékkal szemben ne csak a flegmáját el ne veszitse, hanem a humorát se.

Mindez nem lehetetlen, sőt máris bizonyos az ellenkező. S előre is látható, hogy sokkal hamarább fogják elveszteni pajkos jókedvüket azok, akik mindenáron nevetni akarnak Széll Kálmánon, mint maga Széll Kálmán, aki, amilyen komolyan tudja venni a komoly dolgokat, épp oly jól is tud, ha arra kerülsa sor, együtt nevetni a nevetőkkel. De mig idáig el nem érkezünk, ugy kell venni a helyzetet, amint van. S a mulatságos oldaláról kell felfogni még azt is, hogy valakit, aki kezében tartja négy év óta az ország összes hatalmát, ellenfelei még sem tartanak félelmesnek; s miért? Azért, mert biztosan tudják, miután meggyőződtek róla, hogy sem nem tud, sem nem akar a hatalommal akként élni, hogy azzal akár egyeseknek, akár pártoknak, vagy bárkinek személyes érdekből árthasson vagy használhasson.

És ha a Széll Kálmán kormányzata előtti időkből szerzett tapasztalatok után, még ennek is lehet „mulatságos" oldala, — mennyivel inkább lehet sok egyébnek. Például annak, hogy a folytonos bécsi utazásuk miatt a legutolsó diáknak sem lehetett rosszabb vakációja, mint Széll Kálmánnak volt a nyáron. Hogy szakadatlanul dolgozik reggeltől estig, sőt gyakran az éjszakába is. Hogy vannak napok, melyeken rendes ebédjét vagy vacsoráját megenni nem ér rá. De a legmulatságosabb az, hogy mindezt ugy birja, mintha nyakig lubickolna abban a csudaforrásban, melyből még az aggastyán is megfiatalodik. S mivel mindezek köztudomásuak, tehát alkalmasak arra, hogy ezek miatt a kötekedők rákapjanak. Ha ugyis sok a baj, toldiuk meg egy kevéssel. Hisz nincs olyan megrakott szénás szekér, amire még egy villával rá ne férne.

S mulatságos az is, hogy habár parlamenti ellenfelei tréfálkozni kezdenek vele, mégis Széll Kálmán mily komolyan veszi a parlamentet. Nincs oly kis dolog, amire sulyt ne helyezne, nincs olyan alárendelt kérdés, amiről rögtön kimeritő tájékozást ne adna. De persze, sohasem elégednek meg az ő teljes őszinteségével, hanem mindig abban akadékoskodnak, aminek megmondása nem tőle függ. Tudják, hogy ha az ideje eljő, ebben is olyan őszinte lesz, mint minden másban. De ezt illendően bevárni már komoly dolog lenne; ami pedig nem illik a mulatságos stilbe. Kötekednek és tréfálkoznak tehát, mert ez mulatságos. S mivel a parlamenti felelősséget még soha egy miniszter sem gyakorolhatta másképp, mint beszéd alakjában, — s mivel mindenért Széll Kálmánt vonják felelősségre, — tehát mindig Széll Kálmán beszél, vagy: Széll Kálmán mindig beszél! — S ez is mulatságos.

De át kell esni ezen is. Kevesebb dicsérettel talán, de annál több dicsőséggel. S ha Széll Kálmánt a mulatságos fátum megjelenése egy percre sem hozta még zavarba, — onnan van, mert előre látta s el volt készülve rá. Mikor a Park-Klubban az összes pártok lakomát rendeztek tiszteletére s mikor dicsőittetése a zenitben állt, — akkor tett,

---

Az asszony: Utolsóelőtti stádiumban? Mi ez?

A férfi: Megmagyarázom. Lásd, mindenféle szerelemnek vége szokott lenni. Ugy a házasságban, mint a szabad boldogságban. Mind a kettő nagy boldogsággal kezdődik, amely kopik, züllik, hanyatlik. A züllés első fokát jelenti az első hazugság. Nyomában az első csalódás. Aztán jön az első tiszteletlenség. Eddigelé ugyanez a züllés folyamata ugy a házasságnak, mint a szerelmi viszonynak, de ennél a pontnál kettéválik és mindegyik külön lejtőn bukik, mig el nem éri az utolsóelőtti stádiumot. A házasságban az utolsóelőtti stádium az, mikor a házasfelek szidják egymást, sértik, gyalázzák, tán még verik is, hogy a következő pillanatban vadállati örömmel egymást megöleljék. Ezután már csak a közöny jön, — a vég. A szerelmi viszonyokban az utolsóelőtti stádium: a szemtelenség, a dac. Hány óra van most? — Kérem, ne csináljon ujból scénát, — tehát félőt, — imhol, másfél óra hosszat vagyunk együtt, itt ebben a lefüggönyözött kocsiban, teljes biztonságban, semmiféle meglepetés sem érhet, másfél óra hosszat, vagyis kilenceven percig, vagyis nem tudom hány ezer másodpercig, — és magának még nem jutott eszébe, hogy engem megcsókoljon. De ha az urad mellett állok és ő csak prüsszent egyet, már megcsókoltál. En már csak veszedelemben és szemtelenségből kellek neked, mintha valami sátáni gazság kergetne, hogy kihivjad a világot.

Az asszony: Teérted teszem!

A férfi: Értem? En meg beleőrülök az örökös nyughatatlanságba. (*Esküdözve*): Ha mégegyszer valaki azt meri mondani, hogy a tiltott gyümölcs jó, azt belepofozom a sirjába. Valóban utálatos az a szélhámosság, amit a világ az ugynevezett szerelmi boldogsággal végbevisz. Nem igaz. Nem igaz. A tilos viszony borzasztó. Utálatos. És kényelmetlen. Es csak az a csók, az igazi csók, amely tiltva nincs.

Az asszony (*hosszabb szünet után*): Már látom, hogy az lesz a legokosabb, ha bucsut mondunk egymásnak. (*Nagyon szomoruan, de határozottan*): Isten áldja!

A férfi (*hüledezik, de megnyomja a gummigombot, a kocsi megáll.*) Isten áldja! (*Ki akar szállni.*)

Az asszony (*visszarántja*): Megőrültél... Ni, hogy esik az eső, — borzasztó! (*A kocsishoz kiszól*): Vissza az Andrássy-utra!

A férfi: Irtóztató ez a lefüggönyözött, sötét, zárt kocsi! Akárcsak egy tébolydai cella, — nem birom ki, kérek kényszerzubbonyt. Es ezt minden második napon! (*Rimánkodva*): Kis öregem, nyissuk ki az ablakot!

Az asszony: Nem lehet. Csak ugy zuhog az eső, ilyenkor tele van a liget szerelmespárok kocsijaival.

A férfi: De haza hajtatunk...

Az asszony: Haza. Az Andrássy-ut végén kiszállsz. Bucsuzás nélkül. Es most add a becsületszavadat, hogy soha többé nem közeledsz felém és semmiféle helyzetemmel vissza nem élsz.

A férfi: Visszatérsz az uradhoz?

Az asszony: Mi közöd hozzá? Veled számolok le. Becsületszavad?

A férfi: Megállj. Figyelmeztetlek valamire. Ha adom, hát be is tartom a becsületszavamat és semmiesetre se számits arra, hogy megszegem. Óva intelek.

Az asszony: Kezet rá. Jól van. (*Ki a kocsishoz.*) A Műcsarnoknál megállni! (*A kocsi tovább robog.*) Tévedtél. Nem az utolsóelőtti stádiumnál vagyunk. Ez a vég.

A férfi: Kiváncsi vagyok, hogy igy lesz-e.

Az asszony (*nevetve*): En is, te szemtelen!

— Függöny. —

egyetlen egyszer, borongós hangulatu vallomást. A csillagról és a tarpéji sziklárol beszélt. Akkor nem értették, — azóta elfeledték. Most, ha visszaemlékeznek rá, megérthetik. S megfejthetik, hogy az, aki elborult, mikor diesőitve ünnepelték, mért nevethet, mikor a legkomolyabb és a legnehezebb feladatok közt, akár itt, akár ott, játszani akarnak vele.

Szavával sohasem játszott. Közügyekben kockákra nem játszott, a politikában hamisan nem játszott, senkinek bizalmát el nem játszotta, de ha ellenfelei a parlamentben, a legkomolyabb dolgok közepette, mindenáron mulatni akarnak, velük játszva is meg tud küzdeni.

BELFÖLD

A főrendiház ülése. Gróf *Csáky* Albin elnöklete alatt rövid ülése volt ma a főrendiháznak. A kormánytól és a képviselőháztól beérkezett átiratok bemutatása után megvizsgálták és elismerték gróf *Zichy* László és báró *Ambrózy* Gyula főrendi tagsági jogát. Aztán vita nélkül intézték el az uj országházba költözés költségeiről szóló jelentést, továbbá a hódmezővásárhely—makó—nagyszentmiklósi, a budapest—esztergom—füzitői, a pápa—báuhidai, a sziszek—csaprag—voginmosti vasut épitéséről, a Béga-csatornáról, az állami számvevőszék szervezetének módositásáról s a népfölkelés teljes fölfegyverzéséről szóló javaslatokat. A jegyzőkönyv hitelesitésével az ülés bevégződött.

Az ülések idejének áthelyezése. Nyár végén megirtuk már, hogy az uj Házba költözéssel kapcsolatosan föltétlenül föl fog merülni a délutáni ülések kérdése. Régi óhajtás ez és amikor annak idején a házszabályokat módositották, az ellenzék már lépéseket is tett megvalósitása érdekében. Akkor a miniszterelnök leszerelte az akciót s éppen arra hivatkozott, hogy az ülések idejének áthelyezésére sokkal alkalmasabb időpont lesz az uj Házba való átköltözködés. Most aztán erős mozgalom indult a törvényhozásban, hogy ez a kérdés valahára megoldassék s ugy tudjuk, ivet is köröznek, melyet mindazok aláirnak, akik a délutáni üléseket óhajtják. Eddig már körülbelül másfélszázan irták alá az ivet s minden bizonynyal még igen sokan fogják aláirni, mert pártközi meggyőződés, hogy a mai ülésrend mellett a képviselők minden egyéb, akár közérdekü foglalatosságukból is ki vannak szoritva. Se délelőttjük, se délutánjuk: a mai rend mellett vagy az üléseket, vagy egyéb munkájukat kell elhanyagolniok. A tulnyomó többség azon az álláspouton van, hogy déli egy órától ötig tartsanak az ülések, ami körülbelül minden jogos érdek összeegyeztetését jelentené. Az aláirásokat most gyüjtik s a jövő héten, mikor az elnök zárt ülésre fogja meghivni a képviselőket, hogy az uj Házban tapasztalt hiányokat megbeszéljék, szóba fog kerülni az ülések idejének áthelyezése is. Nincs kétség, hogy a mostani akció eredményes lesz.

Amitől Isten óvjon. A váczi siketnémaintézet felavatásán jelen volt *Wlassics* Gyula kultuszminiszter s a felavatást követő banketten beszédet is mondott. Ebben a beszédben azt mondotta: „Egytől óvja meg az Isten a magyar városi életet — és ez a felekezeti villongás!“ Wlassicstól ez nem meglepő mondás, nagyon sokszor mondotta már korábban is. De azért jól esik konstatálni, hogy a magyar kultuszminiszter egyetlen alkalmat se mulaszt el, ha a nemzet elé állithatja komoly figyelmeztetését s óva intheti a felekezeti villongástól, melyre semmi szükségünk. Ahogyan ő mondotta: „Arra van szükségünk, hogy e haza lakosságában hiven kövesse mindenki a maga hite szerint vallási meggyőződését s ne egymás ellen, de a közös ellenség ellen küzdjön közös erővel minden vallás“. A miniszter ezt a közös ellenséget a ledér cinizmusban, az államfelforgató anarkhista tanokban jelölte meg. Helyes, aláirjuk. De éppen a magyar városoknak kell legjobban érezniök, hogy a néppárt a felekezeti villongásokat szitja és nem a közös ellenség ellen szólit harcba, hanem vallást vallás ellen iparkodik kijátszani. A miniszter figyelmeztetése tehát jó helyen és alkalmas időben hangzott el. A magyar városok tartsák emlékezetükben a váczi figyelmeztetést: „egytől óvja meg az Isten a városi életet — és ez a felekezeti villongás!“

A polgári perrendtartás. A *képviselőház igazságügyi bizottsága* ma délután 5 órakor *Hódossy* Imre elnöklete alatt ülést tartott, amelyben megkezdte az általános polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat megvitatását. A kormányt *Plósz* Sándor igazságügyminiszter, *Mohay* Sándor államtitkár, dr. *Fodor* Antal táblai biró és dr. *Térffy* Gyula miniszteri osztálytanácsos képviselték. Az előadói tisztet dr. *Günther* Antal töltötte be, az ülés jegyzőkönyvét pedig dr. *Nagy* Mihály vezette. Elnök az ülést megnyitván, üdvözli a bizottságot e fontos javaslat tárgyalásának kezdetén és kéri, hogy párttekintetek nélkül, legjobb elméleti és gyakorlati tudásukkal segitsék ez epochális törvény megalkotását.

A diskussziót *Günther* Antal előadó vezette be magvas s mindvégig figyelemmel hallgatott fejtegetésekkel. Üdvözli a törvényjavaslatot, mint egyikét a legkiválóbb kodifikatorius alkotásoknak, melyek valaha parlament elé terjesztettek. Attérve a javaslat főbb elveinek részletezésére, felveti azt a kérdést, vajjon szükséges-e a külön kereskedelmi hatáskört tovább is fenntartani. Nézete szerint ez a jogegyenlőség követelményeinek nem felel meg. Végül egy uj perjogi intézmény megalkotására hivja fel a figyelmet. Általánosságban elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Szivák Imre két szempontból kifogásolja a javaslatot. Az egyik az, hogy a birói hatalmát tulságosan kiterjeszti, más részről pedig az ügyvédséget a perek nagy részétől távol tartja. Óhajtja, hogy a váltóperekben az ügyvédi kényszer fenntartassék, hogy a felebbviteli perekben az ügyvédvallás kötelező legyen, hogy a békéltetési tárgyalásoknál az ügyvédi kényszer fenntartassék s kivánja, hogy a tanuhallgatás és szakértői szemle előleges költségeit mellőzzék. Mindezeket egzisztenciális pontoknak tartja, melyek orvoslása nélkül a javaslatot el nem fogadja. Végezetül kifejezi azt az óhajtását, hogy az ügyvédi rendtartás mielőbb elkészitessék és az ügyvédi nyugdij kérdése mielőbb megoldassék. Óhajtja továbbá, hogy a törvényhozás mielőbb foglkozhassék a polgári törvénykönyv és a telekkönyv reformjával s hogy a budapesti központi egységes járásbiróság mielőbb megalkottassék.

Holló Lajos, ellentétben Szivákkal, a javaslatnak az előtte szóló által hibáztatott számos intézkedését vivmánynak tartja. A kereskedelmi külön biráskodás s a tőzsdebiróság fenntartását kivánatosnak nem tartja. Óhajtaná a biróképzés és alkalmazás javitását akképen, hogy az egyes birók a kiváló ügyvédek köréből neveztessenek ki, ugyszintén az eddigi kiváló birák köréből vétessék. Kivánja továbbá, hogy az esküdtszék intézményét a polgári perekben is honositsák meg. A javaslatnoz hozzá nem járul, hanem inditványozza, hogy az átdolgozás céljából a minisztériumhoz visszautasittassék.

Simonyi-Semadam Sándor a társasbiróságnak ad előnyt az egyes biróság felett. Ő is a külön kereskedelmi biróság eltörlése mellett foglal állást. A váltóügyeket a társasbiróságnál meghagyni óhajtaná.

Elnök erre az előrehaladt időre való tekintettel a tárgyalást csütörtök délután 5 órára halasztja.

A megrágalmazott magyarok. Régi rendszerük az osztrák klerikálisoknak, hogy a magyar király és a magyar nép közt a félreértés és bizalmatlanság magvát hintsék el. Legutóbb a Kossuth-ünnepek adtak rá alkalmat, hogy beárulják az ünneplő magyarságot az udvari körök előtt, mint rebelliseket bélyegezve meg a magyarokat. Egy elterjedt bécsi lap most egy előkelő magyar politikus tollából hosszabb levélben reflektál a bécsi klerikális sajtó és főképp a *Vaterland* hazudozásaira és szemükbe világit azoknak a kisérteteknek, amelyeket a *Vaterland* sötét céljai elérésére segitségül hivott.

Aztán rámutat arra, hogy maga Kossuth Lajos is örökségül hagyta pártjára azt a tanácsot, hogy ápolja a Habsburg-dinasztiával való egyetértést és béküljön ki Ausztriával. A magyar látni szeretné királyát és gonosz hazaárulásnak bélyegzik, hogy ez a kivánság oly jelentős esemény alkalmából tolul az ajkakra, mint az uj parlamenti palota megnyitása. És valóban bün volna az, hogy a magyar nép minél gyakrabban látni szeretné a királyt, a minden képmutatás nélkül forrón szeretett és lelkesen tisztelt uralkodót, hogy kicserélje vele szivét, azt a szivet, amely királyával együtt vérezett a sulyos megpróbáltatás napjaiban és örvendve megnyilatkozzék előtte felemelő nemzeti ünnep napjaiban. Nyugodt lelkiismerettel el lehet mondani, hogy Magyarországon nincs oly politikus, aki forradalomról ábrándoznék, vagy Ausztriától való különválásra gondolna. A büszke magyarnak az *osztrák császárnak* és királyának közös személye nagy elégtétel, mert ez az azonosság nagyhatalommá teszi ezt a nemzetet, de ebben a közösségben jogai alapján mint egyenrangu tényező akar megjelenni. Oly mértékben akarja élvezni királyát, mint Ausztria a maga császárát és ezen a törekvésen a klerikális lapok centralisztikus képmutatásai semmit sem fognak változtatni; csak elkeseredést szülhetnek, amennyiben a királyt árnyékba helyezik, a császár és király tekintélyét gyengitik.

A reformátusok közgyülése. A dunamelléki református egyházkerület ma délelőtt folytatta közgyülését *Darányi* Ignác főgondnok és *Koncz* Imre vértesaljai esperes elnöklése mellett. A közgyülést megelőzőleg a jogügyi bizottság ülésezett, megvitatván a theológiai tanintézet és főiskola ügyeit. A kérdés egyébként kellőképp előkészitve nincs, miért is tárgyalása a jövő évi közgyülésre marad.

A közgyülést 9 órakor *Darányi* Ignác főgondnok nyitotta meg s inditványára rögtön megkezdték a szavazást a kecskeméti jogakadémián üresedésben levő közjogi tanszékre. A szavazatszedő bizottság tagjai *Veszprémi* János elnöklete alatt *Fábián* Mihály, *Szőts* Farkas és *Kalosy* József lettek. A pályázók névsorának felolvasása után a szavazatszedő bizottság a mellékterembe vonult s *Darányi* Ignác a gyülést a szavazás megejtése végett néhány percre felfüggesztette.

Mialatt a szavazatszedő-bizottság munkáját végezte, a közgyülés folytatta tanácskozásait. *Sógor* Endre előadó bemutatja a számszék jelentését. A budapesti egyházközség részére megszavazandó segély tételénél *Bálint* Gábor esperes ellenzi a segély megadását. *Hegedüs* Sándor hosszabb beszédben fejtegeti a fővárosi egyházközség nehéz helyzetét, amely e miatt nagyon is rászorul az egyházkerület segélyére. Tekintetbe veendő, hogy a vallás iránt való közöny sehol sem terjed oly nagy mértékben, mint éppen itt és sehol sem fejtenek ki a többi felekezetek a protestántizmus ellen oly kétségbeesett erőfeszitést, mint a fővárosban. Méltányossági szempontból a kerület nem tagadhatja meg ezt a segélyt. A közgyülés kimondta, hogy — bár méltányolja a budapesti egyház nehéz helyzetét és igaz érdemeit — a kerület most nincs abban a helyzetben, hogy a segélyt megadja.

Ezután *Veszprémi* János, a szavazatszedő bizottság elnöke beszámolt a szavazás eredményéről. E szerint beadtak 51 szavazatot, melyek közül 43-at dr. *Joó* Gyula, 7-et dr. *Jászi* Oszkár és 1-et dr. *Forgon* Lajos kapott. Ennek alapján a közgyülés dr. *Joó* Gyulát a kecskeméti jogakadémia közjog-politikai tanszékének nyilvános rendkivüli tanárául megválasztotta. Az uj jogtanár február hónapban foglalja el tanszékét. Ezután *Kiss* Károly a tanitóképző-intézetről szóló jelentést mutatta be. A közgyülést holnap folytatják.

Az ujonc-javaslatok.

— *A véderőbizottság ülése.* —

Budapest, október 21.

A véderőbizottság ma folytatta tanácskozását az ujonc-jutalék megállapitásáról s a póttartalékosok időleges fölhasználásáról szóló javaslatok tágyában. A vita ma sem fejeződött be s folytatását az elnök a péntek délután öt órakor tartandó ülésre halasztotta.

A mai ülésről tudósitásunk a következő:

A javaslathoz általánosságban ma **Bakonyi** Samu szólott elsőnek. Hangoztatta azt, hogy a delegáció tullépte hatáskörét, amikor a most tárgyalt törvényjavaslat költségeit már előre megszavazta. Különben is az a véleménye, hogy ez a javaslat az ujonciétszámnak állandó emelését jelenti. Nyilatkozatot kér a minisztertől arra nézve, vajjon miképpen fognak érvényesülni az 1888: XVII. törvénycikk azon kedvezményei, amelyek a rendkivüli alkalmakkor behivottaknak a fegyvergyakorlatok alól a felmentést biztositják. A törvényjavaslatot még részletes tárgyalás alapjául sem fogadja el. Az esetben azonban, ha a javaslat általánosságban elfogadtatnék, a részleteknél módositást fog ajánlani, mert a póttartalékosok behivását inhumánusnak tartja. A katonai szempont itt szemben áll a különben is szomoru gazdasági állapottal. Éppen ezért legalább is azt óhajtaná, hogy a rendszabály életbeléptetését még egy évvel elhalaszszák. Már katonai érdekből is kerülni kellene a polgárság jogos elkeseredésének felkeltését.

Pichler Győző utal arra, hogy Magyarország, de még Ausztria sem birja el, hogy a többi nagyhatalommal lépést tartsunk a fegyverkezésben. Mi nem folytathatunk expanziv nemzetközi és gazdasági politikát, mint a többi hatalmasság. Sajnos, hogy ennek dacára a célt mégis a meddő nagyhatalmi állás fenntartásában látják melynek eddigelé Magyarország látta a legkevesebb hasznát. Foglalkozik azután azzal a szellemmel, mely a hadsereget áthatja. Hangoztatja, hogy a függetlenségi párt, noha a personal-uniót óhajtja, mindig tisztelte a fennálló törvényes intézményeket. Ellenben az osztrák közéletbe határozott antidinasztikus irányzatok hatoltak be, sőt utat törtek a közös hadseregbe is. Nem a magyar csapatokba, hanem az osztrákokba, amint ezt nemrég egy példa mutatta, amikor Ausztriában 89 kiszolgált katonát fogtak el egy vasuti állomáson, amiért hazavonulva a Wacht am Rheint énekelték s német birodalmi zászlót tüztek ki a vaggon ablakán. Kérdi, hogy ilyen viszonyok közepette miért nem karolják fel az intéző körök Magyarországot? Miért tart még egyre a bizalmatlanság Magyarország irányában? A javaslatot illetőleg csatlakozik Bakonyi kéréséhez, óhajtja, hogy legalább a póttartalékosok szerzett jogait ne sértsék s akkor hajtsák végre a békelétszám emelését, ha majd a magasabb ujoncjutalék meg lesz szavazva.

Tóth János nem tagadja azt, hogy sikeres védelemről gondoskodni mindnyájunknak kötelessége. Am ez csak azon határig jogos, ameddig a védelem anyagi létérdekeinket nem sérti. E határon már is tul vagyunk, aminek okát abban látja, hogy a kormányzat egyre csak arra volt figyelemmel, hogy más hatalmak milyen mértékben fegyverkeznek. 1889 óta az uj katonai terheknek egész sorát vállaltuk. Tovább menni ezen a nyomon bün volna, mert megbénitanók kulturális és gazdasági fejlődésünket.

Bolgár Ferenc konstatálja, hogy extenziv fejlesztés tekintetében a mi hadseregünk a legelmaradottabb, ami az ujoncjutalék stagnálásának következménye. Ennek ellenében intenziv fejlesztésben elüljárunk. Régóta óhajtandónak tartja éppen ezért, hogy erőnkhöz képest mi is rálépjünk az extenziv fejlesztés

terére s annak helyes arányokban való eszközlésére. Tóth János is óhajtja a véderő kellő karbantartását: ez a méltányosság bizonyos mértékig közelebb hozza egymáshoz az ellentétes véleményeket. Konstatálja, hogy a honvédelmi miniszter bizalmas adatai nagy impressziót tettek; egy részüket a nyilvánosság elé is kellene vinni, mert ez a közhangulatot a helyes irányban nagy mértékben befolyásolná. A javaslatot elfogadja, bár nehéz szivvel teszi, mert az gazdasági viszonyok sulyát ő is ismeri. Ő is kéri a minisztert, hogy a behivott póttartalékosoknak a fegyvergyakorlat alól való mentesitésénél vegye figyelembe a méltányosságot. A javaslatnak méregfogai, hogy a póttartalékosok szerzett jogait sérti. Éppen ezért megfontolandónak tartja, nem lehetne-e ezt a méregfogat kihuzni. A tüzérség emberszükséglete sürgős lévén, ezt halaszthatónak ő sem tartja. De tán a szükségletek egyéb részét, az ujoncjutalék uj rendezését el lehetne halasztani, mert itt valóban humanitárius szempontok esnek latba.

Vészi József a vita közjogi momentumaira reflektál. Bakonyival szemben utal arra, hogy a delegáció a jelen törvényjavaslat költségeinek megállapításával nem lépte tul hatáskörét, mert a költségeket csak feltételesen állapitotta meg, aminthogy a delegációnak minden határozata csak feltételes, mert mindig a magyar törvényhozás dönti el, hogy a delegáció által megállapitott költségek a költségvetésbe beilleszthessenek-e vagy sem. Tóth János felvetette azt a kérdést, mi történik az esetben, ha a kormány indemnityt kér, mert hiszen akkor a kormány csak a tavalyi költségvetés mértékéig utalványozhat. Erre azt válaszolja, hogy ha a kormány a tavalyi költségvetés mértékén tul tenne kiadásokat, akkor sem a delegáció lépte volna tul hatáskörét, hanem a kormány. Magára a javaslatra áttérve, konstatálja, hogy a miniszter bizalmas adatai pártkülönbség nélkül egyetemes hatást tettek a bizottság valamennyi tagjára. Természetes azonban, hogy ez adatokból a többség tagjai más konzekvenciákat vontak le, mint az ellenzék. Az ellenzék lékező szerepénél és természetes bizalmatlanságánál fogva a kormány adataival szemben is megtámadhatja a hadsereg fejlesztését. De a többségnek más a politikai viszonya, más az alkotmányos hivatása, más a politikai felelőssége. Mi nem állhatunk arra a kényelmes álláspontra, hogy mivel a többi hatalmasságnak mögötte maradtunk, mondjunk le egyáltalában a további erőkifejtésről. Az ellenzék a mai nap rokonszenvét nyerheti ki negációjával, de a többség a holnap és a holnapután eshetőségeire gondol. Ha Tóth János azt állitja, hogy a fegyverkezés már most megbénit bennünket, ezzel szemben a többség álláspontja az, hogy nemcsak az anyagi áldozatok gyakorolnak bénitó hatást, hanem megbénitja a nemzeti önbizalomnak, a nemzeti önérzetnek a megroppanása is. Ha hadseregünk inferioritása tovább is megmarad, vagy éppen tekintettel a többi hatalmasság haladására, még fokozódnék is, ugy még erősebb pangás következnék be gazdaságunkban és még nagyobb zsibbadás kulturális és politikai haladásunkban, mert a lelkekre ködképpen nehezednék az aggodalom, hogy egy nemzetközi bonyodalom esetén nemzeti létünk, alkotmányos szabadságunk megsemmisülhetne. A többség mériegeli a gazdasági áldozatokat, de a mérleg másik serpenyőjébe kell helyeznie azt az eshetőséget, hogy háboru esetén csorbát szenvedhetne területi integritásunk s ezzel együtt nemzeti lételünk. Az ellenzék a miniszter bizalmas adatainak ismeretében bizonyára nehéz szivvel utasitja el a javaslatot, mi, az ország gazdasági sulyos helyzetének tudatában, nehéz szivvel szavazzuk azt meg.

Szeless József a javaslatot elfogadja, mivel a véderő fejlesztésére feltétlenül szükség van. Magáévá teszi Bolgár Ferenc aggodalmait, mert neki is az a nézete, hogy a póttartalékosok szerzett jogait sérti a javaslat, mig ha a szükségletet ujoncokkal fedeznék, semmi jogon csorba nem esnék. Kéri a minisztert, vegye ezt fontolóra s tán talál valami expedienst.

Tóth János néhány megjegyzése után az elnök a vita folytatását péntek délután 5 órára halasztja.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter a vita anyagára való részletes reflexiókat a jövő ülésre tartja fenn magának. Most csak Pichlernek néhány észrevételére óhajt válaszolni. Hangoztatja, hogy teljesen jogosulatlan az az állitás, miszerint a dinasztia Magyarország mellőzésével Ausztria felé gravitál. Hosszu pályája alatt azt a meggyőződést szerezte a miniszter, hogy a korona mindenkor fenséges tárgyilagossággal, részrehajlás nélkül gyakorolja nehéz uralkodói hivatását. Azt állitotta továbbá Pichler, hogy a hadügyi kormányzat bizalmatlansággal van Magyarország irányában. Harmine évvel ezelőtt ennek a vádnak talán lehetett alapja. Ma azonban ezt állitani nem lehet.

Pichler Győző kijelenti, hogy mi sem áll tőle távolabb, mint hogy a koronát részrehajlással vádolja s hogy a korona viselőjének gondolkodását velünk szemben hátrányosnak minősitse. Konstatálja azonban, hogy bár a függetlenségi törekvések mindig a törvény határai közt maradnak, a közös hadsereg kormányzata mégis a bizalmatlanság álláspontjára helyezkedik.

KÜLFÖLD

A francia kormány és a püspöki kar. A Combes-kormány tántorithatatlanul kitart a megkezdett uton s a kongregációk megrendszabályozása után a püspökök megrendszabályozásától sem riad vissza. A francia püspöki kar tudvalevőleg kérvényt intézett a parlamenthez a kongregációk érdekében. Nem minden püspök irta alá, igy *Lenordez* dijoni püspök sem, aki a *Figaro*hoz intézett levelében megmagyarázza eljárását. Legszigorubban elitéli a kongregációk üldözését, de azt hiszi, hogy a püspököknek a konkordátum rendelkezéseivel ellenkező tüntetése *nagyon veszedelmes következményeket* vonhat maga után a katholikus egyházra és a papságra nézve. A püspökök petíciójáról az Elysée-palotában tartott mai minisztertanácsban Combes miniszterelnök jelentést tett. A minisztertanács elhatározta, hogy erről a petícióról jelentést tesz az államtanácsnak, mert a konkordátum ellen irányuló cselekedetet lát benne. Elhatározták továbbá, hogy *Perraud* biborost, aki nemrég Orléansban egy ünnepségen a szószékről a romlottság miniszteriumának nevezte a kormányt, felszólitják, hogy a sértő szót vonja vissza.

Az osztrák képviselőházból. Az osztrák képviselőház mai ülése nagyon szintelen volt azon temperámentumos és szattos tárgyalások után, melyeket tőle már megszoktunk. A ma tárgyalt ügyek a legtávolabbról sem érdekesek, különösen osztrák beldolgok, s igy csak száraz regisztrilásukra szoritkozunk. *Iro* képviselő interpellációt jelentett be a laibachi tartományi törvényszék elnökének *Staudinger* Miksa okirathamisitási ügyében követett magatartása tárgyában. Iro előadja, hogy az elnök a tárgyaláson fölolvasta néhai Ernő főherceg egy levelét, melyben a herceg gyalázott egy osztrák képviselőt. Iro kérdi az igazságügyminisztert, hogy hajlandó-e a törvényszék elnökét ezért a perrendtartással ellenkező eljárásáért felelősségre vonni? *Schönerer* a prágai rendőrség közlönyében megjelent hires körözö levél ügyében interpellál; kérdi a belügyminisztert, hogy a bünös tisztviselőt miért nem bocsájtotta el a szolgálatból? *Rohrmayer* a st.-pölteni népgyülés ügyében interpellál: azt kérdi a miniszterelnöktől, hogy helyesli-e a községi elöljáróság viselkedését. *Romanczuk* előterjeszti a lembergi rutén egyetem fölállitására vonatkozó sürgős inditványát. *Daszynski* kijelenti, hogy a lengyel klub pártolja a rutének kivánságát, azonban nem tartja sürgősnek a rutén egyetem fölállitását.

Bécs, október 21.

Egy kommüniké szerint a reichsrathi cseh ellenzéki párlok, vagyis a nemzeti szabadelvüek, a cseh agrár-párt és a nemzeti szocialista-párt képviselői a képviselőház feloszlatása és uj választások esetére elhatározták, hogy a választásoknál a mostani birtokállapot és az egyes cseh pártok képviselői számának alapján közös jelölt-listát állitanak fel és a választásoknál kölcsönösen támogatják egymást. A cseh klub ezt a megállapodást egyhangulag jóváhagyta.

Az uj szerb kormány. A *Markovics* Cincár miniszterelnökségének meghiusulását a belgrádi lapoknak tulajdonithatni, amelyek a táboroknokot oly vehemensen megtámadták, hogy a király szombatra értekezletet hivott egybe a konakba, s itt a meghivottak többsége egy parlamenti kormány mellett nyilatkozott. Az uj kabinet tehát, ha a kölcsön-ügyben váratlan nehézségek nem merülnek föl, a november 1-én összeülendő szkupstinának fog bemutatkozni. Azt még persze nem tudni, hogy az uj kabinet szószólója lesz-e annak az iránynak, mely az udvarnál határozottan konzervativ politika felé hajlik s a külpolitikában függetlenebb magatartást óhajt. Jórészt attól függ ez, hogy a Velimirovics-kabinet mily erélylyel szál szembe a radikálisokkal. Tekintetben mindenki sokat vár az uj belügyminisztertől, *Todorovics* Velimirtől, az eddigi koronaügyésztől, aki radikális ugyan, de meggyőződéses ellensége a tulhajtott radikálizmusnak, s *Antonics* külügyminisztterrel együtt a királynak legbizalmasabb emberei közé tartozik. Sok erélyt tételeznek föl *Pavlovics* Milován uj hadügyminiszterlől, akiről egyideig az a hir volt elterjedve, hogy kegyvesztett, de később sikerült a király félreértését eloszlatni s jelenleg a király leghivebb emberei közé tartozik.

A sajtó az uj kabinetet, ha nem is lelkesedéssel, de barátságosan fogadja. A *Dnevnik* az uj kormány összeállitásában biztositékát látja annak, hogy folytatni fogja a Vuics-kabinet politikáját s ez esetben a képviselőház támogatásáról biztositja. A *Male Novine* szerint az uj kormány sem a kül-, sem a belpolitikában nem jelent rendszerváltozást. Az ultra-radikális lapok nagyon örülnek annak, hogy *Stefánovics* Nikola, az eddigi belügyminiszter nem lépett be az uj kabinetbe.

A király *Vuics* volt miniszterelnöknek a Szent Száva-rend nagykeresztjét adományozta.

*

Az uj kormány, hir szerint, föl fogja szólitani dr. *Vuics* volt miniszterelnököt, hogy a kölcsöntárgyalásokat, mint Szerbia meghatalmazottja, folytassa a befejezésükig. Dr. Vuics, kit egyébként jelöltnek emlegetnek a párisi követségre, legközelebb Párisba utazik, mint a szerb kormány delegátusa.

A királyi pár néhány napra Nisbe utazik.

Amerikai választási mozgalmak. A jövő hó 4-iki kongresszusi választásra már megkezdődtek a korteskedések az Egyesült-Államokban. Nem lehetetlen, hogy a demokraták az alsóházban többségre fognak vergődni s ezt annak a szivtelenségnek köszönhetik, melylyel a trösztkirályok, bányatulajdonosok s egyéb potentátok, összeségükben pedig mind valamennyien a republikánus-párt hivei, a maguk rideg érdekeit védelmezték az imént lefolyt hónapokban, az állami érdek és a közjó rovására. Ha a bányatulajdonosok nem hajlandók a tárgyalásra, ha az óriási szénsztrájk még pár héttel tovább tart, akkor a republikánusokat semmisem mentette volna meg a vereségtől. Győzelmük még igy sem egészen bizonyos. A szenátusban azonban oly biztosan ülnek, hogy itt nem fenyegeti őket veszély.

A kongresszusi választásokkal együtt megindult az elnökválasztási mozgalom is.

Roosevelt elnök ellenjelöltje Tom L. *Johnson*, Cleveland város majorja. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy Johnson nem az igazi, számbavehető ellenjelölt, mert a kormányon lévő párt még hivatalos jelöltet nem állitott. Johnsont csupán csak egy politikai töredékpárt jelöli. Az uj elnökjelölt azonban egész komolyan veszi a jelöltséget és már meg is indult választási körutjára. Európai fogalmak szerint szinte kacagtató az a mód, amelylyel Johnson kapacitáló kortesutra ment. A jelölt — aki mellesleg megjegyezve, dusgazdag és igazán érdemes, okos ember — egy rémnagy ponyvasátort készittetett, hogy a népgyüléseket mindenütt fedett helyen tarthassa meg. Valóságos cirkuszi menet a Johnson kortesmenete. Elől megy fellobogózott vörös automobilján maga a jelölt, utána következik a csomagos kocsi ugyancsak erősen fellobogózva, legvégül pedig a nagy sátor összegöngyölitett ponyvája. A városokban mindenütt, amerre a menet csak elhalad, százezrivel osztogatják a jelölt fényképét. Johnson különben próbavitatkozásra kihivta Roosevelt elnököt.

A francia haditörvényszékek eltörlése. A táviratok annak idején már jelentették, hogy *André* francia hadügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett a minisztertanács elé, mely szerint a haditörvényszékek béke idején eltörlendők s csakis fegyelmi ügyekkel foglalkoznának, mig minden más vétség és büntett a polgári biráskodáshoz tétetnék át. Revíziós ügyekben pedig egyesegyedül a semmitőszék lenne illetékes.

Ha nem is indokolná André ezt a javaslatot, mindenki tudja, hogy legközvetlenebb oka a kulturharc alatt előfordult fegyelemellenes s egyéb cselekedetek, melyeknek elbirálásában a nantesi katonai törvényszék merev ellentétbe helyezkedett a kormány és a republikánusok fölfogásával, szinte elismervén, hogy egy katonatisztnek kétféle meggyőződése is lehet, s a katonai fegyelem nem mindenek fölött való. Részleteink e törvényjavaslatról még nincsenek, de az államellenes lapok kifakadásai után itélve, nem lehet valami rossz dolog. A köztársasági lapok természetesen helyeslik, sőt örülnek neki.

Ez a törvényjavaslat merőben uj és unikum a nagy hadseregek katonai biráskodását illetőleg s teljesen érthető a jelenlegi francia viszonyok és a köztársaság önvédelme szempontjából, de más kérdés, hogy nem lesz-e hátrányos a hadsereg fegyelmére. Hiszen csak nemrég történt, hogy egy szocialista tartalékos, akit kapitánya nem fegyelemsértés, hanem forradmár elvei miatt megbüntetett, azzal válaszolt a kapitányának, hogy majd kap azért a hadügyminisztertől. Különben pedig egyik lánczseme ez a javaslat annak az ellenakciónak, melyet a köztársaság ellenségeinek az akciója idézett föl; védekezése az államhatalomnak a tekintélyének ártó minden oly meglepetés ellen, amilyenben Saint-Remy alezredes pöre alkalmával is részesült; s komoly intelem a hadseregnek, hogy nem helyezheti magát ellentétbe a kormány fölfogásával s akaratával. Kétségtelen, hogy szokatlanul uj dolog ez a javaslat, de lassanként majd hozzászoknak s beletörődnek a francia tisztek, kik most természetesen a legkellemetlenebb érzésekkel fogadják. Az a testület, mely legtovább, legszivósabban s legmerevebben ragaszkodik személyes hagyományokhoz és copfokhoz, nem fog egykönnyen belenyugodni abba, hogy ősi kiváltságai közül éppen a biráskodást kezdjék ki.

Több mint bizonyos, hogy Andrénak ezt a törvényjavaslatát megkaparitja magának az államellenes csoportok ligája, hogy az agitációt bevigyék a hadseregbe is. És lesz forrongás, lesz elégületlenség, lesz duzzogás, de az erélyes Combes-kormány valószinüleg el van erre készülve.

A sajtó nyilatkozatai rendkivül megoszlók. Mig a republikánus és demokrata lapok melegen üdvözlik a javaslatért Andrét, a konzervatívek és nacionalisták a leghevesebben megtámadják. A *Gaulois* például azt irja, hogy André a legutolsó megaláztatásban készül részesiteni a hadsereget. A kamara azonban, ha heves viharok árán is, de bizonyára megszavazza a javaslatot.

A sztrájk. Wilkesbarreban ma ült össze az *amerikai* bányamunkások gyülése *Roosevelt* elnök javaslatának tárgyalására. A gyülésen hatszáz megbizott jelent meg. *Mitchell* határozottan pártolja az elnök javaslatát, amely a munkásoknak több igazságosságot biztosit, mint amennyit a sztrájk folytatásával el lehetne érni.

A *francia* munkásszövetségnek mintegy ötven megbizottja tegnap este gyülést tartott, hogy megtudják a szindikátusok véleményét az összes munkáskategóriákra kiterjedő általános sztrájk azonnali proklamálásának lehetőségéről. A gyülés olyan határozati javaslatot fogadott el, amelyben a munkásszövetség bizottsága kijelenti, hogy kész elfogadni a bányamunkások nemzeti bizottságának olyan javaslatát, hogy közös megegyezésre lépjenek az egész proletariátus közös követelésein alapuló általános harc céljából. A dunkerquei és marseillei kikötőmunkások elhatározták, hogy mindaddig nem raknak ki szenet, amig a szénmunkások sztrájkja véget nem ér.

A *belga* bányamunkások nemzeti bizottsága tegnap este Charleroiban azt határozta, hogy a munkadókhoz utoljára még egy felszólitást intéznek, amelyben kérve-kérik őket, hogy teljesitsék a bányamunkások jogos követeléseit, s hogy a bányamunkások általános nemzetközi mozgalma céljából nemsokára gyülésre hivják össze Franciaország, Anglia, Belgium, Németország, Ausztria és Magyarország bányamunkásainak képviselőit. Az ipar- és közmunkaügyi miniszter küldöttség utján felkérik, hogy a szénbányatulajdonosoknál járjon közbe a munkások bérkövetéseinek teljesitése érdekében. A hennegaui és liegei tartományi kormányzókhoz ugyane célból külön követséget küldenek. A sajtót és a közvéleményt felszólitják, hogy támogassa a bányamunkások követeléseit s egyuttal kijelentik, hogy a munkások követeléseinek nem teljesitéséből származó káros következményekért a felelősség nem a bányamunkásokat terheli.

Páris, október 21.

A kamara a szénbányamunkások sztrájkjára vonatkozó interpellációkat tárgyalja. *Thivrier* tiltakozik a katonaság alkalmazása ellen és annak visszavonását követeli, különösen tekintettel arra a körülményre, hogy a sztrájkolók nyugodtan viselkednek.

Briaud azt állitja, hogy Franciaországban nincs sztrájkszabadság. *Lazies* követeli, hogy ne küldjenek katonákat a sztrájkvidékre és hogy külön csapatot alakitsanak a munkaszabadság oltalmára. *Basly* kijelenti, hogy a bányatársaságok provokálták a sztrájkot. Felhivja a kormányt, hogy a bányászoknak szolgáltasson igazságot. Az ülés további folyamán *André* hadügyminiszter törvényjavaslatot nyujt be a tisztek előléptetése tárgyában.

HIREK

Budapest, október 21.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 15-én uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király egy szobrászmüteremben.** *Bécs*ből táviratozzák, hogy a király ma délután meglátogatta *Klotz* tanár szobrász mütermét és megszemlélte a meráni Erzsébet-szobor agyagmodelljét.

— **Uj kamarások.** A király mint a hivatalos lap mai száma jelenti, okolicsnai *Okolicsányi* Károlynak, 6. sz. hadosztály-tüzezredbeli őrnagynak, báró *Mirbach* Ferencnek, Schwarzenberg herceg 2. sz. dzsidásezredbeli hadnagynak és hohensteini gróf *Thun* Konstantinnak, lotharingiai herceg 7. sz. dragonyos-ezredbeli tartalékos hadnagynak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— **Apponyi Albert grófnő az uj Házban.** Érdekes epizód játszódott le ma délelőtt 11 óra tájban a képviselőház jegyzői hivatalában. gróf *Apponyi* Albert megjelent *Kiszely* Gézánál, a jegyzői osztály főnökénél és egy hölgy részére belépőjegyet kért. *Kiszely* csodálkozott ugyan, de készségesen átadta a jegyet, amit Apponyi annak rendje és módja szerint megköszönt és mikor már a jegy birtokában volt, akkor behivta nejét, Apponyi Albert grófnőt, aki a folyosón tartózkodott, mig férje a jegyet megszerezte és bemutatta a grófnőnek Kiszelyt. Mikor gróf Apponyi látta, hogy Kiszely ugyancsak csodálkozik, hogy a grófnő részére is jegyet kért, hogy megtekinthesse a Házat, tréfásan mosolyogva jegyezte meg:

— Miután az a rend, hogy belépőjegy nélkül senki sem tekintheti meg a parlamentet, aki nem tartozik ide, én sem akarom a rendet megszegni és azért kértem feleségem részére a belépőjegyet. Gróf Apponyi Albert azután mindent megmutatott a grófnőnek, aki félóránál tovább gyönyörködött a palota müvészi szépségeiben.

— **Csemegi Károly siremléke.** A kerepesi temetőben vasárnap, e hónap 26-án délelőtt tizenegy órakor leplezik le *Csemegi* Károly siremlékét. A nagy jogtudós tisztelői állitották a siremléket s kegyeletes ünnepléssel fogják leleplezni.

— **A cár kegyelme.** Tavaly őszszel történt, hogy *Maximov* ezredes párbajban agyonlőtte *Sayn-Wittenstein* herceget. A hadbiróság akkoriban két évi várfogságra itélte az ezredest, aki tavasz óta tényleg börtönben ült. A cár, mint egy pétervári táviratot jelenti, ma megkegyelmezett Maximovnak.

— **Kinevezés.** A külügyek közös miniszteri dr. *Hoegel* Hugó igazságügyminiszteri osztálytanácsost a császári és királyi konzuli akadémián az osztrák és a magyar büntetőjog és eljárás rendkivüli tanárává kinevezte.

— **Marconi kisérletei.** *London*ból táviratozzák, hogy *Marconi* tegnap *Plymouth*ban arra a hajóra szállott, amelyet az olasz király rendelkezésére bocsátott, hogy kisérleteit folytassa. Marconi a Sydney-öbölbe indult s az egész Atlanti-oceánon át távirati összeköttetést fog fenntartani drót nélkül a cornwalli állomással.

— **Bocskay-szobor Hajdu-Böszörményben.** Egyik ünnep után a másik, egyik szobor után a másik. És mind magyar. Ünnep is, szobor is, gyönyörüsége telik abban az embernek, ha látja azt a gyönyörü felbuzduást, amivel egyik vidék a nagyok ünneplésében követi a másikat. — A legujabb ilyen hir az, hogy a derék hajduk, Bocskay kedves népe szobrot állitanak a fejedelemnek Hajdu-Böszörményben. A napokban tart ülést a Hajdumegye által erre kiküldött szoborbizottság s aztán megindul az országos gyüjtés.

— **Lord Kitchener — francia katona.** Az angolok ünnepelt hőséről, a délafrikai harcok győztes hadvezéréről nem érdektelen tudni, hogy valamikor a francia hadsereg szolgálatában állott. Még pedig oly időben, amikor a franciáknak nagy szüksége volt vitéz katonákra. A német-francia háboru alkalmával, amikor a franciák hazafias aggodalma tetőpontját érte el és lángba borította szíveiket, a fiatal 20 esztendős Kitchener Dinan francia varosban tartózkodott mostohaanyjánál. A lelkesedés tüze elfogta őt is és ellenállhatlan katonai vérének és ösztönének engedelmeskedve az északi hadtest hatodik zászlóaljába lépett önkéntesnek. E zászlóalj Dinan városból Lavalba mozgósittatott. Szemtanuk bizonysága szerint Kitchener igen bátor katonának mutatkozott, és nem egy veszedelmes tüzvonalon állotta meg vitézül a helyét. Később tisztje lett a hadsereg léghajózási osztályának s mint ilyen többszöri felszállásával gyönyörü szolgálatokat teljesitett. Egy ilyen felszállása alkalmával meghült és tüdőgyulladást kapott. Ekkor Kitchener visszatért Angliába, hol 1871. december havában angol tisztnek nevezték ki. Azt mondják, hogy a sirdár Omdurman és Khártum hőse, a délafrikai hadsereg fővezére, az indiai csapatok legfőbb parancsnoka gyakran visszaemlékezik első dicsőségeire és ma sem felejtette még el az 1870-iki háboru rettenetességeit.

— **Musolino — őrült.** Nemrégiben még csak az volt a hir Musolinoról, hogy beteg. Egy olasz képviselő, aki meglátogatta börtönében, azt is nyilvánvalóvá tette, hogy miért. Az olasz fegyház rettenetes valami. Halálbüntetés nincs Olaszországban, de a halálnak halálával irtja ki a bünösöket a börtön. Musolino is közeledik már ehhez a véghez. Megőrült. Ma azt jelenti egy telegramm, hogy kitört rajta a dühöngés.

— **Gróf Esterházy Kálmán balesete.** Gróf *Esterházy* Kálmánt, a magyar közélet e rokonszenves tagját, mint már jelentettük, tegnap este baleset érte; elütötte egy egyfogatu bérkocsi. Szerencsére a gróf csak könnyü sérülést szenvedett. Gróf *Esterházy* Kálmán a Royal-szállóban levő lakásán ágyban fekszik. Ma kora reggel óta sürüen látogatják képviselőtársai, akiknek a gróf elég jókedvüen mondja el a balesetét. A Népszinház-utca sarkán át akart menni a József-körut tulsó oldalára. Azért választotta ezt a helyet, mert a Rémi-szálló villanylámpája megvilágitja az utat. Át is ment az uttesten s már a villanyos vágányon volt, amikor az egyfogatu nekirontott és elütötte.

— Szerencsémre — ugymond — egy erős német fölnyalábolt és elvitt egy padra, mert különben igen könnyen nagyobb bajba kerülhettem volna.

Pár pillanat multva jelentkezett egy detektiv, aki aztán lakására vitte a grófot, ahol az orvos vizsgálta meg a sérült kart s rá tette az első kötést. Ma meglátogatta a beteget dr. *Farkas* László is, aki szintén konstatálta, hogy pár napi ápolás és pihenés a baleset minden nyomát eltünteti. Gróf Esterházy a legderültebb hangulatban társalog látogatóival, akik előtt sajnálkozva emliti, hogy mindig biztositani akarta magát baleset ellen, de sohasem tette meg.

— Mert most — tette hozzá nevetve — duplán kapnám a biztositást, miután csak egy kezem van.

— **A kancellár s az Überbrettl.** Nagy ujságháboru lett abból a kicsinyke hirből, hogy Bülow, német birodalmi kancellár a napokban egy egész estét töltött el az Uberbrettl előadásán. Hevesen megtámadták érte Bülowot s az egyik német ujság azt irta, hogy ha a német kancellárnak volt ráérő ideje arra, hogy az ilyen komédiás bódéba beüljön, lehetett volna arra is érkezése, hogy a boer generálisok fogadtatásán megjelenjék. A nagy vádaskodásnak utoljára is ma az lett a vége, hogy a hivatalos lapban a legesleghivatalosabb hangon irt cáfolat jelent meg erről az esetről. A cáfolat szerint a kancellár soha életében nem nézte még meg az Uberbrettl egyetlen előadását sem, ámbátor jogában állana ott szórakozni, ahol neki tetszik. De — igy folytatja a cáfolat — a kancellár nem ér rá szórakozni. A boer generálisok nem kértek elfogadást a kancellártól s ámbár Bülow elismeri a generálisok hősiességét és sorsuk iránt nagy szánalommal van eltelve, ő sem közeledhetett feléjük, miután a császár sem fogadta őket.

— **A Szizifosz-legenda.** A francia akadémia minapi ülésén *Reinach* francia tudós a Szizifosz-legendáról értekezett s kimutatta, hogy a monda nem egyéb, mint egy képzőmüvészeti emlék hibás magyarázata. Ehhez az érdekes hirhez ma egy olvasónk a következőket irja:

Reinach állitását pedig kétségtelenül megdönti az Odysseia pokoljárásának egy részlete (XI. 593—600.) Szolgáljon nekünk, akik előtt minden, ami a görög világba és irodalomba vág, csak amolyan „Csáki szalmája", vigasztalásul, hogy még a franciáknál is megesik ilyen tudományos boltás, mint amiről Reinaché.

„Mondja pedig Homeros:

„Szizifoszt is láttam gyötrelmei között, amint roppant sziklát cipelt mind a két kezével. Kézzel, lábbal nekidőlve görgette fölfelé a lejtőn; de midőn éppen áttolta volna a lejtőn, mindannyiszor visszabillentette sulya és erre ujra a rónára gurult az arcátlan szikla. Ő meg ismét fölfelé taszigálta neki feszülve stb. (Ford. Dr. Gyomlay Gy.)"

Tehát Homerosz már ismeri a mondát. Már pedig a homeroszi költemények keletkezésének ideje megelőzte a képzőmüvészetek korát. Föltéve azt, hogy volt a görögöknek valami Szizifosz-faragványuk, nem tartom valószinünek, hogy az a kezdetleges alkotás oly nagy hatást szült volna, hogy egész mithoszt tudott támasztani.

— **Légi ut Londonból Párisba.** Egy párisi telegramm jelenti, hogy Santos-Dumont legközelebb valószinüleg Londonban száll fel és a csatorna felett Párisba igyekszik eljutni léghajójával. Ha sikerül az ut, szép jutalom jár ki érte, kétszázezer frank. Ezt a summát két angol adta össze az utazás díjául.

— **A párbaj ellen.** Párisból nagyon érdekes hirt jelentenek, amely alkalmas arra, hogy a párviadal ellenes mozgalom terjesztőibe uj erőt csöpögtessen. A francia képviselőház minapi ülésén *Mestier* képviselő igy nyilatkozott:

— Én nem verekszem senkivel, mert a párbajozást gyávaságnak tartom.

Hogy ez a nyilatkozat éppen Franciaországban, a párbaj klasszikus földjén történt meg, nagyon jellemző. A párisi lapok az eset megbeszélése közben elismerik, hogy az utóbbi években alig akadt Franciaországban komoly párbaj. A felek legtöbbször megegyeznek abban, hogy nem sebesitik meg egymást s csak a látszat kedvéért verekednek.

— **Jubiláló főreáliskolai igazgató.** *Homor* István, a szegedi állami főreáliskola igazgatója e hó 26-án üli meg tanári működésének 30-ik évfordulóját. A jubiláló igazgató mint tanár, mind a harminc évet a szegedi állami főreáliskolánál töltötte, ami talán párat lanul áll középiskoláink történetében. A természettant és mennyiségtant tanitotta, megirta a szegedi reáliskola történetét és szerzője több természettudományi dolgozatnak. Tagja minden szegedi közmüvelődési és jótékony egyletnek, a szegedi Dugonics Társaságnak és városi törvényhatóságnak, egyik legnépszerübb embere a szegedi közéletnek. A jubileumon, mely nagyszabásu iskolai ünnepélyből s lakomából fog állni, részt vesz az intézet ifjusága, tanári kara, Szeged város közönsége, hatóságok, testületek és képviselteti magát *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter is.

— **Forradalmi mozgalmak az orosz hadseregben.** Egy pétervári telegramm jelenti, hogy Moszkvában letartóztatták Goldblatt és Obschanski altiszteket, akik a hadtest másoló-irodájában voltak alkalmazva, mert bebizonyosodott róluk, hogy a forradalmi bizottság ügynökei voltak. A dolgot a csendőrség deritette ki. Egy csendőrnek ugyanis a kezeihez jutott Goldblatnak egy levele, amelyben azt irta, hogy a propaganda szépen hódit a csapatok közt és hogy a jekaterinoszlavi ezredet már egészen megnyerte a forradalmi eszmének. Szigoru vizsgálatot inditottak és Jekaterinoszlávban egyenkint hallgatják ki a katonákat.

— **A gyáva oroszlán.** Pylmouthban, a napokban egyik állatsereglet oroszlánja megszökött. Az állatsereglet látogatói rémülten szaladtak a kijárat felé, miközben sokan megsebesültek a tolongásban. A megrémült tömeg orditva, remegve szaladt végig az utcán s egyre hangzott a borzalmas kiáltás:

— Az oroszlán! Jön az oroszlán!

A kereskedők legott becsukták boltjaikat, a sétálók hazatakarodtak s remegve lesték az ablakokból, hogy mikor jön az oroszlán.

Az oroszlán ezalatt gyönyörüen bebizonyitotta, hogy tökéletesen modern nevelésü s hogy éppen olyan gyáva, mint a közönség. Elbujt az állatkert fái alatt s nyugodtan türte, amig deszkákkal körülkeritették buvóhelyét s visszavitték börtönébe. Ekkor ujból megjelentek a nézők, a ketrec elé állottak s gunyolódva mondták az oroszlánnak:

— Gyáva!

— **Beretvás Endre halála.** A Nemzeti Kaszinó és a főrendiház ormáról fekete lobogó jelenti, hogy a budapesti társaságnak s a közéletnek halottja van: *Beretvás* Endre főrendiházi tag ma délben hirtelen meghalt. A 64 éves férfiut a Nemzeti Kaszinó helyiségében szivszélhüdés érte s alig pár pillanat alatt megölte. Beretvás Endre ma délelőtt a főrendiházban volt, ahonnan délben kocsin ment a kaszinóba. A földszinten levetette a kabátját, azután egyedül ment a lépcsőn az első emeletre. Ott akart reggelizni s az volt a szándéka, hogy estére szinházba megy. A társalgó előcsarnokában nem volt senki, amikor Beretvás Endre hirtelen rosszul lett, leült a diványra és eszméletlenül hátrahanyatlott. A társalgóban *Golis* István szivaros-szolga éppen gróf *Almássy* Dénest szolgálta ki, amikor az előcsarnokból meghallotta a haldokló ember hörgését. Gyorsan kisietett s azután vizért szaladt, mig egy másik szolga a szomszédban lakó dr. *Kiss* orvosért futott. Ekkor már egész sereg inas és szolga gyülekezett össze az előcsarnokban, akik vizzel és borecettel dörzsölték Beretvás Endre arcát és homlokát, de mindez nem segitett, mert mire az orvos megérkezett, Beretvás már halott volt.

A holttestet — ugy, amint volt — a billiárdszobába vitték s ott pamlagra fektették a fal mellett. Azután a rendőrséget értesitették a halálesetről. *Lévay* rendőrfogalmazó jelent meg a kaszinóban és elrendelte, hogy a halottat a törvényszéki orvostani intézetbe szállitsák. A kaszinóban ekkor már nagy számban voltak együtt a tagok s meghatottan tárgyalták a tragikus halál részleteit. Ott volt *Széll* Kálmán miniszterelnök is, aki fél kettőkor érkezett a kaszinóba.

Kétórakor a holttestet kivitték a törvényszéki orvostani intézetbe. Beretvás volt háziorvosa azonnal a rendőrségre ment, hogy a holttestet az Andrássy-uti lakásra szállithassák, hivatkozott arra, hogy az elhunytat már régebb idő óta kezelte s tényleg szivbaja volt, de még sem adták ki a holttestet a családnak, bár később maga *Hegedüs* Sándor, az elhunyt benső barátja is közbenjárt. Az elhunyt sógora, dr. *Magyari* László a délután folyamán *Tó-Almádra* utazott, hogy az özvegygyel tudassa férje elhunytát. Az özveg még az este megérkezett a fővárosba és személyesen intézkedett a temetésről.

Beretvás Endre kedvelt alakja volt a budapesti köröknek. Szülei, kecskeméti nemes urak, csak középbirtokosok voltak s igy tanulmányai végeztével saját keresményére volt utalva. A magyar kormány szervezésekor hivatalt vállalt a kereskedelemügyi minisztériumban s képességeivel gyorsan emelkedett osztálytanácsosi rangra.

A hetvenes évek bank-alapitásai a pénzügyi vállalkozás terére szólitották s Beretvás Endre a később likvidált *Országos Bank*nak vezérigazgatója lett. Szerencsés spekulációk tetemes vagyonhoz juttatták. Később Kápolna mellett háromezer hold kitünő földbe fektette vagyonát. Oda vonult vissza s mintaszerü gazdálkodást folytatott. E mellett élénk részt vett Hevesvármegyében a politikai életben, mint Tisza Kálmánnak s az utána következett kormányoknak föltétlen hive. Sporttal csak mellékesen foglalkozott, de a budapesti körök minden mozgalmában otthonos volt. Királyi kitüntetésben is részesült: a vaskorona-rendet s a kamarási cimet kapta. Báró Bánffy Dezső a főrendek szaporitása alkalmával a főrendiházba hivta meg.

Politikai szereplésénél nagyobb föltünést keltett *Wahrmann* Renée asszonynyal, *Krausz* Izidor elvált nejével s Wahrmann Mór lipótvárosi volt képviselő leányával kötött házassága, aki sok millió hozománynyal gazdagitotta, de gyermeke e házasságból nem született. Beretvás Endre 1838-ban született, tehát hatvannégy éves kort ért el. Temetése az evangélikus református egyház szertartása szerint fog végbemenni.

— **Halálozás.** *Balugyánszky* Béla, a tavaszmezőutcai állami gimnázium tanára, tegnap este hirtelen meghalt. Tegnap délelőtt még vig életkedvvel teljesitette kötelességét s este hirtelen megölte az agyszélhüdés. Husz évnél tovább működött mint tanár Zsolnán, Debreczenben és legutóbb Budapesten. Rendes állása mellett még a IV. kerületi leánygimnáziumban is működött. Halálát négy árvája siratja, de részvéttel gyászolja a boldogultat az intézet egész ifjusága és tanártársai is.

— **Prágának is van már főhercege.** November elsejére beteljesedik a cseheknek egy régi vágyuk, főherceg telepedik meg Prágában. A főherceg, aki ezután állandóan a cseh fővárosban lakik, Ferdinánd Károly, a trónörökös öcscse. November elsejére tudniillik tábornok lesz belőle s ebben a minőségében jut Csehországba, mint egy prágai dandár főparancsnoka. A Hradsinban már be is butorozták a főherceg lakását.

— **A hordárok kauciója.** A hordárok sorsa ez idő szerint nagyon is sanyaru. Keveset keresnek, de voltaképpen az a kevés se az ő keresetük. Három gazdag társaság használja ki őket, az a három társaság, amelynek az a kereseto, hogy jó pénzért óvadékot tesz le érettük. A hordárság tudniillik olyan hivatal, amibe csak az juthat be, akinek száz forint készpénze van óvadékra. Szóval: ahhoz, hogy valaki szegény ember legyen, előbb tőkét kell felmutatnia. Száz forintja pedig nincs annak, aki a kenyérkeresetnek ezt a módját választja ki magának a sok mindenféle kereset közül. Illetőleg ugy áll a dolog, hogy akinek még van száz forintja, az megpróbál előbb egyebeket. Eötvös Károly ir le valahol egy zsidót, aki abból él, hogy forgatja a tőkéjét. A tőkéje pedig: tizenhat forint. Micsoda hatalmas summa ehhez képest száz forint. Ez a száz forint azonban nincs sehol és a hordárság is el lenne zárva a szegény ember elől, ha nem alakultak volna társaságok arra, hogy letegyék ezt a kauciót. S attól kezdve a hordár annak a társaságnak dolgozik, amelynek révén — keresethez jutott. S nemcsak hogy mindenkinek szolgája, hanem nem ura a maga személyére nézve magának se. A társaság felette az ur. — Ez bizony tulságos szolgaság még a közszolgára nézve is s a hordárok régóta kérelmezik már, hogy mentsék meg őket valahogyan a társaságaiktól s végre meg is hallgatták a szavukat. A főváros uj szabályrendeletet dolgozott ki számukhoz. Ebben már a maga személyére kapja az engedélyt és a sapkájára a számot. A szabályrendeletet a holnapi közgyülés tárgyalja s — hihetetlen, de igaz — már nagy ellenzéke is van a javaslatnak. A három társaság tudniillik erősen dolgozik a maga érdekeinek védelmében — és a hordárok kárára. S akadnak majd, akik a hordárok garasával szemben védelmükbe veszik a már amugy is busásan gyümöcsözött — uzsoratőkét.

— **Apró emléktárgyak az uj országházból.** Az uj országháznak nagy a hire. Mesék szóllanak arról, hogy micsoda káprázatos fénynyel van megépitve és berendezve s természetes, hogy ehhez a hirhez arányos az érdeklődés is, amivel a publikum töri magát egy-egy belépőjegyért. Vasárnaponkint valósággal tömegek ostromolják meg a háznagyi hivatalt, amely ez ideig nem is zárkózott el az elől, hogy az ingyen látványosságban részeltesse a publikumot. Ezután azonban tömegeket nem bocsátanak be az országházba és pedig azért nem, mert tegnapelőtt kissé illetlenül viselkedtek egynehányan a szemle alatt. Egy tüzoltótól ellopták az ezüst óráját, azonkivül elveszett egy törülköző, meg egy kapukulcs is. Az emléktárgyaknak ilyetén gyüjtését a'aposan kifogásolja a háznagyi hivatal s annak se igen örül, ha — amint ez szintén megesett tegnapelőtt — beverik az uj ház ablakait. Ezután tehát csak egyesével, párosával bocsátják be az uj Házba a látogatókat.

— **Az orvos-egyetemről.** Az orvoskari tanártestület legutóbb tartott ülésén töltötte be az egyes tanszékeknél a megüresedett állásokat. Megválasztották: az élettani intézethez első tanársegédnek dr. *Pekár* Mihályt, dijazott gyakornoknak az első kórbonatani intézethez dr. *Steiner* Pált, a II-ik tanszékhez *Fodor* Leót, az első belgyógyászati klinikához dr. *Tóvölgyi* Elemért. Dijtalan gyakornokok lettek: a II-ik belklinikán dr. *Zirkelbach* Antal, az I. bonctani intézetnél *Grossich* Ruggerot. Az első női klinika dijazott gyakornokának dr. *Zaborszky* Istvánt választották meg.

— **Uj főgimnázium.** Az erdélyi római katholikus status igazgató-tanácsának régebbi határozata folytán Marosvásárhelyt uj főgimnázium és ezzel kapcsolatban internátus épül. A tervekre nyilvános pályázatot irtak ki, melynek zsürijében a Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet részéről *Baumgarten* Sándor, a kultuszminisztérium épitésze, *Gerster* Kálmán és *Baldzs* Ernő müépitők működtek közre. Javaslatuk alapján a status igazgató-tanácsa minap tartott ülésében az első dijat és a megbizást *Körösi* Albert budapesti müépitésznek itélte oda.

— **A kaszárnya betöréi.** Az utóbbi időkben napirenden vannak a lopások és betörések a Ferenc József laktanyában. Dacára annak, hogy a legénység kaszárnya-áristomra van itélve és hogy a laktanya kapui be vannak zárva, megismétlődnek a lopások. Az éjszaka ujabb betörést fedeztek fel. *Merchát* Ernő őrnagynak, aki szeptember óta távol van a fővárosból, feltörték a kaszárnyában levő lakását és onnan 3000 koronát érő holmit elloptak. Ugy a rendőrség, mint a katonai hatóság nyomozza a titokzatos betörőket.

— **Egy sziget lángokban.** Egy római telegramm jelenti, hogy a Pattitől mintegy harminc tengeri mérföldnyire fekvő *Salina* sziget lángokban áll. A tüz már tegnapelőtt óta lobog a szigeten és éjjel rettenetesen szép látványosság.

— **Az abbé bünei.** Megemlékeztünk ma már arról a furfangos és nagystilü csalóbandáról, amely azzal szerzett rengeteg summákat, hogy meghamisitott irásokkal a pápa nevében is feloldott olyan házasságokat, amiket a polgári hatóságok már semmiseknek jelentett ki. A banda azokra a buzgó katholikus asszonyokra vetette ki hálóját, akik csalódtak a házasságukban s bár el is váltak törvény szerint az uruktól, nem tekintették magukat igazán szabadoknak addig, mig a pápától is meg nem szerzik a házasság fölbontását igazoló engedelmet.

A furfangos csalási ügyben a legnevezetesebb szerepet kétségtelenül Rosemberg abbé játszotta, ki igen érdekes ember. 1851-ben született és 1885-ben szentelték föl pappá. Apja, anyja zsidó vallásuak voltak s meglett korukban keresztelkedtek ki. Attól fogva valósággal szenzációi lettek a kis Tours városkának, tulságig vitt vallásosságukkal. Házasságukból tizenegy gyermek született, a kik közül egy fiut papnak, egy leányt apácának szenteltek, illetőleg szenteltettek fel. A fiatal abbét nagytehetségü embernek ismerték fölebbvalói — életének átka csak veleszületett nagy élelmessége és az üzletekhez való erős ösztöne lett. Első üzleti sikere az volt, hogy felvirágoztatta a tours-i jezsuiták kollégiumát, mely a tönk szélére jutott volt már. Ez a siker nem soká hagyta nyugton. Egyszer, senki sem tudja, miért, Párisba költözött, ott bejáratos lett arisztokrata házakhoz s többek közt teljesen megnyerte két dusgazdag arisztokrata nőnek, B . . . márkiné és d'A . . . hercegnének bizalmát, akik mindenható tanácsadójukká fogadták. Az abbé üzleti szellemének a két nagyuri dáma roppant vagyona bő táplálékot nyujtott. Rosemberg abbé mindenekelőtt Párisba hozatta apáca-hugát s nagyszabásu árvaházat szervezett vele egyetemben Rueilben. Ugyanakkor mügyöngygyárat épittetett s egy nagy gyászkoszoru-üzletet nyitott Párisban. Néhány esztendő leforgása alatt sikerült tönkretennie jóltevőit, akik 3 milliónyi passzivával mentek csődbe. Az abbénak más keresetforrás után kellett néznie. Akkoriban történt, hogy Cyprus szigetének érseke, akinek régi bagyományokban gyökeredző jogok szerint teljes egyházi autonómiája van szigetén, pápai beleegyezés nélkül köthet és oldhat frigyeket, hogy Cyprus érseke, Nematalla Szeluán Párisba látogatott, ahol érseki aranyláncát a zálogházban hagyta s számos helyütt kifizetetlen számlákkal tette nevét emlékezetessé. A cyprusi érsek diocézisének fővikáriusává nevezte ki Rosemberg abbét. A ravasz abbá már most igy aknázta ki ezt a cimet: válni akaró főrendü nőkhöz állitott be és felajánlotta, hogy megszerzi nekik az egyházi dispenzációt. Hogy pedig a dispenzációnak meglegyen a jogi alapja, kisebb-nagyobb, hol valóságos birtokokat vásároltatott velük Cyprus-szigetén. Annyi bizonyos, hogy méregdrágán megfizettetett velük minden göröngyöt. Egy kis baksis fejében azután megjött az érsektől a dispenzáció, amelynek érvényessége teljes volt, minthogy a váló nő azzal, hogy földet vásárolt szigetén, az ő egyházkerületének lett tagja. Ilyen és egyéb módokon szerzett Rosemberg abbé pénzt, igen sok pénzt, amelyet részint elspekulált, részint a maga pazar passzióira költött el. Mert az abbé pazar életet élt. Párisban nyolctiz bérelt lakása volt, amelynek mindenike más-más célnak szolgált: tudniillik bizonyos áldozatait itt, bizonyosakat ott fogadta. Azonkivül rengeteg kisérettel járt mindenfelé és több szeretőt tartott. Chévreville falucskában megvásárolta a Daragon-család ősi birtokát és kastélyát s vagy husz főre menő kiséretével elszállásolta magát benne, a nélkül, hogy csak egy garast is megfizetett volna a vételárból. És dőlt mindenfelől a sok megrendelt, drágábbnál drágább portéka a kastélyba, fizetésre pedig sohasem került a sor. Civetné-vel, a leghallatlanabb játékot üzte Istennek ez az elrugaszkodott szolgája. Mikor Civetné sürgetése mind gyakoribb lett, megszerezte számára a cyprusi pátriárka feloldó-levelét. A buzgó hitü nő azonban ezzel be nem érte, neki a pápai feloldólevél kellett. Az abbé ekkor mulatságos módon fogott ki a hiszékeny nőn. Több papi köntösü férfival megjelent egyszer Civetnénél, a nagy szalónban emelvényeket állittatott fel, maga az elnöki emelvényre helyezkedett el és megalakitotta az egyházi birőságot. A szomszédokat kihallgatta, bejegyeztette a tanuvallomásokat, azután birótársai nevében kihirdette az itéletet: Civetnének joga van házasságának megsemmisitését kérni. Néhány nappal utóbb átnyujtotta neki az abbé a pápa feloldó levelét, amely persze elejétől végig hamisitvány volt. Civetnét barátai világositották fel róla s ez a felfedezés-birta rá a hiszékeny nőt följelentése megtételére.

— **Petőfit az oláhok ölték meg.** Bem erdélyi hadseregéből ez idő szerint már csak egyetlen tábornok él, Czecz János. Ő is messze, Dél-Amerikában s aligha lesz részünk valaha abban, hogy ujra lássuk az agg katonát. Nagyon megöregedett és megviselte az évek sokaságával az ember vállaira telepedett kórság, az aggság. Szemei is nagyon gyöngék. Egyszer már az a szomoru hir is szárnyra kelt róla, hogy megvakult. Ez szerencsére nem igaz, de azért *majdnem* igaz. Alig lát s emlékiratait, amelyekben bizonyára nagyon sok intim részlet foglaltatik az erdélyi küzdelemből — leányának mondja tollba. És pedig spanyol nyelven, mert ezt a nyelvet ma már sokkal jobban érti, mint a magyart. Az emlékirat már elkészült és Czecz tábornok szükebb patriájába, Kolozsvárra küldte el a kéziratot. Ez az oka annak, hogy jóformán nem is tudunk róla, hozzá folytatásokban közli egy a kolozsvári ereklye-muzeum kiadásában megjelenő folyóirat, a *Történelmi Lapok*. A kézirat megemlékezik Petőfiről is és eltünéséről ezeket irja:

„. . . Szilágy-Somlyónál még egy utolsó pihenőt tartottam az egykor oly rettegett erdélyi hadsereg töredékével. Összejött ugyan itt vagy két-háromezer ember, de nem voltak már alkalmasak semmiféle akcióra az erkölcsi levertség megbénitotta tagjaikat. Rövid beszédet intéztem a hazájuk sorsa felett kétségbeesett csapatokhoz; felszólitottam őket, hogy ássák el fegyvereiket, ágyuikat és térjenek vissza csendes családi otthonukba; hisz ugyis hiábavaló és hasztalan már minden ellenállás.

Napközben elszórtan jöttek a menekülők Debreczenből és Világosról, a nélkül azonban, hogy táborunkban hosszabb ideig tartózkodtak volna. Vonultak tovább, ugy, ahogy jöttek . . .

Petőfi Sándort is megpillantottam közöttük s követtem őt szemeimmel mindaddig, mig kiséröivel el nem tünt a hegyek közt.

Helytelen azon állitás, hogy Petőfi a szabadságharc hős költője, — ki oly nagy mértékban járult az általános lelkesedés felkeltéséhez és ébrentartásához — Bem hadsegéde volt.

Ez a feltevés okvetlenül tévedésen alapul, miután Petőfi csak ideiglenesen, alig néhány napig tartózkodott Bem hadseregénél. Azoknak nézetét, akik azt tartják, hogy Petőfi Segesvárnál esett el, nem osztathatom, miután az a véleményem, hogy ezt a hős hazafit nem sokkal a tőlünk történt távozása után társaival együtt a hegyek közt kóborgó oláhok ölték meg.

Minden, Petőfi halálára vonatkozó feltevés: mese. Petőfi nyomtalan eltünését csakis a fentebb vázolt módon tartom lehetőnek . . .“

Végtelenül fontos az agg tábornoknak ez a tanuvallomása. Nem azért, hogy ma kicsinyes fegyvert faragjunk belőle, mert végre is ma már nem az a kérdés, hogy hogyan vesztettük el Petőfit. És hogy hogyan vesztette el a világ, nem csak mi. Elvesztettük. Czecz tábornok azonban, ha nem is dönt meg, de legalább is megingat egy, a történelem által már tényképpen elismert állitást, hogy Segesvár mellett van a Petőfi sirja. Fontos volna az, hogy foglalkozzunk ezzel a kérdéssel behatóbban és ne bizzuk a dolgot csak a nagyon is szerény eszközökkel dolgozó kolozsvári muzeumra. Telik az idő. Ma még talán akadhatunk pozitiv nyomdokra, amelyen elindulhatunk s holnapra már minden nyomot elsöpör a — holnap.

— **Cramer Alvin Szegeden.** *Temesvár*ról jelentik: Az igazságügyminiszter helyt adott *Cramer* Alvin elitélt pángermán szerkesztő kérelmének, hogy büntetése hátralévő részét a szegedi államfogházban tölthesse ki. Ennélfogva az ügyészség Cramert ma Szegedre szállittatta.

— **Kedvezményes áru vasuti jegyek.** Az 1903. évre szóló kedvezményes áru vasuti jegy váltására jogositó arcképes évi igazolványok kiállitása már megkezdődik. Szükséges ennélfogva, hogy az utazási kedvezményre jogosultak közül a tényleges szolgálatban állók, az uj igazolványok kiállitását hivatali felsőbbségük utján a nyugdijasok pedig közvetlenül a m. kir. államvasutak igazgatóságától (Andrássy-ut 73—75. sz.) az eddigi eljárás szerint már most kérelmezzék. Minthogy pedig az 1903. évre egészen uj igazolványok adatnak ki, s igy a jelenleg érvényben levő igazolványokba kaposolt arcképek nem használhatók, szükséges, hogy minden egyes igényjogosult uj arcképet terjeszszen be. Az arckép előlapjának alsó szélére az illető tulajdonos neve tisztán és olvashatóan rávezetendő. Kezelési illeték fejében ezentul is igazolványonként egy korona fizetendő készpénzben, ami helyett bélyegjegyek nem fogadtatnak el. Ez illetéket legcélszerübb, rendeltetésének pontos megjelölése mellett, postautalványnyal a m. kir. államvasutak főpénztára cimére (Budapest, Andrássy-ut 75. szám) beküldeni.

— **Milliós adomány.** Báró *Rothschild* — mint Bécsből jelentik — egymillió koronát szándékozik adományozni a bécsi poliklinikának. Báró *Rothschild*et e tárgyban a poliklinika védnöke, *Rainer* főherceg ma hosszabb kihallgatáson fogadta.

— **László Fülöp kitüntetése.** *Düsseldorf*ból táviratozzák, hogy az ottani mükiállitás alkalmából *Vilmos* császár *László* Fülöp budapesti festőnek a *müvészeti kis aranyérmet* adományozta.

— **Árverés Materna asszonynál.** Grác mellett tegnap kezdték meg Materna asszonynak, a nagynevü Wagner-énekesnő kastélyának árverését. A kastély St. Johannban, Grác mellett fekszik s az árverés akkora érdeklődést keltett, hogy Grác előkelő társasága ugyszólván testületileg kivonult az árverés szinhelyére. Számos arisztokrata nő hintón érkezett a kastélyba, mert a villamos-vasut zsufolt kocsijain nem jutott számukra hely. Az első napon festmények, szőnyegek és ezüsttárgyak kerültek dobra. Feltünést keltett, hogy bár a müvésznő érdekében hetek óta izgattak a lapok, a kinált árak mégis a kikiáltási árakon alul voltak. Elkelt többek között egy legyező, amelyet Ferenc József király ajándékozott a müvésznőnek 360 koronáért. Egy másik legyezőn, amelyen Wagner Rikárd sajátkezü ajánló sorai voltak, 160 koronáért adtak tul. Az ezután elárverezendő tárgyak között van egy nagyszerü Bösendorfer-zongora, amely ma is megér 2400 koronát, kikiáltási ára azonban csak 800 korona. Árverésre kerül továbbá még öt ezüst babérkoszoru, köztük az is, melyet Wagner az első bayreuthi ünnepi játék után, 1876. augusztus hó 30-ikán adott a müvésznőnek; rajta ez a felirás: Wagner Rikárd mester Materna Brunhildának. Egy másik ezüst babérkoszoru a bécsi operaház ajándéka annak évfordulójára, hogy a müvésznő 25 esztendeig müködött a bécsi operában. A harmadik ezüst koszorut Pétervárott kapta Materna asszony, 1892-iki vendégszereplése alkalmával. Igen érdekes tárgy még egy nagy bronztalpas tál, amely Lohengrin hattyufogatos csónakját ábrázolja, továbbá egy körülbelül 800 éves, aranyos és ezüstös oltár. Van azután egy egész halom külföldi eredetü mütárgy. Materna asszony vértjét és vaspáncélját, melyet a müvésznő mint Brunhilda viselt, potom ötven koronáért vette meg valaki.

— **Házasság.** *Krémer* Samu eljegyezte *Jung* Adolf nyiregyházai kereskedő leányát, Rózát, Budapesten.

Dr. *Löbl* Nándor ó-kanizsai ügyvéd eljegyezte *Heiduska* Hermin kisasszonyt, Heiduska Ignác bácsmegyei törvényhatósági bizottsági tag, csurogi földbirtokos leányát.

Dr. *Adorján* Emil október 26-án esküszik örök hüséget Nagyváradon *Weinberger* Irén kisasszonynak.

Székely József körállatorvos Ujkécskéről e hó 19-én eljegyezte *Schwarcz* Olga kisasszonyt, Schwarcz József leányát Czegléden.

Dr. *Hajós* Soma orvos Nagykanizsán eljegyezte *Kramer* Hilda kisasszonyt Károlyvárosból.

Geiringer Lajos eljegyezte *Perlmutter* Gizella kisasszonyt Budapesten.

Friedmann Sámuel budapesti kereskedő eljegyezte *Weisz* Teréz kisasszonyt Drahóczról.

— **Tüntetések a bécsi müegyetemen.** A bécsi müegyetemen ma nagy tüntetést rendeztek a diákok s az iskolai revolució éle ez esetben nem a professzorok ellen irányult. Sőt csendes részesei annak maguk a tanárok is. A müegyetemen már régi panasz az, hogy nincsenek elég nagy termek egy-egy nagyon is látogatott előadás megtartására. A tanároknak egy és ugyanazon előadást kétszer is meg kell tartaniok, mert a növendékek egy része egy előadásról kiszorul. Ez persze hátrányára van a tanitásnak. A kormány azonban egyebekkel van elfoglalva s miután a sok panasz, kérés hiábavaló, a hallgatók elhatározták, hogy addig tüntetnek, amig segitenek a bajon. Ma két előadást zavartak meg. A tanárok kénytelenek voltak abbahagyni előadásaikat — és most már egy időre valószinüleg vége a csendességnek a müegyetem falai között.

— **Negyvenhárom év.** Szép ünnepély folyt le ma *Bibó* Dénes veszprémmegyei földbirtokos birtokán, ahol dr. *Fenyvessy* Ferenc főispán, mint a megyei gazdasági egyesület elnöke lelkes beszéd kiséretében átnyujtotta *Duffung* Józsefnek, aki 43 év óta folyton az uradalom szolgálatában áll a földmivelésügyi miniszter által sok évi hüséges szolgálatáért adományozott oklevelet és 100 korona jutalmat. Az oklevél és a pénzjutalom átadása után *Lakner* László, a megyei gazdasági egyesület titkára, a vidékről is nagy számban egybegyült cselédek és kisgazdák előtt a gazdasági munkás- és cselédsegélypénztárt ismertette, buzditva őket, hogy lépjenek be tagokul. A megyei gazdasági egyesület titkárának lelkes szavai után mindjárt a helyszinén többen jelentkeztek a belépésre. Az ünnepély befejezése után Bibó Dénes házában vendégszerető lakomára egybegyült társaság *Darányi* Ignác földmivelésügyi minisztert táviratilag üdvözölte.

— **Öngyilkos postamesternő.** *Sátoraljа-Ujhely*ről táviratozzák nekünk, hogy *Bodrogolaszi*ban *Palsó* Katalin postamesternő ma időbe lőtte magát és nyomban meghalt. Hátrahagyott levelében azt irja, hogy a postakezelésben semmi hibát sem követett el és az öngyilkosságra *sulyos anyagi gondjai* kényszeritették.

— **A győri sztrájk.** *Győr*ből jelentik: A sztrájkolókat a beköszöntő nyomor mind ingerültebbé teszi. Ma ez az állapot már annyira elfajult, hogy a munkások két izben is megtámadták a rendőrséget. *Hoferik* rendőrt az állán kődobással megsebesitették és le akarták rántani a lováról. *Lengyel* rendőrt szintén megtámadták. Két munkás ellen meginditották az eljárást. A sztrájkvezérek közül *Kaszaki* Györgyöt és Imrét izgatás miatt a rendőrség eltoloncolásra itélte, kitiltván őket a városból. A tanács ezt a határozatot jóváhagyta. Az éjjel szállitják őket illetőségi helyükre, *Szolnokra*, *Tauber* Károly, a munkások itteni ügyvédje, azt mondja, hogy a tegnapi és mai izgatott hangulat a legutóbbi három napon Budapestről ideérkezett izgatók munkája. A gyárban különben tegnap már kétszázan dolgoztak. Az igazgatóság a munkát beszüntette, hogy igy elejét vegye az esetleges összetüzéseknek. Ugy látszik, hogy a munkások egymás között is egyenetlenkednek. A többség óhajtja a munkát. *Ősz Szabó* Péter, a sztrájk fővezetője, bujdosik, ma sehol sem volt föltalálható. Este Győrszigeten és Révfaluban, a sztrájkolók főtanyáján, csendőrjáratok cirkálnak föltüzött szuronnyal. A városban nyugalom van.

— **Az elmeorvosok értekezlete.** Az országos elmeorvosi értekezlet, mely e hó 26-tól 28-ig tart, a résztvevők nagy számára való tekintettel nagyon érdekesnek igérkezik. A végrehajtó-bizottság már összeállitotta a végleges programmot. E szerint a gyülést megelőzőleg 25-én este az István-főherceg-szállóban ismerkedési est lesz. Másnap reggel kezdődnek a tanácskozások az orvosegyesület Szentkirályi-utca 21. sz. alatt levő helyiségében. A zárülés 27-én 4 órakor lesz, másnap pedig a különböző elmegyógyintézetek megtekintése következik. Az értekezletre jelentkezett orvosok a kereskedelemügyi miniszter jóvoltából nagy vasuti kedvezményekben részesülnek.

— **Egy elsimult „affér.“** A *Magyar Gazdaszövetség* f. hó 18-iki ülésén az *Alkotmány* közleménye szerint *Wittmann* János országgyülési képviselő által tartott beszédben oly kifejezés volt, mely *Sándor* Pál országgyülési képviselő személyes integritását érintette. Ennek következtében *Sándor* Pál *Vörös* László és *Werner* Gyula országgyülési képviselők által e hó 20-án táviratí uton felvilágositást és magyarázatot kért *Wittmann* Jánostól az *Alkotmány* szerint szerint személyére vonatkozólag használt kifejezés miatt. E táviratra *Wittmann* János ma a következő táviratot intézte *Vörös* Lászlóhoz:

„En a választmányi ülésen egész objektive a tárgyhoz szólva, foglalkoztam Sándor Pál képviselő ur soproni beszédével és nem személyével. Valótlan, hogy őt személyében megtámadtam vagy bármit is adatokkal igazoltam volna.

— **A kalapok ellen.** A veronai Risztori-szinház, ahol most Novelli ragyogtatja müvészetét, a napokban heves jelenetek szinhelye volt. A közönség többszöri kérésére a prefektus megtiltotta, hogy a hölgyek kalapban jelenjenek meg a szinház nézőterén. A tilalom ellenére több hölgy kalapban jelent meg, mire a közönség pisszegni kezdett. A hölgyek vonakodtak letenni kalapjukat, a közönség egyre zajosabban követelte a maga jogait, mig végre leeresztették a függönyt. Az előadás tehát elmaradt. A kalapos hölgyeket pedig rendőri oltalom mellett kellett kivezetni a szinházból.

— **A veszettség áldozatai.** *Spanneberger* Antal 54 éves földmüvest ezelőtt kilenc héttel Karlócán megmarta egy veszett kutya. A szerencsétlen ember nem törődött a dologgal, bár sebe a bal lábán egyre nagyobbodott. Csak akkor jött fel a klinikára, amikor fájdalmai elviselhetetlenek lettek. A betegen ekkor már megállapitotta *Högyes* tanár a veszettség tüneteit, s elszállittatta a Szent-István kórház egy külön helyiségébe, ahol tegnap rettenetes kinok között meghalt. A holttestet *Genersich* tanár boncolta fel s megállapitotta a veszettséget. Érdekes, hogy az elhaltnak felesége tegnap érkezett a fővárosba, az ottani orvos ajánlatára, mert férje két helyen megsebezte. Az aszszony kétségbeesett férje sorsán s most szorgalmasan bejár a Pasteur-intézetbe oltások végett.

— **Nyilatkozat.** Távirati uton felkértek bennünket a következő sorok közlésére:

A *Magyarság* reám vonatkozó közleménye folytán azonnal kérni fogom magam ellen a fegyelmi eljárást. A megtorlással sem fogok adós maradni. Büszke vagyok rá, ha részem van benne, hogy az állam az Engel-féle fonógépeket meg nem vette, *Kattlern*ek pedig államsegélyt nem adott. Kattlernél sohasem jártam, annál kevésbé akartam őt megzsarolni.

Debreczen, 1902. október 21.

Grünwald József,
a debreczeni kereskedelmi és iparkamara segédtitkára.

— **Vasuti rablók.** *Tifliszb*ől jelentik, hogy *Khilbov* herceg közlekedési miniszter különvonatát az éjszaka Mugan és Karaszu között jelzéssel megállitották, mert egy fegyveres rablóbanda megtámadta a vasuti őrházat. Mikor a vonat megállt, a rablók elmenekültek.

— **A Vörös-tenger kalózai.** Egy konstantinápolyi telegramm jelenti, hogy a Vörös-tengeren mindjobban garázdálkodnak a kalózok. Nemrég több eritreai olasz alattvalót raboltak ki. Két olasz ágyunaszád egészen Nidi szigetéig üldözte a kalózokat és lövöldözött rájuk. Egyidejüleg Olaszország diplomáciai lépéseket tett Konstantinápolyban. A porta kijelentette, hogy már utasította a hodejdai kormányzót, hogy a tengeri rablókat fogja el és a rablott jószágot adja vissza. — Amennyiben ettől az utasítástól függ az eredmény, majd egyszer el is fogják a kalózokat. De nem török hajók.

— **Hitvesgyilkosság.** *Uj-Aradon Junginger* Ödön fiatal asztalos a folytonos kocsmázással elitta minden keresetét és a felesége hozományát is elverte. A 20 éves fiatal asszony végre is megunta férje korhelykedését és elhagyta az urát. Junginger ma felkereste a feleségét és pénzt kért tőle, az asszony azonban kereken megtagadta kérését. Junginger erre két ragadott és sziven szurta az asszonyt, aki az utcára menekült, ahol összeesett és pár pere mulva *meghalt. Junginger* ezután maga ellen fordította a kést és kétszer mellbeszurta magát. Sebesülése azonban nem veszedelmes. *Jungingert* a rabkórházba szállították.

— **Szökött katona.** Tegnap délután elfogták Budán *Rudastéri* János közkatonát, aki megszökött a pilis-csabai táborból. Rudastérit huszonkét esztendővel ezelőtt a Rudastürdő előtt találták mint csecsemőt. A lelencházban nevezték el *Rudastérinek*.

— **Az osztálysorsjáték húzása.** Az osztálysorsjáték mai húzásán *hatszázezer koronát* nyert 39283, *tizezer koronát* 67371, *kétezer koronát* 35011 60365 97487 8572 25287 29008 34585 39283 92086 92983. *ezer koronát* 23082 29353 42112 50936 85274 85010 89028 10179 56652 83459 88704. *ötszáz koronát* 9159 9503 20453 26677 32745 34962 41257 65098 7408 10459 34119 22167 50076 67964 69546.

(x) **Kávé-, tea- és rum-** különlegességek legolcsóbban kaphatók Fratelli Deisinger-cégnél Budapest, Ferenciek-tere, királyi bérpalota. Raktárak Fiume, Trieszt.

(x) **Gebauer Károly** hazai érckoporsó-gyáros temetkezési intézete VII. Erzsébet-körut 26-ik számu házban van.

FŐVÁROS

(*) **A póttartalékosok behivása ellen.** A szerdai közgyülésre dr. *Vázsonyi* Vilmos és társai a következő inditványt terjesztették be:

A póttartalékosok behivásáról szóló törvényjavaslat szerint évenként 8850 magyar póttartalékost a közös hadseregnek három évi tényleges szolgalatra, 3000-et pedig a honvédséghez két évre akarnak behivni. A szerzett jogok megsértésével, kerülő uton fel akarják emelni az ujoncok létszámát, közel tizenkétezer polgárt elszakitanak családjától, munkájától. Minthogy e javaslatot külső veszedelem vagy a honvédelem szempontja nem indokolja, az ország sulyos gazdasági helyzete pedig nem engedi meg, hogy a nemzeti munka évenként tizenkétezer dolgos polgárt veszitsen el és mégis tizenkétezer több katona ellátásáról gondoskodjék: Budapest székesfőváros *törvényhatósági közgyülése felir* a képviselőházhoz, *hogy e káros, indokolatlan és felesleges törvényjavaslatot vesse el.* Egyuttal feliratát hozzájárulás végett a *törvényhatóságokkal* közli.

Az inditványt az inditványozón kivül még **huszonöten** irták alá.

(*) **Uj előljárósági épület.** A VII. ker. választmány, *Esztáry* Sándor előljáró elnöklésével ülést tartott, melyen Sturza János vál. tag inditványára elhatározták, hogy egy épitendő uj előljárósági épület érdekében előterjesztést intéz a tanácshoz. A mai előljárósági épület ugyanis, mely bérházból lett átalakitva, egyáltalán nem felel meg a hivatal céljainak, legkevésbé alkalmas pedig a főváros legnagyobb kerületének előljáróságát befogadni és pedig akkor, midőn a többi előljáróságok majd mindegyike megfelelő modern épületben nyert elhelyezést. Legjobban jellemzi különben az inditvány életrevalóságát az a körülmény, hogy egyes ügyágak részére idegen házakban kell most helyiséget bérelni s e helyiségek bérösszege 19.280 koronát tesz ki. Az uj előljárósági épületben elhelyezést kellene találnia természetesen az adófelügyelőségnek és az anyakönyvi hivatalnak is.

SZINHÁZ, ZENE

** **Liszt emlékezete a Zeneakadémiában.** Az országos magyar királyi zeneakadémia *Liszt* Ferenc születésnapját kegyeletből ünnepli minden évben. Mai első nyilvános hangversenyét is ezzel a nagy dátummal kapcsolta össze. Volkmann C-moll vonósnégyesén kivül a tartalmas programm minden száma Liszt Ferenc müveiből állott. Az *Ave Maria stellist*, ezt a mélyen vallásos vegyes kart a zeneakadémia énekkara adta elő *Koessler* János vezetésével, kiváló precizitással. Liszt Concert pathétiquejét *Grósz* Ernő (Szendy tanitványa) az Es-dur Versenymüvet gyöngyöshalászi *Takách* Zoltán (második zongorán tanára, Chován Kálmán kisérte) és a *Szentiványéji álom* brilláns transskripcióját, Liszt egyik mestermüvét, *Weigl* Mária kisasszony (Thomán tanitványa) zongorázta. Mind a három növendék a legjobbak közül való. *Büchler* Irén (Ábrányiné tanitványa) Liszttől énekelt dalokat fényes sikerrel. Általános figyelmet keltett pompás hangjával, mely a gondos vezetés révén folytonosan fejlődik, és előadásának finom, nemes szineivel. *Maleczkyné* tanitványai közül *Kazal* Károlyné szintén Liszt-dalokat adott elő élénk hatással. *Anisz* Aladár, *Batek* Zoltán, *Kőszegi* Sándor és *Kerpely* Jenő (Popper Dávid tanitványai) magas szinvonalra törekvő összjátékkal mutatták be Volkmann négyesét. A hangversenyt nagy és diszes közönség hallgatta végig.

** **Blaha Lujza bucufellépései.** Holnap, csütörtökön játszsza el *Blaha* Lujza utóljára a Népszinházban Csicseri Bors és társa bohózatában *Egy görbe napban* Juci szobaleány szerepét, amely a lefolyt évad egyik legnagyobb vonzerejü szerepe volt.

** **Hangverseny.** A hangverseny, amelyet a zöldfa-utcai leánygimnáziumi volt iskolatársak szövetkezete rendez, mindenképpen fényesnek igérkezik. *Szilágyi* Ágota, az egyesület bájos elnöke, a vigalmi bizottság segedelmével valóban pompás müsort állitott össze és az egyesületnek ez az első hangversenye, ugy látszik, méltóan fogja megnyitni az idei zenészezont A társadalom lelkesen karolja fel a kedves, fiatal hölgyek mozgalmát és a sok felülfizetés, amely már eddigelé is befolyt, mutatja, hogy a közönség nemcsak a müvészi szempontot, de a hangverseny jótékony célját is teljesen méltányolja. *Jókai* Mór, a költőkirály, készséggel igérte meg a fiatal hölgyeknek, hogy ünnepük számára prologust ir; *Geyer* Stefi, a kis hegedüvirtuóz oroszországi körutja előtt csakis ezen az egy hangversenyen fog fellépni; *Varsányi* Irén, *Fedák* Sári, *Polónyi* Elemér, *Ráthonyi* Akos neve is szerepel a müsoron. A hangverseny november 9-ikén délelőtt lesz a Terézvárosi Kaszinó disztermében. Jegyek *Méry* Béla (Andrássy-ut) üzletében kaphatók.

** **A népszinházi bizottság** ma délelőtt *Matuska* Alajos helyettes-polgármester elnöklete alatt ülést tartott, melyen több kisebb jelentőségü ügy mellett a Népszinház épületére kivetett illeték-egyenérték kérdésében döntött a bizottság. A tisztiügyészség ugyanis azt a javaslatot tette, hogy a Népszinház épületéért a a lefolyt 8 év alatt a főváros által fizetett illeték-egyenértéket a Népszinház bérlőjén hajtsák be, nevezetesen *Evva* Lajosn 3600 koronát, *Forzsolt* Kálmánon pedig az elmult 5 esztendei bérletre utólagosan 8300 koronát. A Népszinház bérlői tiltakoztak az ügyészség e javaslata ellen s a bizottság ma egyhangulag felmentette ugy *Evva* Lajost, mint *Porzsolt* Kálmánt az illeték-egyenérték fizetése alól a multra nézve, ezentul azonban az évi 1600 koronát kitevő illeték-egyenérték megfizetését a bérlőre rótta ki. Tárgyalták ezután *Porzsolt* igazgató kérvényét a szinpadi bemeneti engedélyek tárgyában. Az uj bérleti szerződésben ugyanis a bizottság kimondotta, hogy a Népszinház szinpadi részébe, a szinpadi társalgókba, folyosókra és öltözőkbe ezentul senkinek sem szabad lépni s a szinpadi vasajtókhoz kulcsokat az igazgatónak tilos kiadni. Porzsolt a bérleti szerződés e pontjának megváltoztatását kérte a hirlapirókra vonatkozólag és kérvényében kiemelte, hogy neki és a szinháznak érdekében áll, hogy a sajtó és a szinház között a közvetlen barátságos érintkezés továbbra is fennálljon s ennélfogva kérte a jogot, hogy továbbra is bocsáthasson ki passeportokat a hirlapirók számára. A bizottság az igazgatót e kérelmével egyhangulag elutasitotta.

** **Növendékszinészek előadása.** A *Szinmüvészeti Akadémia* növendékei e hónap 26-án *Gal* Gyula tanár vezetése mellett tartják a *Városszinházban* első vizsgálati előadásukat, mely alkalommal szinre kerül: *A három testőr, Herczeg* Ferenc 3 felvonásos vigjátéka. A főbb szerepeket: Berki Amália, Harmat Hédi, Sárdi Valéria, Bársony István, Kotsis Lóránt, Molnár László, Rátkai Márton és Szilágyi Ivor játszszák.

** **Szinházi botrány a női kalapok miatt.** A veronai *Ristori*-szinház, melyben most *Novelli* játszik, óriási botránynak volt szinhelye a napokban. A város polgármestere a közönség sürgetésére rendeletet adott ki, amelyben megtiltotta, hogy a hölgyek a szinház nézőterén kalappal jelenjenek meg. Ez a rendelet, ugy látszik, feltüzelte a különben is hevesvérü veronai szépeket és legtöbbjük csak azért is kalappal jelent meg a szinházban. A közönség óriási lármát csapott. A kalapos hölgyek csak annál jobban makrancoskodtak s a dologból olyan csinos botrány kerekedett, hogy félbe kellett az előadást szakitani s a vége az lett, hogy a rendőrség a veronai szépeket, a közönség pisszegése és füttyszava mellett eltávolitotta a nézőtérről.

** **P. Lukács Juliska Aradon.** Porzsoltné Lukács Juliska, a kiváló drámai müvésznő tegnap kezdette meg fényes sikerrel állandó vendégszereplését az aradi Nemzeti Szinházban. Az ember tragédiájában játszotta Éva szerepét, meghódítva a közönséget. Az *Arad és Vidéke* többek közt a következőket irja az est sikeréről:

P. *Lukács* Juliska Évája valósággal uj érdekességet, csábitó uj vonzerőt adott az elnyütt előadásnak, melyet ennek az Évának a kedvéért ötödszörre is megnézni, bizonyára érdemes. Nem is beszélünk arról, hogy milyen szép volt a Porzsoltné Évája, bár a szépség, ha valahol, hát ennél a szerepnél csakugyan elsőrendü kelléke az előadó müvésznőnek, melyet megkiván a szerep s figyelmen kivül alig hagyható; Porzsoltné nem élt vissza ezzel az erős fegyverrel, — mely hatalmában van, mint kevesen másoknak — nemcsak szép volt az Évája, de müvészileg is olyan értékes, kimagasló, megkapó közvetlenséggel megjátszott fényes drámai alakitás, melyért hálásak lehetünk a kiváló müvésznőnek, aki ma teljes fegyverzettel lépve a szinre, tehetsége és szinjátszó ereje minden képességének harcvonalba állításával — első igazi nagy sikerét aratta az aradi szinpadon. A szó legmélyebb értelmében igazi Éva volt, az ős-asszony; kezdve a paradicsombeli első jelenetétől végig a tarka képek változatos sorozatán mindig kidomborodott alakitásain az a vonás, mely a hétköznapi mértéken felül is értékessé és igazán becsessé tette játékát: az örök asszonyi.

A közönség a többi főszereplőket is: Csiky László (Ádám) Zilahyt és Marikásyt, akik felváltva Luciferi játszották, lelkesen ünnepelte s az összevágó szép előadást, a pompásan rendezett csoportjeleneteket zajosan tapsolta. Különös meglepetés volt Zilahy Luciferje, amely a müvész egyéniségét egészen uj oldalról mutatta be. A darabot ötször egymásután játszották, ami egyaránt dicséri az aradi közönséget és az ambiciózus szinigazgatót. A társulat most *Lohengrin* előadására készül, amelyben *Zilahyné-Singhoffer* Vilma fogja Elzát énekelni.

** **Magyar énekes Bécsben.** *Mányai* Zsigmond, akit a magyar királyi Operaház igazgatósága a pozsonyi szinházhoz delegált operaénekesnek, ma arra kérte *Máder* igazgatót, hogy szerződését bontsa fel, amit az igazgató meg is tett neki. Mányai, aki a kitünő Merli mester tanitványa, a bécsi Theater an der Wienhez szerződött opera- és operett-baritonistának.

** **Előadások a Kisfaludy-Szinházban.** A sokat hányatott ó-budai *Kisfaludy-Szinház* ujra megnyilik. *Körösy* Bertalan kért a fővárosi rendőrségtől játékengedélyt s ez meg is adta a kérelmezőnek az engedélyt arra, hogy szintársulatával 1903. évi szeptember hónap 30-ikáig előadásokat tarthasson. Az engedély érvényét ahhoz a föltételhez kötötte a rendőrség, hogy *Körösy* igazolja, vajjon a tanács, mint tüzrendészeti hatóság, a szinház épületét alkalmasnak találja-e az előadások tartására s tüzbiztosság tekintetében nem esik-e a szinház kifogás alá. A székesfőváros tanácsánál az ügy most van tárgyalás alatt.

** **Grünfeld-Bürger négyes.** A *Grünfeld-Bürger* négyes vasárnapi, f. hó 26-iki hangversenyén *Szoyer* Ilona fog közreműködni Krammer Teréz helyett, akit operai szolgálata akadályoz a közreműködésben. Szoyer Ilona a „Sevillai borbély“ áriáját énekli, a többi müsor *Smetana* „Életemből“ cimü vonósnégyese, *Mozart* fuvolás négyese *Burose* tanárral és *Beethoven* C. dur vonósnégyese 59. mü. A hangversenyen az ujonnan megjelenő „Zeneközlönyt“ fogják árusitani amely az előadandó müvek thematikus vezérfonalát tartalmazza.

** **Sarah Bernhardt Berlinben.** A nagy Sarah fényesnél-fényesebb diadalokat aratott már sok évtizedes szinpadi pályáján, de aligha volt még kapósabb, mint most Berlinben. A francia tragika, mint ismeretes, e hónap 27-ikén kezdi meg hét estére terjedő vendégjátékát s egy *berlini* távirat most azt jelenti, hogy amint a francia tragika fellépéseire a *berlini* udvari szinház pénztára megkezdte a jegyek árusitását, a jegyeket mind a hét előadásra, az erősen felemelt helyárak dacára, rövid egy óra alatt mind elkapkodták.

** **Az első filharmoniai hangverseny.** A *Filharmoniai Társaság* első hangversenye szerdán, október 22-én este nyolcadfél órakor lesz a Vigadóban *Kerner* István vezetése alatt, *Szendy* Árpád tanár, *Broulik* Ferenc operaénekes s a *Budai Dalárda* közreműködésével. Liszt Ferenc születésnapjának emlékéül *Liszt-est* lesz a következő müsorral:

1. Les Préludes. 2. Zongoraverseny (A-dur), előadja Szendy Árpád. 3. Faust-szimfónia (I. Faust, II. Gretchen, III. Mefistofeles). Tenor-szóló: Broulik Ferenc; kar: Budai Dalárda; orgona: *Szikla* Adolf.

** **Tarka Szinpad.** A fővárosi Orfeum keretében e hó 16. óta minden este nagy sikerrel működik az ujonnan szervezett *Tarka Szinpad. Zboray* Aladár kedves kis egyfelvonásos bohózata *A második ágy* naprólnapra jobban tetszik. Kitünően érvényesülnek benne a kis társulat tagjai közül *Révész* Ilona, aki rokonszenves megjelenésü szubrette és *Gergely* Ibolya. A férfiak közül *Baumann, Gyárfás, Tihanyi* jól oldják meg feladataikat. A *Tarka Szinpad* legközelebbi ujdonsága *Jean-Louis* egyik kitünő egyfelvonásos bohózata, melynek magyarositását *Heltai* Hugó végezte. Az igen mulatságos darab próbái már megkezdődtek.

A második házasság.

— *Bemutató-előadás a Magyar Színházban.* —

Budapest, október 21.

A *Magyar Színház*, mely eddig a csiklandós operettek mókás világa volt, egy merész kanyarodással nekivágott egy magasabb mesgyének és a vigjáték felé fordult. A színház uj regimejének ez a legnemesebb művészi ambiciójára vall és semmi se óhajtandóbb, mint az, hogy a magasabb szinpadi műfajok felé való törekvése sikerrel is járjon. Az uj regime irányváltoztatásának első bizonyitékául ma este egy francia vigjátékot, *Sylvain* és *Froyez: A második házasságát* (Seconde mariage) kapták. Ha a szinpad világára is kiterjed az örök törvény, hogy a természetben nincs ugrás, a *Magyar Színház* ma esti vigjátéki bemutatója mégis több volt egy első félénk és szerény kisérletnél. Kétségtelenül idő telik bele, mig egy szinház, mely magasabb irányba tér, egy minden tekintetben összesimuló és teljes harmoniába olvadó ensemblet nevel magának, — a *Magyar Színház* ma esti előadása általában a legelőnyösebb benyomást keltette bennünk s bizonyságot tett arról, hogy nem vágott neki egészen készületlenül merész vállalkozásának. Ha az előadásban nem is kerekedett ki teljesen a magasabb vigjátéki stilus, megvoltak benne az előföltételek, amelyek ezen a szinpadon a nemesebb játékmüvészetet meghonosithatják és közönséget is tudnak teremteni ennek a szinháznak, melynek szinpadán az uj regime kezdi erősen letördelni az izléstelenség vad hajtásait.

Mindenekelőtt szerencsét lehet hát kivánni a szinháznak méltánylást és rokonszenvet érdemlő törekvéséhez.

A második házasság a finomabb fajtáju francia vigjátékok közül való. Éle a könnyelmü válások ellen fordul s ha éppen annak akarjuk venni, a legfényesebb bizonyságául szolgál annak, hogy egynémely szétmenő házastársak, ha nem hirtelenkednek el a válást, a legboldogabban együtt maradhatnának. A másodszor is összekerülő házasfelek thémája különben nem egészen uj a szinpadon. Ennek a tárgynak a komikumát és drámaiságát egyaránt aknázgatták már szinpadi szerzők s ebben a tekintetben a mai ujdonság szerzői, *Sylvain* és *Froyez*, hasonlitanak azokhoz az emberekhez, akik egy már facsart citromból még mindig elég jóizü italt készitenek.

A darab meséje röviden ez: Robert Marchal, akit az apósa egy kicsit erőszakosan elválasztott a feleségétől, mert szegény ördög volt, ötévi távollét után mint milliomos került vissza Amerikából. Első dolga felkeresni a feleségét, Adriennet, aki időközben férjhez ment egy meglehetősen korlátolt eszü gyároshoz, Bringuethez. Az alatt az ürügy alatt állit be a házhoz, hogy megveszi a gyárat, de feltételül köti ki, hogy Bringuet, természetesen a feleségével együtt, három hónapig még ott maradjon az unalmas fészekben. Az első férjnek mindjárt az első pillanattól fogva nyert csatája van, mert különb legény a másodiknál és könnyüszerrel visszahóditja magának az asszony szivét, amelyet különben el sem vesztett. Ez a, mint a darab egyik szereplője elég szellemesen mondja, *visszleszámitolási ügylet* lebonyolitása maga a vigjáték. Adrienne megtudja, hogy édesapja félrevezette azzal, hogy első férje szintén megnősült s mikor megtudja, hogy ez nem igaz s hogy első férje még kapható, egyenesen a nyakába repül. A válás a második férjtől annál könnyebben megy, mert ez maga is nagy hajlandóságot érez elvenni Labigois kirnagy leányát, Florentine-t s az elvált házastársak, akiknek voltaképpen nem is kellett volna elválniok, újra egymáséi lesznek.

A darab cselekményének kétségtelenül van egy kis erőszakoltsága, különösen a dea ex machina-ként hirtelen ott termő Florentine kisasszony személyében, akinek a kedvéért Bringuet rögtön visszaadni kész a feleségét az első férjnek. Az sem éppen természetes, hogy a szerzők Adrienne-t liliomszerü érintetlenségben vezetik vissza Bringuet ur karjaiból, előbbi jogos tulajdonosa birtokába, — ezek a fogyatékosságok azonban nem gátolják a vigjátékot élénk menetében, csattogó dialogjaiban és elég bőven felbuggyanó szórakoztató humorában.

A mai bemutató-estének különben legfőbb eredménye egy vérbeli, finom szinésznőnek a felbukkanása. Ez a szinésznő *Horváth* Paula, akiben a *Magyar Színház* nagy akvizíciót csinált s aki erős oszlopa lesz a vigjátéki repertoirenak. *Horváth* Paula a legjobban beszélő magyar szinésznők közé számit, akinek nagy érzéke van a legfinomabb pointirozás iránt s nagy szem- és kézjátékban az előkelő szinésznők sorában áll. Adrienneje igazi, finom asszony volt, akinek elhiszszük, hogy első férje nem tudta elfelejteni s második férje óhajt lenni. A müvésznőnek, aki az *aradi* Nemzeti Szinháztól került fel a fővárosba s akit különben a budai szinkörből már ismer a közönség egy része, teljes sikerrel játszott. A *Magyar Színház* másik két uj tagja: *Szomori* és *Faragó*. Az előbbi teljes reményre jogosit, az utóbbi, akinek mint burleszk-komikusnak jó neve van a vidéki szinpadokon, aligha fog beválni vigjátéki szinésznek. *Hajdu* Kamilla kisasszony, aki szintén uj tagja a szinháznak, elég kellemesen tünt fel Florentine szerepében, kellemesen csengő organumával.

A régiek közül *Boros* és *Ráthonyi* játszottak nagy sikerrel. Az operetthez szokott *Mátrai* erősen tulzott Lubigois őrnagy szerepében.

Az ujdonságot a közönség nagyon kedvezően fogadta s az estét nem egy harsogó kacagas tette hangossá. A szereplők, élükön *Horváth* Paulával, sok tapsot kaptak.

(M—s.)

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Magyar Gyorsirási Ujság**, Budapest, VIII., Csokonai-utca 10. A legujabb szám is igen szép kiállitásban és gazdag tartalommal jelent meg. Méltán kedvelte meg e lapot a magyar gyorsiró-közönség, mert *Forrai* Soma gondos szerkesztésében változatosan követik benne egymást a szakbeli és tájékoztató közlemények s a levelező- és vitairási stenogrammok. Ára félévre 2 korona.

○ **A bünvádi perrendtartás népszerü kézikönyve** kereskedők és iparosok használatára. A budapesti hitelezői védegylet igazgatóságának megbizásából irta dr *Sgalitzer* Gyula ügyvéd, a budapesti ügyvédvizsgáló-bizottság tagja. II. kiadás. Budapest, Politzer Zsigmond és fia kiadása 1902. Ára 1 korona 20 fillér. Alig egy év leforgása alatt érte meg e könyvecske második kiadását, tanubizonyságot téve arról, hogy a Budapesti Hitelezői Védegylet helyes nyomdokon járt akkor, amidőn a bünvádi perrendtartásnak a laikus részére nehezen érthető intézkedéseit népszerü alakban tette a közönségnek hozzáférhetővé.

EGYESÜLETEK

(A Lipótvárosi Kaszinóból.) A Budapesti Lipótvárosi Kaszinó e hó 26-ikán déli 12 órakor rendkivüli közgyülést tart saját helyiségében, amelyen a müvészeti célokra előirányzott 8000 koronát tevő összeg megszavazása kerül tárgyalásra. A helyiségeket a nyár folyamán tatarozták s egy uj társalgót készittettek az elnökség. Biztositottak jó helyeket az összes szinházakban s szaporitották, a közóhajtásnak megfelelőleg, a hirlapok és folyóiratok számát.

(A budapesti bölcsészethallgatók közgyülése.) A bölcsészethallgatók segélyegyletének ez évi első rendes közgyülése nagy érdeklődés mellett folyt le. A közgyülésen megjelent dr. *Pauer* Imre dékán, mint az egyesület védnöke s nagyhatásu beszédet intézett az egybegyülekhez. Ezután *Madarassy* László elnök terjedelmes előterjesztései következtek. Az egyesü et ezuttal ajánlja állomásközvetitő ügykörét, mely minden dij nélkül közvetiti a legjobb erőket nevelői és korrepetitori állomásokra. (Központi egyetem II.)

(A Fővárosi Szegény Gyermekkert-Egyesület) tegnap dr. *Grosz* Sándor vezetésével tartott elnökségi ülésében *Balla* Miklóst, a jeles fiatal költőt egyhangulag főtitkárává választotta.

(Az Állami Tisztviselők Országos Szövetsége) 1902. évi november hó 31-én délután 3 órakor Budapesten, a Vármegyeház nagytermében közgyülést tart, amelynek tárgysorozata: 1. Az elnök évi jelentése. 2. A számvizsgálók jelentése. 3. Az alapszabályok változtatása, illetve a Szövetségnek az alakulandó Állami Tisztviselők Országos Egyesületének alapszabályai szerint való átalakulása.

(A Joghallgatók Tudományos Egyesülete) *Wlassics* Tibor elnöklésével ma ülést tartott, amelyen dr. *Csarada* János egyetemi tanár is jelen volt. Az ülésen *Bamberger* István tartott az exterritorialitásról előadást, amelyet a nagyszámu hallgatóság lelkesen megéljenzett. Az ülés végén dr. *Csarada* János buzditó szavakat intézett az ifjusághoz.

Nyilttér.

SOMATOSE

(oldódó husfehérnye)

orvosi szaktekintélyek véleménye szerint „tápkészitmények ideálja“ betegeknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősiti.

Gyógyszertárakban és gyógyanyagkereskedésekben.

Vidékre pontosan szállit a Szt.-Lukácsfürdő-Kutvállalat, Budán.

AZ UJ ANGOL

FÉRFIRUHA-BÉRLET

LEGJOBB RUHÁZKODÁSI RENDSZER

DEUTSCH F. KÁROLY

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM.

JÓZSI

és egyéb kis komédiák.

Molnár Ferenc könyve Márk Lajos rajzaival. Ara 3 korona. Kapható a Budapesti Napló kiadóhivatalában, József-körut 18.

Özv. **Fuchs Leopoldina**, szül. **Glaser** a saját, mint gyermekei: **Margit, Stefánia, Hans** és az összes rokonság nevében fájdalomtól lesujtva jelenti, hogy

Fuchs S. Gusztáv ur

felejthetetlen férj, illetve testvér és sógor, boldog házasságának 19-ik évében hirtelen történt gyászos elhunytát.

A gyászszertartás e hó 22-ikén, szerdán délután 3 órakor a gyászházból, Nagymező-utca 19., az izr. temetőben (Rákos-Keresztur) tétetnek örök nyugalomra.

Fuchs Manó
Fuchs Ármin
Fuchs Vilmos
Fuchs Sándor
testvérek.

Berta, férj. dr. **Mandel Pálné**,
Emma, férj. dr. **Dévai Ignácné**.

Heidlberg V. Lipót
Dr. Mandel Pál
Dr. Dévai Ignác
Glaser Bernát
Glaser Mór
sógorok.

Fuchs Sarolta, sz. Mandel
özv. **Fuchs Mária**, sz. Meinert
Glaser Teréz, sz. Zerner
sógornők.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Az uj budapesti királyi főügyész.** *Pongrácz* Jenő az uj főügyész ma délelőtt elfoglalta hivatalát a királyi főügyészségnél.

§§ **A Tomka-féle bünper a táblán.** Az idén, január elején történt, hogy dr. *Tomka* Samu megfurta a tulajdonát képező Wertheim szekrényt s azt hireszlelte, hogy Andrássy-uti lakását ismeretlen tettesek feltörték és kifosztották, mialatt ő a családjával külföldön járt Ezt pedig azért cselekedte, hogy a biztositó-társaságtól, melynél betörés ellen biztositva volt, nagy összeget kapjon. Mikor tette kitudódott, öngyilkossá lett. A bécsi rendőrség ekkor letartóztatta

testvérbátyját *Marót* (Klein) Sándort, aki 'a pénzszekrényből eltűnt értékpapirokat Bécsben eladta, valamint az ő kezein fordultak meg az állítólag ellopott gyémántok is. Marót mindezeket beismerte a bécsi rendőrség előtt s ezért Budapesten a biztosító-társaság följelentésére csalás miatt vád alá helyezte az ügyészség. Mint magyar állampolgárt Budapestre kisérték és a törvényszék több napi tárgyalás után, csalás büntettének kisérletében mint bünrészest nyilvánította bünösnek s ezért *egy esztendei börtönre* itélte. Vádlott felebbezése folytán az ügy a tábla elé került, amely ma *Devich* László biró előadása alapján a bizonyitás szóbeli kiegészitése végett az ügyet nyilvános főtárgyalásra tüzte ki.

SPORT

*** **Bécsi lóversenyek.** A Kahlenbergi-dij volt a mai programm főszáma, melynek 20.000 koronás dijáért nyolc steepler állott a starter zászlaja elé. A verseny a várakozásnak megfelelőleg folyt le, mert az előrefogadások favoritja Fakir lett a győztes istállótársa Csillag előtt, melyet Fakir támogatására küldött ki az istállója. Érdekes lefolyásu volt a Gunnersbury verseny is, melynek mérföldes távján Bonepace bizonyult legjobbnak. A versenyben érthetetlenül rosszul futott a Springer-istálló kiküldöttje, Elpenor, melynek, legutóbbi formáját tekintve, első esélye volt. A mai nap is a favoritok jegyében állt, mert majdnem minden futamban a legjobban fogadott lovak voltak frontban.

A versenyek részletes eredménye a következő:

I. **Eladó kétévesek versenye.** Dij 2000 korona, távolság 1000 méter. Péchy A. **Jelissava**-ja (Taral) első, Blaskovics E. Dallosiány-a (Van Dusen) második, Boros J. Thibet-je (Zsebők) harmadik, azután Othmar, Testa. Lady Hinton, Paprika, Lo del loro. Totalizatőr: 10 : 21. Helyrefogadások: I. 50 : 55, II. 50 : 59, III. 50 : 64.

II. **Gunnersbury-verseny.** Dij 4000 korona, távolság 1600 méter. Mautner V. **Bonapace**-ja (Southey) első, Mravik P. Cipész-e (Gray) második, Dreher A. Ex-Lex II-je (Cleminson) harmadik. Azután: Nemes, Elpenor, Aha, Macargom. Totalizatőr: 10 : 38. Helyrefogadások: I. 50 : 84, 116, 239.

III. **Államdij.** Dij 5000 korona. Távolság 3200 méter. Gróf Trauttmansdorff L. **Carmin**-ja (Barker) első. Capt. George Busento-ja (Southey) második, Lov. Ostoina-Ostaszewszki C. Dreyfus II.-je (Van Dusen) harmadik. Totalizatőr: 10 : 12.

IV. **Kahlenbergi-dij. Gátverseny.** Dij 20.000 korona. Távolság 3200 méter. Herceg Auersperg F. **Fakir**ja (Williamson) első, herceg Taxis E. Csillagja (Hesp) második, Braganzai herceg Geraniumja (Healy) harmadik, azután: Parapluie, Hippokrates, Retour, J'insiste, Mr. John. Totalizatőr: 10 : 22. Helyrefogadások: I. 50 : 78, II. 50 : 153, III. 50 : 183.

V. **Kétévesek handicapje.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Mr. Lincoln **Sunshine**je (Gray) első, Mautner V. **Bonanza** (Southey) második, Szemere M. Condottiere (Bonta) és gróf Henckel A. Marietta (Baines) holtversenyben harmadik, azután Babám, Ka'Gall, Korona, Garázda, Perlasz. Totalizatőr: 10 : 77. Helyrefogadások: I. 50 : 94. II. 50 : 74. III. 50 : 74.

V. **Akadályverseny.** Handicap. Dij 4000 korona. Távolság 4000 méter. Dreher A. **Kalauer**je (Huxtable) első, mr. Paul Néha-Néhaja (Csompora) második, gróf Esterházy Gubernatora (Morton) harmadik. Azután: Sherman, Licho bez szlarki, Jour fix, Allerweil fidel, Rézkakas, Alfalfa, Rozmaring. Licho bez szlarki és Rozmaring elbuktak. Totalizatőr: 10 : 26. Helyrefogadások: I. 50 : 76, II. 50 : 182, III. 50 : 174.

VII. **Pratersterni dij.** Dij 3000 korona. Távolság 1300. Gróf Károlyi I. **Pumusa** (Van Dusen) első, báró Üchtritz Zs. Boaja (Krousil) második, Capt. George Belvedereje (Koblicsek) harmadik, azután Babám, Ka'Gall, Korona, Garázda, Perlasz. Totalizatőr: 10 : 77. Helyrefogadások: I. 50 : 94. II. 50 : 74. III. 50 : 74.

TÁVIRATOK

Hága, október 21. *Botha* és *Delarey* ma délután Rotterdamon át Londonba utaztak.

Tanger, október 21. (Reuter) *Fesben* meggyilkolták *Coope* angol hittéritőt. A gyilkos a mecsetbe menekült, de a szultán erélyes eljárása folytán elfogták és a mecset előtt *agyonlőtték*.

A lengyelek Poroszországban.

Berlin, október 21. A thorni büntetőtörvényszék tavaszszal titkos társulatokban való részvétel miatt sok lengyel diákot szigoru fogságra itélt. Ennek kösetkeztében most a katonai hatóság az illető diákokat önkéntességi joguktól megfosztotta. A lengyel képviselők legközelebb ebben az ügyben interpellációt készülnek intézni a hadügyminiszterhez az önkéntességi jog visszaadása céljából.

Sándor király az ellenzéki sajtó ellen.

Belgrád, október 21. *Sándor* király beszédéből, amelyet a mult szombaton a királyi palotában tartott értekezleten mondott, a lapok a következő passzust közlik. Az ellenzéki sajtó egy részének harcmodoráról beszélve, a király ezt mondta:

Senki se higyje, hogy nem tudom, ki ellen irányulnak ezek a burkolt támadások. Tudatosan és rendszeresen az én személyem ellen irányulnak és nyilván az a céljuk, hogy engem a nép előtt megrágalmazzanak és gyülöletessé tegyenek és ellenem felháborodást keltsenek. De az illető urak nagyon csalódnak. Volt alkalmam a királynéval tett utazásom alatt meggyőződést szereznem a népnek irántam és házam iránt táplált érzelmeiről. A szerb nép szeretete irántam és a királyné iránt sokkal mélyebb és bensőbb, mintsem azok a rágalmazók hinnék. Ők és lapjaik sokkal gyengébbek, mintsem hogy ezt a szeretetet megingathatnák. Egyébként tudják azt is, hogy én nem fogom megengedni, hogy az 1842. és 1858. évek eseményei ismétlődjenek. Aki erre törekszik, meg fogja kapni a megfelelő választ, mely egyszersmindenkorra elveszi a kedvét az ilyen vállalkozásoktól.

A német vámtarifa.

Berlin, október 21. A birodalomgyülés ma folytatta a képviselők nagy érdeklődése mellett a vámtarifa javaslat, illetve a *rozs* és *buza* minimális vámjainak tárgyalását. *Rösicke* (Kaiserslautern), akit a házban uralkodó nyugtalanság mellett nehezen lehet megérteni, *Wangenheim* inditványát pártolja, mely tudvalevőleg a főbb gabonanemekre 7½ márka vámot kiván, *Bindewald* (reformpárt) hosszabb beszédben a hesseni főidmivelő osztály érdekében *Wangenheim* inditványa mellett nyilatkozik. *Nissler* (bajor gazdaszövetség) Heim inditványát pártolja, de kijelenti, hogy esetleg a bizottság határozata mellett fog szavazni. Miután még *Hahn*, *Herold*, *Schwerin-Löwitz* és *Rösicke* beszéltek, a Wangenheim-féle inditvány fölött való szavazás előtt *Bülow* birodalmi kancellár emelkedett szólásra.

Nem lehet — ugymond — komolyan állitani, hogy az ipart fel akarjuk áldozni a mezőgazdaságnak. A szövetséges fejedelmek kivétel nélkül mind egyetértenek abban, hogy a mezőgazdaságot minden lehető védelemben kell részesiteni, amennyiben nem teszi lehetetlenné kereskedelmi szerződések kötését. A kancellár tiltakozik azután az ellen az állitás ellen, hogy a birodalmi kormány a tarifajavaslattal előirészeli azt az ágat, amelyen a monarkia ül. A kormányok elismerik, hogy a mezőgazdaság különös figyelembevételre tarthat számot. Ennek kifejezése ez a javaslat. De ezzel szemben nem szabad minden más szempontnak elhallgatnia. Szóló két év óta legjobb tehetségével rajta van, hogy megtegye a magáét a mezőgazdaságért. De ő is csak elérhetőt vihet keresztül. Az ő szempontjából itt nem báláról, vagy hálátlanságról van szó. Ha esetleges kormányváltozást emlegetnek, erre az a válasza, hogy soká fog tartani, mig megint akad birodalmi kancellár, aki megteszi a mezőgazdaságért azt, amit ő igyekszik tenni. Két év óta négyszemközt sem vallottam más nézetet senki előtt. A szövetséges kormányoknak bizonyára könnyebb lett volna a tarifát a baloldal vagy a jobboldal kivánsága szerint megállapitani. Ezt azonban nem volt szabad tennünk. Ha *Kardorf* képviselő szememre veti, hogy a birodalomgyülésre pressziót akartam volna gyakorolni, erre az a megjegyzésem, hogy a kormányoknak eszük ágában sincs a ház többségét véleményében korlátozni. Hiszen oly intézkedésről van szó, amelyek visszahatással vannak a külföldre. A kormányok pontosan tudják, hogy minden egyes intézkedésnek milyen hatása lesz a külföldön. Biztositom, dr. Hahn képviselőt, hogy senkit sem ismerek, akit képesnek tartanék, hogy magasabb minimális vámokkal kereskedelmi szerződéseket érjen el. Remélem, hogy a ház többsége a kereskedelmi szerződések megkötése mellett van. A szövetséges kormányok nevében még egyszer ki kell jelentenem, hogy Wangheim, Heim és Albricht inditványai, valamint a bizottságnak a minimális vámokra vonatkozó inditványa a szövetséges kormányokra nézve a tárgyalások minden stádiumában elfogadhatatlanok. (Általános mozgás.)

Ezután a vitát berekesztették és először a *rozsvám* felett szavaztak. *Wangenheim* inditványát névszerinti szavazással *inditványát 289 szavazattal 44 ellenében*, 5 képviselő tartózkodott a szavazástól, *elvetették*. *Heim* inditványát szintén elvetették és a bizottság inditványát, amely szerint a *rozs minimális vámja 5½ márka, 187 szavazattal 152 ellenében*, 5 képviselő tartózkodott a szavazástól, *elfogadták*.

A további szavazásnál a vámtarifa első tételét a bizottság szövegezésében (7 márka) fogadták el a *kormányjavaslat 6 márkája helyett*. Ezután a minimális vám felett szavaztak, mely alkalommal a bizottság javaslatát (6 márka) 194 szavazattal 145 ellenében (5 nem szavazott) elfogadták. Az ezután következő egyszerü szavazásnál a vámtarifa 2. tételét (7½ márka) fogadták el. A tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Közgazdasági távirat.

Bécs, október 21. A tőzsde pénzügyi bizottsága ma ülést tartott, amelyen hosszu vita után elhatározta, hogy a jövő év elejétől fogva az évi belépti-jegy árát 160 koronáról 100 koronára, a rekesz- és a jobbfajta irőasztal évi diját 480-ról 320-ra, a másodrendü irőasztalokét 320-ról 180-ra, az egy hónapra érvényes beléptidijat pedig 24 koronáról 20 koronára szállitja el. A bizottság reméli, hogy e mérsékléssel emelni fogja a tőzsdelatogatók számát.

Bécs, október 21. A novemberi határidőre való tekintettel a hazai pénzpiacon némi feszültség mutatkozott s ennek folytán a magánkamatláb 3⁷/₁₆% lett. A banknál a benyujtások összege 5 millió koronát tett ki 0·9 millió koronányi esedékesség mellett. Nyilt piacon némi kötés forditott elő.

Bécs, október 21. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Tekintettel a határidő közel bezáródására, a vásárlások szakadatlanul folynak s ma is tulnyomó volt a kereslet, az irányzat pedig szilárdult. Bbuza 4, rozs 3, zab 5—6 fillérrel emelkedett.

Buza őszre 7.58—7.60, buza tavaszra 7.58, rozs tavaszra 6.79—6.80, rozs őszre 6.79—6.81, zab őszre 6.68—6.69, zab tavaszra 6.57—6.66, tengeri szeptember—októberre 6.95—7.— K.

Záráskor: Buza őszre 7.65—7.64, buza tavaszra 7.62—7.60 rozs őszre 6.82, tengeri szept.—okt.-re 6.95 korona.

New-York, október 21. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 8⁷/₁₆ (8⁷/₁₆). Októberre 8.35 (8.39). Januárra 8.55 (8.60). New-Orleansban helyben 8.¹/₁₆ (8.¹/₁₆). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.30 (7.30). Stand white Philadelphiában 7.25 (7.25). Rafined in Cases 8.60 (8.60). Credit Balances at Oil City 130.— (130.—). — *Zsir:* Western steam 11.35 (11.40). Rohe és Brothers 11.55 (11.60.) — *Tengeri* irányzata állnndó. Októberre 66.½ (67.⅝). Decemberre 56.¹/₈ (56.¹/₄). — Januárra 52.— (52.—). *Buza* irányzata engedő. — Piros őszi helyben 78.¹/₈ (78.¼). Októberre —.— (—.—). Dec.-re 78.¹/₈ (78.¼). Januárra —.— (—.—). Márc.-ra 78.— (78.¼). Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.¹/₄ (1.¼). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5.⅝ (5.⅝). — Okt.-re 5.— (5.—). Januárra 5.20 (5.20). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.10. (3.10—). — *Cukor:* 3.¹/₈ (3.—). — *Ón:* 27.62 (27.87—.—). — *Réz:* 12.— (12.—.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 21. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata engedő. — Okt.-re —.— (—.—). — Dec.-re 72.⅝ (73.—). — *Tengeri* irányzata állandó. — Okt.-re 56.⅝ (58.—). — *Zsir:* Okt.-re 10.80 (10.97). — Januárra 9.45 (9.60). — *Szalonna* short clear 12.18 (12.18—.—). — *Sertéshus:* Okt.-re 17.— (17.47). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— kéziratokat nem adunk vissza. —

Szilágy-Somlyó, Helyreigazitunk egy sajtóhibát: Deibler a hires *párisi* hóhér, a bécsinek Lang József a neve.

V. H. Nagy a zavar és az ellentmondás a jogtudósok között is arra nézve, minő jogon alapulónak mondják az orvosi beavatkozást. Vannak, kik Oppenheim büntetőjogtanárral azt vélik, hogy az orvosi beavatkozás tulajdonképpen csak szokásjogon alapszik. Szerinte minden beavatkozás, különösen pepig minden véres beavatkozás, tehát mütét, a testi épségnek megsértése. Ez a testi épség, mint ő mondja, *Rechtsgut* jogi tulajdon, melynek megsértése valóban büntetendő cselekmény volna, ha az illető betegnek beleegyezése nélkül hajtatnék végre. Ez a beleegyezés teszi az orvosi beavatkozás által elkövetett testi sértést büntethetlenné, azaz jogossá. Ezt évszázadok és évezredek óta igy gyakorolják és ilyen cikkelyekbe nem szedett, de kétségen kivül meglevő szokásjog képezi alapját az orvosi beavatkozásnak. „Az orvosi cél, moedja Oppenheim, szokásjogi fundamentuma az orvosi beavatkozásnak.“ Stenglein szerint sem szokásjog, sem valami különös orvosi hivatásjog, a melynek szintén vannak hivei, nem nyujthatnak jogot a beavatkozásra. Olyan országokban, hol az orvoslás mestersége minősitéshez, állami engedélyhez van kötve, ott legalább formája van meg az orvosi hivatásjognak, de ott, hol az orvoslás szabad foglalkozás, mint például Németországban is, még ez a forma is hiányzik és a hivatásjogból nem lehet kimagyarázni azt, miért szabad valakinek sulyos sértést képviselő mütétet megtorlás veszedelme nélkül végezni és miért a másiknak nem.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

KÜLÖNFÉLÉK

A váró leány.

— *A finn népköltészetből.* —

Oh, csak jönne a kedvesem,
Közelegne a szerelmesem.
Megérzeném én a jöttét,
Megsejteném közeledtét,
Akármilyen messze járna,
Ezer lépés távolságra.

Oda szállnék felhőképen,
Mint a füst a röpke szélben,
Mint a szikra, hogyha pattan,
Fürge lángnál is gyorsabban.
Elé futnék vidám dallal,
Csókra késztő, szomjas ajkkal.
Kigyó volna bár kezébe',
Kezet fognék mégis véle,
Méreg volna bár az ajkán,
Ezerszer is megcsókolnám,
Ráborulnék a vállára,
Bár ott vón a halál árnya,
Ide zárnám a szívemre,
Bárha teste vért csepegne.

De nem véres az én kincsem,
Á kebelén kigyó sincsen,
Nem ül rajt' a zord halál sem.

Teli van az ajka mézzel,
Piros arca édességgel,
Szép virágszál a termete,
Rózsalevél a két keze!

Bán Aladár.

A nyeveszta.

A szép és termékeny nagy magyar Alföld kellő közepén, Békésmegyében fekszik Szarvas község. Lakosainak tulnyomó része tót. Ez a rendkivül szorgalmas és törekvő nép házközösségben él. Ami anynyit jelent, hogy a család férfitagjai, ha megnősülnek is, otthon maradnak a szülők házában s ott élnek közös háztartásban nejükkel és gyermekeikkel együtt. Mindaddig, mig az apa el nem hal, mikor szétosztván az örökséget, minden család külön háztartást alapit. A nyeveszta szó a tótban annyit jelent, mint a magyarban a meny. Ha tehát valamelyik házaspárnak 3 nős fia van, három nyeveszta tagja van a családnak. A nyevesztának igen rossz helyzete van a tót családokban. Ő a hamupipőke. Neki kell legkorábban felkelni s neki szabad legkésőbben lefeküdni. Ő végzi el az összes házimunkát. Takaritni, főzni a nyeveszta kötelessége. Mos az egész népes familiára. A ház táját rendben és tisztán tartani nem szabad elmulasztania. Betegnek lennie pedig egyáltalán nem szabad, mert azt ugy sem hiszi el senki. És rosszul teszi, ha panaszkodik. Az anyós ugyanis, különösen ha rosszszivü asszony, még jobban elhalmozza munkával. Ha végre annyira kimerül és megbetegszik, hogy már lábra állani sem tud, lefekhetik ugyan, de orvost hini nem fognak. Ilyenkor aztán rendszerint közbelép a nyevesza anyja. Hazaviszi magával a lányát, otthon gyógykezelteti és mindaddig nem bocsájtja vissza férjéhez, mig teljesen munkaképes lesz.

Minden tót asszony örül, ha a fia megnősül. De ne tessék hinni, hogy talán a fia boldogságának örvendezik, mert ez érzelmi momentumnak nagyon kevés köze van a dologhoz. Nehezen várja a nyevesztát, mert benne valóságos igavonó barmot kap. Ha cseléd volt a háznál, a nyeveszta megérkezésekor rögtön elbocsátja. Ha a család lakodalomba hivatalos, ő szépen otthon marad. Ha a szokásos évnegyedes vásár veri fel a város csendjét, mindenki kimegy oda. Csak a szegény nyeveszta siratja otthon asszonyi mivoltát. S ha valaki szól egy jó szót a menyecske érdekében az anyósnak, azt feleli, csak hadd kinlódjék az is, mint annak idején ő vesződött. A lánya különb a menyénél, azt majd jobban megbecsülik, ha férjhez megy.

Nehezen várja a nyeveszta a disznótor napját. Talán ez az egyetlen napja az évnek, mikor kissé örülhet. Ha valamely étel elrontása véletlenül nem zavarja meg e napnak örömeit is. Ilyen sors mellett aztán nem csoda, ha a fiatal asszony nem nagyon szereti az anyósát. S gyakran megtörténik, hogy a nyeveszta visszamegy szüleihez, bárhogy szeresse is különben az urát. Ismerek családot, ahol az asszony rajongásig szereti az urát, mégis különváltan élnek. A jövendő örökség reményében a férj nem hagyhatja oda a szülői házat. Kinn él a gazdaságban s hetenkint csak egyszer, vasárnap látogatja meg az asszonyt. Nagyon természetes, hogy a nyeveszta szinte örömmel várja a napot, mikor a maga asszonya lesz. Nem is busul valami nagyon, ha a családfő meghal. Mert ha véletlenül vele is marad az anyós közös háztartásban, nem az a feltétlen hatalom többé, aki ura életében volt. Igyekszik csendesen meghuzni magát, mert tudja, hogy nem él többé a férje, aki a menyével és fiával szemben esetleges szeszélyének feltétlenül érvényt szerezzen. Ezek után érthető, hogy az olyan legénynek, akinek anyja már nincs, nagy értéke van a lányoknál.

Dr. F. M.

+ **Böcklin** nyári laka Florenz mellett egy berlini nagykereskedő és mübarát tulajdonába ment át. A szerény toszkániai villa a várostól északra fekvő ősrégi kőbányák kies lejtőjén épült. A házat tágas kert veszi körül, melyet fölötte kedvesen diszitnek óriási fák, terraszok, antik márványszobrok és diszes sétányok. A ház eladását „a porte chiuse" (zárt ajtókkal), azaz teljes berendezésével és felszerelésével eszközölték; értékét elég tekintélyesre becsülték és a szerződés szerint 200.000 márkáért vették meg. Böcklinnek volt még egy villája, az előbbi szomszédságában, mely jelenleg egyik fiáé, Böcklin Károlyé, a festőé. A nyárilak uj tulajdonosa, hir szerint, csak időnként szándékszik ott tartózkodni és az egész házat kegyeletteljesen régi állapotában akarja megtartani.

+ **Wagner Richárd és a 13-as szám.** Berlinben most jelent meg egy könyv Wagner Richárd ifjukoráról. Igen érdekes adatokat, epizódokat és anekdotákat tartalmaz e könyv a gyermek és ifju Wagner életéből. A nagy zeneszerző kedvenc hugának elbeszélése szerint, Wagner félötte babonás volt és különösen a 13-as számnak tulajdonitott baljóslatu jelentőséget. Folyton halálfélelmek bántották, mivel neve 13 betüt tartalmazott, 1813-ban született és születési évének számösszege 13 volt. Egy alkalommal sógoránál, Brockhausnál volt vendégségben s a midőn észrevette, hogy 13-an ülnek az asztalnál, egészen elhült a rémülettől és jó sokáig tartott, mig ijedségéből magához tért. A Tannhäuser párisi premierje után Wagner igy ir testvérének: „Hogyan is lehetett volna szerencsém munkámmal, amikor a 13-as szám ujból üldözni kezd. Midőn a partitura utolsó hangjegyét leirtam, észrevettem, hogy április 13-ika van. Hosszas herce-hurca után végre sikerül a darabot előadatnom és ekkor sül ki, hogy az előadás március 13-án lesz. Az ördög vigye az egész kalendáriumot." Érdekes, hogy Wagner Richárd 1883. február 13-án halt meg.

+ **A halálraitélt étvágya.** A moundsvillei siralomházban várja a halált *State* Henry néger, akit gyilkosság miatt itéltek halálra. Egy hónapi ideje van még s ezt alaposan kihasználja. Eszik, iszik, mint egy gödény. A minap például ezt a rendelést adta s börtönfelügyelőnek:

Tisztelt uram!

Nem valami jól érzem magam s azért mai ebédemre csak ezeket kivánom: egy pint osztriga, egy font vesepecsenye, egy font vagdalt hus, gombával, spanyol hagymával, káposztával és szeletelt paradicsommal, azonkivül egy üveg savanyitott ugorka, egy üveg beiőtt barack, egy font angol dió, egy doboz szardinia, francia sajt és fekete kávé. Mára ennyi az egész.

+ **Színésznyomor Portugáliában.** A portugál szinészek nyomoruságáról szomoru panaszok jutnak nyilvánosságra, melyek a portugál szinpadok szép világát kevéssé irigylésre méltó szinben tüntetik fel. Portugália kis ország, hol a vidéki városok nem igen engedhetik meg maguknak azt a fényüzést, hogy

REGÉNY

Bánék, Andrásék.

Irta: Gyarmathy Zsigáné.

(22)

Kata halkan mondta:

— Küldjön ki innen minden embert.

A bába, Erzsi és még két szomszédasszony kiment az udvarra és összebújva sápitoztak. A beteg megfogta az ura kezét:

— A hozzámvaló nagy jóságát most még be is tetőzi, áldja meg érette az isten. Én, ha száz esztendeig élnék, akkor sem tudnám meghálálni, amit velem tett, hát még egy pár óra alatt!

— Ne beszélj igy kis Kata... meggyógyit téged a jó isten az én boldogságomra.

— Tudja azt ked is, Pista, hogy meghalok, azért kérem teljesitse az utolsó kivánságomat... Mindent el akarok mondani Mártának, aztán neki hagyom ezt a szegény gyermeket, kire az isten rányomta a családi bélyeget, hát azért ked sem titkolhatná el, ha éppen vállalja is... Nyugodjék bele a kérésembe... tegye meg Pista!

— Mindent megteszek, kis Kata, amit, te kivánsz.

— Köszönöm, Pista. És forró ajkához szoritotta az ura kezét. — Tegye ide a szegény kis gyermeket a karomra, aztán menjen fel a kastélyba s hivja ide Márta grófnőt: most már nem tartom vissza... Hányszor izente, hogy meg akar látogatni, de nem engedtem... most jöjjön azonnal... Készitse elő egy keveset... mondja neki azt Pista, amit kendnek mondott a doktor...

— Megyek, kis Kata, csak maradj nyugodtan.

— Pista! Mig én Mártával beszélek, hivassa ide édesapámat is és majd mikor kivánom, támogassa ükemével szembe a szómat, nehéz vele a sor...

A Pista távoztával Kata lehajtotta fejét gyermekére és csókolta forrón, hosszasan. Érezte, hogy az a végtelen szeretet tartja lenn erejét, mig a gyermek sorsa el lesz dőlve.

Márta remegve lépett a szobába; hányszor kivánkozott a kis Kata otthonába és sohasem jöhetett. A tágas, tiszta szobában nem volt más csak a beteg és az ujszülött. A beteg szemében lázas fény égett, arca is rózsa-piros volt, melle erősen hullámzott; magában fohászkodott, csak még egy órát engedj nekem én édes istenem! Aztán egész testében megrázkodott, mikor észrevette a Márta átváltozását. Meg kell vigasztalni ezt az elhervadt virágot, hadd éledjen fel szegény! Ez volt az első gondolata.

Márta a beteghez lépett, ajkai remegtek, de szólni nem tudott, csak egész öntudatlanul oda hajolt és megsimogatta a gyermeket. Semmit sem tehetett volna, ami ily enyhitőleg hasson a betegre; ez visszaadta hanyatló erejét, megfogta a simogató, átlátszó kezecskét, megcsókolta, aztán a régi keveskedő modorával végigcirogatta a remegő leányka karját és megérezte, hogy az tisztában van, valóval, tudja az ő közeli végét; de érezte azt is, hogy meg fogja vigasztalni; szegény kicsi Márta, miért is nem lehettél te boldog? Aztán mély részvéttel, lángoló szeretettel nézett a szemébe és Márta ezt a tekintetet nem fogja soká elfeledni.

— Márta grófnő! Ugy-e tudja, hogy soha sem hazudtam? Es most teljes bizalommal elhiszi, amit ezen utolsó óráimban mondok... elhiszi?

Márta nem tudott felelni, de lehajolt a beteghez és megcsókolta lázas arcát; Kata megérezte ebben a feleletet, mellére szoritotta a Márta kezét és valami szokatlan, átváltozott hangon, mely mintha egy más világból hangzana, busulni kezdett.

— Tudja meg, Márta grófnő, hogy akkor hajnalban, mikor Gyuri bátyám elbucsuzott tőlünk, nem indult el a vonattal, nem tudott távozni, mig el nem mondja, ami ott volt a szivében. Ott pedig egy nagy érzés volt, ami vele nőtt és erősödött. Elment a Bugygyanóhoz, ott akarta bevárni kics Mártát, hogy megmondja, mennyire szereti...

Márta felsikoltott, aztán megtántorodott. A beteg magához vonta és leültette az ágya szélére, aztán folytatta:

— Akkor hajnalban én is arra jártam, malomba vittem az uj asszony sütéséhez valót és ott, nekem magamnak mondta Gyuri bátyám, hogy szereti Márta grófnőt és azért van ott, mert ezt meg akarja mondani...

— Ezt mondta Gyuri! — És benne volt e felkiáltásban a leányka egész szive. És könnyei egyszerre megeredtek, s mint valami balzsamos meleg permeteg, ugy hulltak szenvedő, fázó szivére, minden csöpp gyógyitott és melegitett és egyszerre égi boldogság remegtette a lankadó, fiatal teremtést. Feltétlenül hitt az ő kedves kis Katájának; nem faggatta, nem kérdett semmit, csak átengedte magát egy uj, boldogitó érzés varázsának. Minden más érzés elhalványult a tündöklő fényesség mellett: Gyuri szereti őt! Aztán lágyan, édesen csengve tört fel szivéből:

— Gyuri szeret engem!

Erre éledni kezdett az immár alvófélben levő szikra, az élet melege ismét áradozott és a márványfehér arcra meleg zománcot lehelt és a haldokló olyannak látta játszótársát, mint hajdan volt. Sajnálta felébresztení és elüzni ifju reményeit; de annak meg kell lenni most már, a gyermekére is gondolni kell és az idő közeleg, sötét, fagyos szárnycsapásait már érzi, egy-egy pillanatban elsötétül szeme előtt minden és jéghideg lehelet száll feléje; de aztán ujból látja az ablakokon beözönlő őszi napsugár ragyogását és a ragyogó fényben az ő tündérszép, kicsi Mártáját olyannak, milyen hajdan volt, hamvasfehér homlokára az a csodaszép, göndör fekete haj egy-egy gyürüje hull, sötétkék szeme sugáros fénynyel ragyog árnyas szempillái alól, bájos kis szája mosolyog és a családi feketebársony lencse sohasem volt ily fekete, mint most... Majd ilyen lesz a mellette pihegő kis fiu arcán is... most még olyan pici és halvány, hogy rajta kivül talán nem is vette

nyári színházakat is tartsanak. Ezért nyáron a színészek az éhség veszedelmének vannak kitéve, úgy, hogy alig várják a szezon beállta, amikor a főváros némi megkönnyebbülést és kenyeret nyujt a nyomorúságban élő színésznek. De helyzetük ilyenkor sem mondható valami fényesnek. Legelkényeztetebb és egyik legnagyobb színésznője a portugál nemzeti színháznak, Donna Mariának havi gázsija 30.000 Reis (125 frank); ebből kell a drága toilettek költségét fedezni, úgy hogy a színésznő saját bevallása szerint az egész idő alatt kávéból és kenyérből élt. S hogy az ezzel járó elgyengülésen segítsen, morphium-injekciókat használt. *Puito Angela*, az előkelő Donna Amelia színház nagy művésznője állítólag 300 frank havi gázsit huz; csupán egy színpadi ruhája ennek tizszeresébe kerül. Hát még a másod-, harmad- és negyedrangu színésznők. Ha nem elég csinosak, folytonosan éhhalállal kell küzdeniök. Az impresszáriók nem tudják eleget hangoztatni véleményüket, hogy a művésznőnek nem művészetéből, hanem csinos arcocskájából kell fenntartania magát. Mindamellett Portugáliában nem egy talentumos művészi erő van, mely jobb sorsot érdemelne.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A perrendtartási javaslat és a kereskedők. Kereskedelmi körökből kapjuk a következő hirt: A könyvkivonatokon alapuló perek illetékességi kérdését a most tárgyalás alá kerülő perrendtartási javaslatnak 34. §-a szabályozza. Az ebben kontemplált ujitás kereskedelmi körökben aggodalmakat keltett s e körökből akciót inditottak, amelynek élén a budapesti kereskedelmi és iparkamara áll; *és igy e mozgalom célja, az igazságügyminisztert a tervbe vett ujitás elejtésére birni*, ami az egész javaslat lényeges elveit és sarkalatos pontjait nem érintené. *Láncsy* Leó udvari tanácsos, a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, e tárgyban dr. *Plósz* Sándor igazságügyminiszterrel többször folytatott tárgyalásokat. Hir szerint a miniszter kijelentette, hogy a kereskedelmi körök e kivánságának teljesitése ellen nem lát elvi nehézséget. Az országban levő összes kamarák és szabad kereskedelmi testületek e tárgyban a miniszterelnökhöz s az igazságügyi és kereskedelemügyi miniszterekhez nagy küldöttséget menesztenek, hogy a kormányt a szóbanforgó rendelkezés elejtésére birják.

Munkás- és cselédsegitő pénztár. Gróf *Lazsberg* Rudolf, Győrvármegye főispánja értekezletre hivta meg e hó 25-ére a megyéjebeli földbirtokosokat, lelkészeket, tanitókat stb., hogy megbeszéljék azokat a módozatokat, miképpen lehetne elérni azt, hogy a munkások az eddiginél nagyobb számmal jelentkezzenek a *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter által megteremtett munkás- és cselédsegitő pénztárba való felvételre, hogy minél többen részesüljenek annak jótéteményeiben.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4½%-os zálogleveleinek tervszerü évi sorsolása a f. évi november hó 1-ére eső ünnep miatt már a megelőző napon, azaz folyó év október 31-én délelőtt 10 órakor fog a bank helyiségeiben megtartatni.

A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy *Budapest—Mohács* között közlekedő személyszállító hajóit a jelenleg érvényben lévő menetrend szerint nem október végéig, hanem november 10, illetve 11-éig járatja. Utolsó menet Budapestről—Mohácsra november 10-én. Utolsó menet Mohácsról—Budapestre november 11-én.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Capek Anna kereskedőnő Lieben, Heumeyer Miksa kereskedő Marburg, Pipernig Károly kereskedő Ober-Radkersburg, Hacker Henrik kereskedő Reinfeld, *Miklós* Elek és *Társa*-cég *Budapest* (Kerepesi-ut 15.)

Liszt. (A *Budapesti Napló* tudósitójától.) A lisztüzletnek ugy a mult, valamint a legközelebb lefolyt héten határozottan szilárd jellege volt. Az eladások, ámbár a megrendelések továbbra is elég sürün érkeznek, nem oly nagymérvüek, miután a vevők szükségleteik nagy részét befedezték s a további üzletekre nézve várakozó álláspontot foglalnak el. Rendelkezések kielégitő számban folynak be. A takarmánycikkek irányzata tartott árak mellett nyugodt. — A malmok továbbra is készlet nélkül állanak s multheti jegyzéseiket fenntartják, sőt a gabona árának a hét vége felé való emelkedése folytán nem lehetetlen, hogy a lisztárakat is fel fogják emelni.

Átlagos budapesti árak 50 kilogrammonként zsákostól:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ár kor.	13.10	12.70	12.40	12.10	11.60	11.10	10.40
		7	7½	8			
		9.30	8.30	5.90			
	Finom korpa:			Goromba korpa			

Ár: korona	4.40			4.65
	Dara:	*AB*	*C*	
	—.—	14.—	13.—	

Vetőmagvak. (*Mauthner* Ödön tudósitása.) *Vörösheremag.* Az árak továbbra is rohamosan emelkednek és jelenleg oly helyzettel állunk szemben, mely az árak rendkivüli felszökését igazolja, sőt ha még beigazolást nyer ama tény, amit eddig csak feltételeztek, t. i. hogy Amerika kénytelen európai magot vásárolni, ugy még a jelenleginél is sokkal magasabb árakat fogunk látni. Az is hallatszik, hogy egy külföldi előkelő cég nagyobb mennyiségeket adott el előre és most odavaló heremag hiányában kénytelen bármily áron máshol fedezni szükségletét, minek következtében tegnap vidéki honi állomáson 70 korona kináltatott 50 kilóért, anélkül, hogy nagyobb kötésekre került volna sor. — *Lucernamag.* A hangulat nyugodt, amennyiben a készen volt tételek, különösen a nagyobbak már eladattak. Ugy látszik, hogy némely termelővidéken nem igen sietnek a csépléssel, miután a helyzet általában olyan, hogy a magyar lucernának árcsökkenésétől nincs mit tartani. Franciaországból magasabb árak jeleztetnek, a beérkezett minták elég szép minőségekre vallanak, mig ellenben az Olaszországból jött minták szerinti minőségek nem igen serkentenek üzletkötésekre. Egyéb magfélékben a piac helyzete változatlan. Jegyzések nyersáruért 50 kilónként Budapesten: *Vörösheremag* 65—70 K. *Lucernamag* 54—58 K.

Szeszüzlet. (A *Budapesti Napló* tudósitójától.) Az élénk üzletmenet dacára és jóllehet a nyersanyag ára — különösen a tengerié — napról-napra drágább lesz, a szeszárak a régiek maradtak, mert az országban felhalmozott nagy szeszkészletek az árak rendes fejlődését egyelőre még hátráltatják. Elkelt finomitott szesz nagyban 140—140½, kicsiben 141—142 koronával, denaturált szesz nagyban 31—31½ korona, kicsiben 32—33 koronával hordóval együtt helyben.

Petroleum. (*Hesz* Izidor és Társa jelentése a *Budapesti Napló* részére.) A petroleum-árak e héten 1 koronával % kgrként olcsóbbak lettek, az üzlet menete kielégitő. — Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 45.— korona. Orosz 3 csillagos petroleum 38.— korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 36.— kor. Elsőrendü Standard petroleum 34.50 kor. Benzin —.— korona. Amerikai császárolaj, ottani finomitás 60.— korona. Amerikai császárolaj belföldi finomitás 52.— korona. Az árak 100 kilogrammonként készpénzfizetés mellett 20% göngysuly, az itteni vasutthoz szállitva értendők. Kékgálic I. vasmentes 54.— korona. Zöldgálic 8.— korona, carbolineum I. 17.— korona, carbolineum II. 15.— korona, Baku gépolaj (orosz) 44.— korona. Oliva gépolaj I. 70.— korona. Oliva gépolaj II. 64.— korona, Tovothe gépkenőcs 60.— korona.

Sertéskonzumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Október 21-én. Fölhajtás: Zsirsertés, ugymint öreg I. rendü 350 kilogrammon felül — darab, II. rendü 280—350 kilogrammig —— darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogrammig — darab, könnyü 220 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac — kilogrammig —— darab. Összesen —— darab. Hussertés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyü 240—300 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac 40 kilogrammig — darab. Összesen — darab. Fölhajtás összege 625 darab. Előző napi maradvány 459 darab összesen 1102 darab. Eladatott 857 drb. Maradvány 245 darab. A vásár irányzata élénk. Az árak szilárdak. — Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül —— fillérig, II. rendü 280—350 kilogrammig 88—95 fillérig, kanló —— fillérig, silány —— fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 100—106 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 96—104 fillérig, fiatal könnyü 220 kilogrammig 76—96 fillérig, süldő —— fillérig, malac —— fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilogrammon felül —— fillérig, könnyü 140—300 kilogrammig —— fillérig, süldő —— fillérig, malac 40 kilogrammig —— fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonkint élősulyban.

Borjuvásár. 1902. évi október hó 21-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 390 drb, leölt borju — db, bécsi borju —— db, —— db., növendékmarha 12 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Arjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendü 92—104 f.-ig, kivételes 110 —, II. rendü élő borjukért 80—90 f.-ig, 1 kilónkint, leölt borju I. r. —— f.-ig, II. r. —— f.-től —— f.-ig, kivét.

---

más észre; de pár hét mulva kifejlődik, a beteg tudja azt bizonyosan.

— Márta grófnő! Gyuri bátyám szereti ugy, amint egy ilyen férfi szeretni tud; de azért még sem lehetnek egymáséi soha és ennek én vagyok az oka... Erti, kicsi Mátta, én vagyok az oka; de azért ugy-e, meg fog bocsátani?

Márta boldogan mosolygott:

— Ha szeret Gyuri, az engem teljesen boldoggá tesz... egyébre nem gondolok... Hiszek neked, én édes kis Katám: Gyuri szeret, boldog vagyok!

— Most igy érzi, de fel fog ébredni az a vágya is, hogy egyesüljön azzal, akivel szeretik egymást és ez nem lehet soha... én általam vetődött az örök gát... Bocsásson meg nekem.

Szaggatott, lázas pihegése elárulta, hogy ami most következik, azt nagyon nehéz elmondani ennek az ártatlan, tiszta gyermeknek, aki ráhajolva ismét megcsókolta.

— Tudja meg, grófnő, hogy férjhez menetelem előtt viszonyom volt Gabi grófnál; szerettük egymást... A gróf azt hitte, hogy talán férjhez menetelem után is tart a viszonyunk... Pedig megirtam neki, hogy nem fogunk többet találkozni, mert hüséges felesége leszek az uramnak: igy hálálom meg a hozzám való jóságát; de nem hitt a szavamnak és azon a borzasztó reggelen ott várt rám a Bugygyanó eziklaösvényén. Nem is sejtettem, hogy ott van, nyugodtan mentem felfelé... Aztán előlépett és meg akart ölelni, ezt meglátta Gyuri bátyám és rengeteg haragjában félrelökte mellőlem; de ennek a kis gyermeknek a boldogságára esküszöm, hogy nem szándékosan taszitotta a halálba, még azt sem tudta, hogy Gabi lezuhant az ösvényről, mert mikor meglátta a vérében, felorditott és mind csak azt kiáltotta: — Megöltem a boldogságomat! És ekkor adta tudtomra, hogy mindég szerette a grófnőt és mikor elrohant, arra, a havas felé, akkor is mind csak ezt kiáltotta: — Szeretem! Szeretem!

— Ezt kiáltotta?!

Kata már nem figyelt a Márta szavaira; egész lelkét a gyermeke töltötte be.

— Vegye a karjára az én árva kicsi fiamat, hadd lássam ott... Most még sok mindent nem ért, kicsi Márta... később világosabb lesz a dolog... vegye a karjára...

Márta szerető gyöngédséggel vette fel a gyermeket.

— Nézze meg, nézze jól meg, kihez hasonlit? Es ne mondja azt senki, hogy minden gyermek egyforma, az nem igaz!

Márta elmerült az ujszülött nézésébe, megkapta a hasonlatot és örömmel mondta:

— Hozzád hasonlit, kis Kata...

— Gyuri bátyámhoz hasonlit, kicsi Márta... Később lesz még egy hasonlatossága, de most éppen olyan, mint Gyuri bátyám... különösen a szeme...

A gyermek, mintha igazat akart volna adni édesanyjának, felnyitotta szemét és belenézett az ismeretlen világba. Márta azt hitte, hogy őt nézi, szive telegyült szeretettel és önkéntelenül mondta:

— Igazán olyan! — és arcához emelte a parányi jószágot s megcsókolta.

Szeretni fogja! ujjongott magában a haldokló és lázas tekintetét égi öröm fénye deritette.

— Nagyon szeretem ezt a kis gyermeket, add nekem, kis Kata...

Erre megijedt, hogy elárulta a beteg veszélyes állapotát; zavarba jött, de Kata nem hagyta szóhoz jutni:

— Áldja meg az Isten, hogy kitalálta a gondolatomat, éppen arra akartam kérni... Ugy-e, magához veszi?... Amint nem lesz szegénynek édesanyja, tüstént elviszi és jó lesz hozzá?...

— És meg fogom neki hálálni azt a nagy boldogságot, amelyet to fedeztél fel előttem és azt is, hogy nekem adtad őt...

— Siessünk, Márta grófnő... Különben bizom, nem hagyhat itt a lelkem, mig a gyermekemet biztonságban nem tudom... Tegye ide a karomra, aztán legyen olyan kegyes, szólitsa be az uramat és fussanak édesapám után is, hogy tudja meg az utolsó kivánságomat... Csakis az ükeme erőszakosságától félek...

Márta kiment és a beteg anya lázas hévvel szoritotta magához gyermekét és észre sem vette, hogy az ura mellette áll és alig tudja visszatartani könnyeit, aztán lehajolt s megcsókolta a feleségét. A beteg átfogta nyakát és suttogva beszélt hozzá. E közben megérkezett András Márton; a szokottnál sokkal halványabb volt; de fejét csak oly büszke daccal szegte hátra, mint eddig: ne lássák, hogy meg van törve; ugy sem segit rajta a szánakozás, az nem kelti életre a szelid feleségét, nem menti meg a szép, jó leányát és nem hozza vissza a derék fiát... hát rajta ne sajnálkozzék senki!

Amint Kata észrevette, feléje nyujtotta kezét:

— Az isten áldja meg, édes apám...

— Áldjon meg téged is, leányom.. Hogy vagy?

— Most már nagyon jól... utban vagyok az édesanyámhoz; de addig nem mehetek, mig meg nem hallgatja a Pista szavát, mert az a szó az én utolsó akaratom, az ellen ne tegyen senki... Es az isten áldja meg, édesapám uram!

E közben atyafiasággal megtelt a tágas szoba és a nyitott ajtón beáradt az alámerülő nap piros fénye és Balázs Pista felemelt hangon szólt:

— Apámuram és kendtek mindközönségesen tudják meg, hogy a méltóságos grófkisasszony, aki mindig ugy szerette a feleségemet, most örökbe akarja venni kicsi gyermekünket, akinek holnap keresztanyja is lesz, mi mind a ketten beleegyeztünk kivánságába és én mint édesapa, ezennel át is adom kis fiunkat s csak azt az egyet kivánom, hogy néha meglátogathassam a kis Gyurit, mert ez lesz a neve.

És a Balázs Pista becsületes, férfias arcára lángoló, meleg hálával tapadt a haldokló asszony és az életet visszanyert fiatal leány tekintete. András Márton elfehérült arccal, szótlanul állt a szoba közepén és nem szólt senki, az asszonyok könnye csendesen pergett alá a mély csendben; a közeledő halál fagyos leheletét pedig nem melegitette át az ajtón beözönlő őszi napsugár.

(Folytatása következik.)

f. kilónkint levonás nélkül. Rugott borjukért 38—64 f.-ig. Növendékmarha — f.-től — f.-ig, f. r. —— f.-ig, középminőségü 40—50 f.-ig, alárendelt —— f.-ig, 1 kilónkint. Bárány élő —.—— k., leölt bárány ——— K. kivételesen ár ——— k.-ig páronkint. — Irányzat szilárd, árak 6—8 fillérrel kilogrammonkint emelkedtek.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentettek 11831 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 4508 darab fiatal sertést, 6939 darab magyar hizott sertést és —— darab nehéz sertést. Összesen 11437 darabot.

Az irányzat élénk volt.

Jegyzések: klgr.-kint élősulyban (a fogyasztási adót nem számítva). Elsőrendü sertés 109—111 fillér, kivételesen 112 fillér, közép minőségü 102—108 fillér, könnyü sertés 94—100 fillér, fiatal sertés —— fillér, süldő 70—92 fillér.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, október 21.

A mai buzaüzletben a vételkedv és kinálat jó volt. Szilárd irányzat mellett 50.000 métermázsa buza került a forgalomba 5 fillérrel magasabb árakon.

Rozsban 4—15 fillérrel emelkedtek az árak.

Zabban tartott volt az irányzat.

Tengeriben szilárd irányzat mellett 10 fillérrel emelkedtek az árak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 4650 mm. 81·5 k. 8 K. 07½ f., 200 mm. 82 k. 7 K. 97½ f., 100 mm. 82 k. 8 K. — f., 500 mm. 81 k. 8 K. 07½ f., 500 mm. 81 k. 8 K. 05 f., 500 mm. 81 k. 8 K. 02½ f., 300 mm. 81 k. 8 K. — f., 100 mm. 81 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 80·5 k. 7 K. 92½ f., 400 mm. 80·5 k. 8 K. — f., 400 mm. 80·8 k. 7 K. 90 f., 150 mm. 81 k. 7 K. 90 f., 1400 mm. 81 k. 7 K. 92½ f., 500 mm. 79·5 k. 7 K. 92½ f., 550 mm. 80 k. 7 K. 92½ f., 4500 mm. 80·3 k. 7 K. 95 f. 100 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 92½ f., 200 mm. 79·5 k. 7 K. 90 f., 300 mm. 78·4 k. 7 K. 70 f., 350mm. 78·4 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 150 mm. 77·8 k. 7 K. 87½ f., 100 mm. 79 k. 7 K. 87½ f.

Mindszenti: 1400 mm. 91 k. 7 K. 05 f.

Orosházai: 2000 mm. 80 k. 7 K. 95 f.

Fehérmegyei: 1450 mm. 79 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 77·5 k. 7 K. 65 f., 350 mm. 77·5 k. 7 K. 65 f.

Pestmegyeiváltozó: 1000 mm. 80·5 k. 7 K. 87½ f., 1000 mm. 80·5 k. 7 K. 85 f., 1000 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 84 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 87½ f., 200 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 1000 mm. 79·5 k. 7 K. 72½ f., 500 mm. 79·5 k. 7 K. 60 f., 600 mm. 78·5 k. 7 K. 87½ f., 100mm. 78·5 k. 7 K. 67½ f., 800 mm. 78·6 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 67½ f., 500 mm. 77·5 k. 7 K. 60 f.

Bánsági: 2800 mm. 76·8 k. 7 K. 42½ f., 500 mm. 78 k. 7 K. 82½ f., 450 mm. 79 k. 7 K. 22½ f.

Babatai: 1000 mm. 79 k. 7 K. 85 f.

Adai: 1300 mm. 77 k. 7 K. 70 f.

Verbőczi: 3700 mm. 77 k. 7 K. 72½ f.

Bácskai: 200 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 77·5 k. 7 K. 75 f., 300 mm. 78·5 k. 7 K. 50 f.

Szerémségi: 200 mm. 79 k. 7 K. 60 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 400 mm. 6 K. 75 f., 100 mm. 6 K. 70 f., 100 mm. 6 K. 62½ f., 200 mm. 6 K. 47½ f.

Árpa: 100 mm. 5 K. 55 f.

Zab: 200 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 32½ f. 100 mm. 6 K. 30 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kiló	∿ Kilogramm ára		Kiló	∿ Kilogramm ára	
			K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	uj	76	0.—	0.—	80	7.60	7.80
"	"	77	0.—	0.—	81	7.75	7.95
"	"	78	7.40	7.65	82	—.—	—.—
"	"	79	7.60	7.75	—	—.—	—.—
Fehérmegyei		76	0.—	0.—	80	7.55	7.75
"	"	77	0.—	0.—	81	7.70	7.90
"	"	78	7.40	7.60	82	—.—	—.—
"	"	79	7.45	7.70	—	—.—	—.—
Pestvidéki		76	7.35	7.40	80	7.55	7.75
"	"	77	7.35	7.55	81	7.70	7.90
"	"	78	7.40	7.60	82	—.—	—.—
"	"	79	7.45	7.70	—	—.—	—.—
Bánsági		76	7.15	7.35	80	0.—	0.—
"	"	77	7.36	7.45	81	0.—	0.—
"	"	78	7.50	7.60	82	—.—	—.—
"	"	79	7.52	7.65	—	—.—	—.—
Bácskai		76	7.40	7.55	80	0.—	0.—
"	"	77	7.50	7.65	81	—.—	—.—
"	"	78	7.65	7.70	82	—.—	—.—
"	"	79	—.—	—.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek			Kiló	50 Kilogramm ára	
				K.-tól	K.-ig
Rozs	uj	elsőrendü	70—75	6.40	6.55
"	"	másodrendü		6.15	6.40
Árpa	"	takarmány	60—62	5.40	5.60
"	"	ételnek való	62—64	5.80	5.90
"	"	sörfőzésre való	64—66	6.—	6.—
Zab			39—41	6.05	6.20
Tengeri	ó	bánsági	—	0.—	0.—
"	"	másmelyik	—	0.—	0.—
Repce	uj	káposztás	—	10.—	10.20
"	"	bánsági	—	0.—	0.—
Köles			—	5.50	5.80

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza 1902. . 7.45—7.50—7.49—7.50—7.52
Áprilisi buza 1903. . 7.43—7.46—7.44—7.45
Októberi rozs 1902. . 6.61—6.62—6.57
Áprilisi rozs 1903. . 6.54—6.51
Októberi zab 1902. . 6.28—6.26
Áprilisi zab 1903. . 6.38—6.34—6.36
Májusi tengeri 1903. . 5.85—5.88—5.86
Augusztusi repce 1902. —.——.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902. . . . . 7.53— 7.55
Áprilisi buza 1903. . . . . 7.46— 7.47
Októberi rozs 1902 . . . . . 6.53— 6.59
Áprilisi rozs 1903. . . . . 6.52— 6.53
Októberi zab 1902. . . . . 6.26— 6.27
Áprilisi zab 1903. . . . . 6.33— 6.34
Májusi tengeri 1903. . . . . 5.86— 5.87
Augusztusi repce 1902. . . . . —.——.—

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre 1902. . . . . 7.52— 7.53
Áprilisi buza 1903. . . . . 7.45— 7.46
Októberi rozs 1902. . . . . 6.57— 6.58
Áprilisi rozs 1903. . . . . 6.51— 6.52
Októberi zab 1902. . . . . 6.25— 6.27
Áprilisi zab 1903. . . . . 6.33— 6.34
Májusi tengeri 1903. . . . . 5.86— 5.87
Augusztusi repce 1902. . . . . —.——.—

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde kedvezőbb külföldi hirekre és bécsi vételekre barátságos hangulattal nyilt meg és a forgalomba került értékek javultak, nivójukat azonban nem tarthatták meg, mivel a déli tőzsdén a bányaértékek hanyatlására a többi értékek is gyöngültek. Az általános irány kedvetlen maradt.

Valuta és érváltó olcsóbbodott.

Előtőzsde javult árfolyamokkal nyilt meg és zárlatig kedvező maradt.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 674.25—675.—. Magyar hitelrészvény 712.——713.25. Osztrák-magyar államvasut 707.50—708.50. Rimamurányi vasmü 474.75 ——.—. Magyar leszámitolóbank 452.———.—. Jelzálogbank 472.———. korona.

Déli tőzsde. Berlini alacsonyabb jegyzésekre a hangulat kedvtelen maradt.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Osztrák hitelrészvény 675.50—674.——674.50. Magyar Hitelrészvény 713.——711.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 708.——707.—. Rimamurányi vasmü részvény 474.50—469.50—470.50. Magyar leszámitolóbank 452.——450.50—451.50. Jelzálogbank részvény 471.———.—. Közuti vaspálya részvény 616.——615.50. Magyar koronajáradék 97.45—97.37½ —97.45 Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvény 26.50 korona.

A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 672.25, Magyar hitelrészvény 709.75. Leszámitolóbank részvény 451.—. Rimamurányi vasmü részvény 471.— Osztrák-Magyar államvasuti részvény 704.75. Közuti vasut részvény 615.50. Villamos vasut részvény 325.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: **Heremag:** lucerna magyar 54.—62.— korona, vörös aprószemü 48.—52.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.——.— korona. középszemü 56.——60.— korona. nagyszemü 61.——65.—, korona. Disznószir: budapesti 77.50—78.— korona, vidéki —.——.—— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 64.——64.50. korona, 3 darabos 65.——65.50 korona, füstölt —.———.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 11.25—11.50 korona. 120 darabos —.———.— korona. 100 darabos 13.75—14.— korona, 85 darabos 17.50—18.— korona, azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.— korona, 100 darabos 13.25—13.50 korona, 85 darabos 16.75—17.— korona. Szilvai: slavóniai 16.——16.50 korona, szerbiai 14.——14.50 korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsdén* **lanyha volt az irányzat.**

A *déli tőzsdén* **gyönge volt az irányzat.**

Zárlatkor **kedvezőbb berlini hirekre javulás állott be az árakban.**

Bécs, október 21. *(Magyar értékek zárlata.)* 4% os aranyjáradék 119.95. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 156.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben —.—, Magyar keleti vasuti állami kötvény —.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 450.—. Rimamurányi vasmürészvény 471.50. Magyar koronajáradék 97.40. 4%-os Magyar földtehermentesitési kötvény 97.70. Magyar hitelbank részvény 711.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 199.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar keresk. bank —.—. Magyar cukoripar 1270.

Bécs, október 21. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 100.60. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.70. 1860-os sorsjegy 150.30. Osztrák hitelsorsjegy 427.75. Angol-osztrák bank —.— Bécsi bankegyesület 451.50. Osztrák-magyar bank 1582. Déli vasut 76.50. Dunagőzhajózási részvény 893.—. Dohányrészvény 326.—. Császári és királyi arany 11.35. Német bankváltók 116.92. 4·2%-os ezüst járadék 100.50. Osztrák koronajáradék 100.10. 1864-iki sorsjegy 250.—. Osztrák hitelintézeti részvény 672.—. Unionbank 533.50. Osztrák Länderbank 390.50. Osztrák-magyar államvasut 704.75. Elbavölgyi vasut 459.—. Alpesi bányarészvény 346.25. 20 frank. arany 19.05. Londoni váltóár 239.15 Bécsi Tramway Litt B. —.—. Bécsi Tramway Litt A. —.—. Lipót kohó 318.—. Az irányzat lanyha.

Bécs, október 21. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 671.50. Magyar hitelrészvény 711.50. Angol-Osztrák bank 274.—. Bécsi bankegyesület 452.—. Union bank 534.—. Länderbank 389.50 Osztrák-magyar államvasut részvény 704.25. Déli vasut 77.— Elbavölgyi vasut 458.—. Északnyugati vasut részvény —.— Dohányrészvény 326.50. Rimamurányi vasmü 472.—. Alpesi bányarészvény 345.50. Májusi járadék 100.60. Magyar korona járadék 97.40. Török sorsjegyek 112.—. Német birodalmi márka 116.97—117.02. Napoleond'or 19.06.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 21. *(Tőzsdei tudósitás.)* A tegnapi nyugati tőzsdék és Newyork gyenge irányzatához ma vevőkedv hiánya járult, ugy, hogy a forgalom már a megnyitáskor nehézkes volt. Általában mindenütt alacsonyabbak voltak az árfolyamok, kivéve a vasuti értékeket, melyekben egyáltalán nem volt kelet. E tudósitás feladásakor Laurarészvények 1 és fél százalékkal emelkedtek a felső-sziléziai nyerssavszindikátus meghosszabbitására. Magánkamatláb 2½ százalék.

Berlin, október 21. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.10. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 98.25. Osztrák-magyar államvasut 151.75. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.40. Magyar vasuti beruházási kölcsön —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 187.40. Általános villamossági Edison 165.—. Gelsenkircheni 172.50. Laura-kohó 198.25. 4·2%-os ezüstjáradék 101.—. 4%-os magyar aranyjáradék 101.50. Osztrák hitelrészvény 212.75. Déli vasut 19.90. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegyek 217.20. 4%-os uj orosz kölcsön —.—. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék —.—. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 167.—. Harpeni 168.25. Az irányzat csendes.

Berlin, október 21. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4%-os magyar aranyjáradék 101.50. Magyar koronajáradék 98.10. Osztrák hitelrészvény 212.25. Osztrák-magyar államvasut 151.50. Déli vasut 19.90. Északnyugati vasut 217.30. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz —.—. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, október 21. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar államvasut —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.90. Osztrák Länderbank —.— 3%-os francia járadék 99.92. Ottomanbank 588.—. 3%-os francia járadék 101.20. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut —.—. 4%-os magyar aranyjáradék 103.40. Párisi bankrészvény 10.68 Olasz járadék 102.70. Francia törleszth. járadék —.—. Osztrák földhitelintézeti részvény 1295.—. Török dohányrészvény 360.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, október 21. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 101.—, 4%-os osztrák aranyjáradék 103.05. Magyar koronajáradék 98.35. Osztrák-magyar bank 114.50. Déli vasut 20.10. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 20.43. Bécsi bankegyesület 115.—. Villamos részvény —.—. 3%-os magyar aranykölcsön 87.20. 4·2%-os ezüstjáradék 100.90. 4%-os magyar aranyjáradék 101.60. Osztrák hitelrészvény 212.70. Osztrák-magyar államvasut 151.90. Északnyugati vasut 112.25. Bécsi váltóár 854.66. Párisi váltóár 813.33. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Az irányzat tartózkodó.

Frankfurt, október 21. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 212.—. Német bank —.—. Disconto 208.40. Berlini kereskedelmi bank —.—. Gelsenkircheni 153.40. Harpeni 168.—. Laura-kohó 198.70. Olasz járadék —.—. Az irányzat gyengébb.

Hamburg, október 21. *(Zárlat.)* 4·2%-os ezüstjáradék 100.50. 1860. sorsjegy 152.50. Déli vasut 20.35. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.70. Osztrák hitelrészvény 212.25. Osztrák-magyar államvasut 151.50. Olasz járadék 103.—. 4%-os magyar aranyjáradék 101.70. Az irányzat csendes.

Vizállás.

		Okt. 21.	Okt. 20. méter
Inn	Schärding	1.18	1.04
Duna	Passau	2.39	2.30
"	Linz	0.55	0.41
"	Bécs	0.54	0.49
"	Pozsony	1.74	1.70
"	Komárom	2.86	2.66
"	Budapest	2.16	2.11
"	Paks	1.86	1.46
"	Mohács	2.31	2.22
"	Gombos	2.80	2.61
"	Ujvidék	2.11	1.96
"	Pancsova	2.16	1.97
"	Orsova	2.44	2.16
Morva	Magyarfalva	2.02	2.03
Vág	Zsolna	1.20	1.41
"	Trencsén	1.04	1.16
"	Szered	1.84	1.88
Rába	Sz.-Gotthárd	0.04	0.03
"	Sárvár	0.36	0.42
"	Győr	2.27	2.31
Dráva	Pettau	0.—	0.—
"	Zákány	0.08	0.26
"	Barcs	0.81	0.90
"	Eszék	1.68	1.47
Mura	M.-Szerdah.	0.80	0.81
Száva	Zágráb	1.23	0.—
"	Szászek	4.58	5.04
"	Mitrovica	4.08	3.78
Szamos	Dées	0.40	0.28
"	Szatmár	1.50	1.56
Kraszna	N.-Majtény	0.—	0.42
Laborcz	Munkács	0.63	0.65
Laborcz	Homonna	0.03	0.84
Ung	Ungvár	0.22	0.90
Tisza	M.-Sziget	0.75	0.87
"	Tokaháza	1.20	0.96
"	V.-Namény	2.56	2.25
"	Tokaj	3.11	3.78
"	Tisza-Füred	3.28	2.84
"	Szolnok	2.84	2.75
"	Csongrád	2.41	2.60
"	Szeged	0.—	2.78
"	Török-Becse	1.66	1.71
"	Titel	2.42	2.36
Ondova	Bártfa	0.04	0.04
Topolya	Hoór	0.44	0.26
Bodrog	Zemplén	3.48	3.72
Sajó	Szolca	2.30	2.24
Hernád	H.-Németi	0.96	0.98
Berettyó	Margita	0.12	0.10
"	B.-Ujfalu	0.22	0.28
Körös	Csucsa	0.05	0.—.
"	N.-Várad	0.12	0.17
"	Belényes	0.63	0.72
"	Temke	0.17	0.24
"	Gurahone	0.32	0.32
"	Borosjenő	0.02	0.32
"	Békés	0.70	0.40
"	Gyoma	0.91	0.09
Maros	Gy.-Fehérvár	0.94	0.—
"	Branyiczka	0.24	0.40
"	Soborsin	0.—	0.—
"	Arad	0.98	1.—
"	Makó	0.03	0.10
Temes	K.-Kostély	0.50	0.74
Béga	Kiszető	0.78	0.87
"	Temesvár	0.13	0.28
"	Becskerek	0.07	0.07

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 21. A sertésüzlet irányzata: lanyha.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 112—114 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 120—122 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 118—120 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban. ——— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stach): Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260

kilogrammon felüli sulyban) 115——117 filléria. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 113——115 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 112—114 fillérig.

Sertéslétszám 1902. okt. 19. napján volt készlet 47.434 darab. — 1902. okt. 20. napján felhajtatott 634 darab. — 1902. okt. 20. napján elszállittatott 763 darab, 1902. október 21. napjára maradt készletben 47.305 darab.

Napirend.

Naptár: Szerda, október 22. — Római katholikus: Kordula. — Protestáns: Kordula. — Görög-orosz: (október 9.) Jakab apostol. — Zsido: Tischri 21. Hoschana rab. — Nap kél: 6 óra 15 perckor. — Nyugszik: 4 óra 41 perckor. — Hold kél: 9 óra 21 perckor este. — Nyugszik 12 órakor délben.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.

A képviselőház elnöke fogad 9—10-ig.

Nemzeti Muzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15. szám alatt). Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig.

Iparművészeti Muzeum nyitva délelőtt 9—1-ig; a vele kapcsolatos *Angol kiállitás* délelőtt 9 órától délután 5 óráig.

Nemzeti Szalon állandó kiállitása a (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 órától este 8-ig.

Az Orvosszövetség képkiállitása a városligeti Műcsarnokban délelőtt 9 órától este 6 óráig.

Közlekedési Muzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-től 12 óráig, délután 2 órától 6-ig.

Technologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9—1-ig.

Mezőgazdasági Muzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig.

Földtani intézet muzeuma nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődij 1 korona.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Muzeumi könyvtár d. e. 9—1 óráig.

Akadémiai könyvtár délután 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-tól este 8-ig.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sólyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től órától 12-ig és délután 3 órtól 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténetgyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti ipartcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, október 21.

Az északnyugati depresszió Közép-Európa felé nyomult és a magas levegőnyomás megerősödve, Európa déli felét boritja.

Nyugat-Európában a hőmérséklet emelkedett, keleten pedig sülyedt. Nagyobb esők voltak Dániában és Németország partvidékén, kisebbek pedig Francia- és Oroszországban.

Nálunk az idő változóan felhős és jobbára száraz volt. A hőmérséklet csak lényegtelenül változott.

Kilátás: A hőmérséklet csekély emelkedésével tulnyomóan száraz idő várható, legfeljebb az ország északnyugati részein némi esővel.

Most jelent meg!

RODOSTÓ

Történeti szinmű 3 felvonásban.

IRTÁK:

Géczy István és Lampérth Géza

A Vigszinház nagy sikerü műsordarabja, a mely most járja utját vidéki szinpadjainkon.

A Fővárosi Szinházak Műsora 125—126. száma. Ára fillér 60 fillér. A mult szinházi évadlegnagyobb sikert aratott

eredeti és forditott szinművei, a melyek állandóan megmaradtak a műsoron, mind megjelentek a

Fővárosi Szinházak Műsorában:

123—124 **Házasodjunk.** Bohózat. Guthi Soma.
121—122 **A régi szerető.** Népszinmű. Géczy István.
119—120 **Balassa Bálint.** Tört. szinjáték Martos Ferencz.
117—118 **A métely.** Szinmű Brieux-Molnár Márton.
115—116 **Kurucz Feja Dávid** Tört. szinmű. Fényes S.
113—114 **A képviselő ur.** Bohózat. Guthi—Rákosi.
111—112 **A páholy.** Bohózat. Laufs és Kraatz — Kabos E.
109—110 **Karácsony.** Drámai látványosság. Dickens-M.
107—108 **A nevezetes kastély.** Vigjáték. Bisson—Heltai.
106 **Katalin.** Eredeti operette. Béldi—Fejér.
105 **Pillangó kisasszony.** Vigjáték. Belasco—Faludi.
103—104 **A sasok.** Vigjáték. Guthi—Rákosi.
102 **A becsületbiró.** Szomorujáték. Zivuska Jenő.

Teljes árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Egy-egy szám ára **30 fillér.** — Kapható minden könyvkereskedésben.

KIADJA:

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udv. könyvkereskedése
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám.

A 9937. számu
„Uj szappanok és eljárás azok előállitására"
cimü 1897. junius 24-ről kelt magyar szabadalomra
vevők vagy engedményesek kerestetnek.
Szives ajánlatok **„W. O. 6706"** alatt továbbitás végett **Mosse Rudolfhoz Bécs** I., Seilerstätte 2. intézendők.

A 9936. számu
„Kétkerekü targonca szemétgyüjtőedények szállitására"
cimü, 1897. julius 18-ról kelt magyar szabadalomra
vevők vagy engedményesek kerestetnek.
Szives ajánlatok **„W. B. 6624"** alatt **Mosse Rudolfhoz, Bécs,** I., Seilerstätte 2. kéretnek.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt cs. és kir. ezr. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 6 óráig, este 7 órától 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolhatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTALnál megrendelhető **NÉPSZERÜ UTMUTATÓ** (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezek ésszerü gyógykezeléséhez cimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Legszebb könyvtárt berendezek,
havi 2–3 korona részletfizetésre:
Szépirodalom, szakművek bel- és külföldről: Cim **Kelemen Gyula, Budapest VII., Dob-utca 91. sz. II. em. 15.** levelezőlap elegendő.

Ideg- és nemi

gyengeségi állapotok

alapos gyógyitására páratlan sikerü gyógyhatásai folytán a legmelegebben ajánljuk

dr. Mitzger Tivadar

hirneves hydro-elektrotherapiai intézetét

BUDAPEST,

Teréz-körut 44., I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Rendelés délelőtt 8–1-ig, délután 2–8-ig.

Butor, teherszállitási és beraktározási vállalat.

Butorszállitások elvállalása, cs. és kir. szab. francia minta után készitett, teljesen kárpitozott, bezárható butorkocsikban a bel- és külföld minden helyiségébe.

TELEFON. Sürgönycim: **ZORN MÓR BUDAPEST.**

Butorszállitások vasuton és hajón átrakodás nélkül, a csomagolás megtakaritásával.

Butorok beraktározása teljesen száraz e célra berendezett raktárakba felelősség mellett.

Képviselőségek a bel- és külföld minden nagyobb városaiban.

ZORN MÓR BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 21.

Novemb. I-től: **Károly-körut 5.**

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szenvedőknek, 20 éves kórházi és magángyakorlati tapasztalatainál fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor

gyógyit férfiaknál és nőknél foglalkozási zavar nélkül mindennemű bármily régi keletü

Nemi betegségeket

ugymint **hugycsőfolyást,** hólyag- és vizelési bajokat, **bujakóros sebeket, syphilist,** önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket és szépséghibákat,** továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat (impotencia)

meglepő biztos eredménynyel gyorsan a legujabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. e.

Rendelés: délelőtt 10—4-ig, délután 6—8-ig.

Külön várótermek. Külön be- és kijárat. Levelekre rögtöni válasz.

Novemb. I-től: **Károly-körut 5.**

Ingyen bluz-, pongyola-, alj- és joupon-
képes árjegyzéket küld kivánatra
ZOLTÁN DEZSŐ
— **Budapest, Király-utca 30. szám.** —

Magy. kir. államvasutak.
151796|902. szhoz.

Pályázati hirdetmény.

Az alulirott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1903. évben, illetőleg 1905. év végéig a távirdai papirszalagból felmerülendő szükségletnek szállitását biztositani kivánván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiirás tárgyát képező cikket előtüntető jegyzék, mely egyszersmind ajánlati mintául szolgál, valamint a szállitásokra vonatkozó részletes módozatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési (AIII.) szakosztálynál (Budapest, Andrássy-ut 73. II. em. 54,) kaphatók.

A hivatalból felállitott minta a magy. kir. államvasutak igazgatósága, anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, a budapesti központi (Józsefvárosi pályaudvar) és a nyugoti szertáraknál megtekinthetők.

A szabályszerüen kiállitott, ivenként egykoronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. é. november hó 11-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyujtandók vagy postán odaküldendők és a boriték ezen külcimmel látandó el: „Ajánlat 151796/902. sz.-hoz."

Bánatpénz gyanánt az ajánlt anyag értékének 5 százaléka legkésőbb f. évi november hó 10-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyujtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módozatok betartása mellett állittatnak ki, végre azok, melyek után nem tétetett le az előirt bánatpénz, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1902. okt. hó.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijazt.)

SANTAL EGGER

biztos és gyors gyógyitó erejével felülmulja a külföldi szereket. Hirneves orvosok és más férfiak egyaránt dicsérik kiváló hatását azon bajoknál, hol

Santal-olaj, Copaiva vagy Cubeba

van javasolva. Csak a törv. védett **„tigris-fej"** védjegygyel valódi. Ára **3** korona. Vidékre **3** kor. **40** fill. előleges beküldése után bérmentve küldi a

Nádor-gyógyszertár
BUDAPEST,
VI., Vci-körut 17. sz.

SORSJEGYEK

melyek másutt el vannak zálogositva, saját pénzemmel váltom ki és azokra sokkal magasabb kölcsönt adunk olcsó kamat mellett, vagy megveszem a sorsjegyeket pontosan a napi áron és visszaadom **ugyanazokat** csekély havi részletfizetésre, a különbözetet készpénzben fizetem ki, kérem a **zálogjegy** beküldését.

FLEISSIG SANDOR BANKHAZ
BUDAPEST, Erzsébet-körut 2.

Specialista sérvkötőkben! **Keleti J. orthopädiai műintézete** ajánlja minden **sérvben szenvedőnek** a legujabb és modern szerkezetü 1900. évben cs. és kir. **szabadalmazott sérvkötőjét.** Nem csuszik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkivül kitünő fekvése által felülmul minden más gyártmányt.

Árak:	Egyoldalu	Kétoldalu
	12 korona.	24 korona

Keleti-féle cs. és kir. szabad. **gummi-sérvkötő,** éjjeli használatra igen ajánlható. **Árak:**

Egyoldalu	Kétoldalu
10.—	20.—

Gyáramban **teljes jótállás** mellett készülnek továbbá: **járó- és támgépek, műfüzők ferdénnőtek** részére, **műlábak és kezek, hasközök, görcsérharisnyák** stb. stb.

Valódi francia gummikülönlegességek eredeti párisi csomagolásban.

Illusztrált árjegyzéket titoktartás mellett ingyen küld szét:

KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kötszer-gyára (alap. 1878.)

Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17.

A lakbérnegyed alkalmával ugy a jogász mint a házi urak és lakók gyakran érzik szükségét egy oly kézikönyvnek, a mely őket a lakbérleti jog vitás kérdéseiben utbaigazitja.

Ára: 5 korona.

Egy ily kézikönyv az Athenaeum részv.-társ. kiadásában jelent meg és czime:

Lakbérleti jog és eljárás kapcsolatban Budapest főváros lakbérleti szabályzatával és a m. kir. igazságügyministernek 1894. évi 4873. számu rendeletével.

Második teljesen átdolgozott és tetemesen bővitett kiadás.

Irták: Dr. Berényi Sándor és Dr. Graber Károly ügyvédek.

Kaphatók: **ATHENAEUM** irod. és nyomd. részv.-társulatnál **BUDAPESTEN,** VII., Kerepesi-ut 54., valamint minden könyvkereskedésben.

Ezen hasznos kézikönyvet — mely minden könyvkereskedésben kapható — ugy a birák és ügyvédek, mint a házi urak és a közönség szives figyelmébe ajánljuk.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHAZ.

Szerda, 1902. október hó 22-én.

Zárva.

NEMZETI SZINHAZ.

Szerda, 1902. október hó 22-én.

A dolovai nábob lánya.

Szinmü 5 felv. Herczeg Ferenctől.

Személyek:

Jób Sándor	Egressy	Loránt	Dezső
Vilma	Török I.	Hadapród	Náday B.
Domaházíné	Szacsvayné	Merlin báró	Hetényi
Szentirmay	Gyenes	Szklabonyai	Mészáros
Janka	Alszeghy	Merlin ügyvédje	Faludi
Tarján	Császár	Jób ügyvédje	Abonyi

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHAZ.

Szerda, 1902. október hó 22-én.

Fedák Sári vendégfelléptével

Csókon szerzett vőlegény.

Énekes bohózat 3 felvonásban, Irta Szigeti József. Zenéjét szerzette: Serly Lajos.

Személyek:

Csontai	Balassa	Traurer	Vendrei
Béla	Góth	Előljáró	Kazaliczky
Eszti	Rostagni	Irmag	Tapolczai
Ábrai Irén	Fedák	Futaki	Szerémy
Barnyai	Pethes	Ripacs	Hegedüs
Olga	Nógrádi	Nefelejts	Nikó

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.

Szerda, 1902. október hó 22-én.

Casanova.

Regényes nagy operette 3 felvonásban, előjátékkal. Irta Faragó Jenő. Zenéjét szerző Barna Izsó.

Személyek:

Casanova	Nyárai	Marina	Vízvári E.
A sátán		Heloise	Dóry M.
Petruccio	Szirmai	Joe	
XIV. Lajos		Pietro	Raskó
Mózes		Barbarine	Harmath I.
A sátán felesége		Stella	
Marion	Küry	Napoleon	
Pompadour		Bakter	Kovács
Lia		Pero	
Náthán	Delli	Utcai táncosnő	Kápolnai I.

Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Szerda, 1902. október hó 22-én.

A második házasság.

Bohóság 3 felvonásban. Irták Sylvane és Froyez. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Bringuet	Faragó	Le Canut	Szomori
Adrienne	Horváth	Labigeois	Mátrai
Laverton	Boross	Florentine	Hajdu
Marchal	Ráthonyi	Françoise	Almásy L.

Kezdete 7½ órakor.

URANIA SZINHAZ.

Szerda, 1902. október hó 22-én.

Angol élet.

Irta Ráth István.

Kezdete 7½ órakor.

Király-utca 71. **RÉMI-MULATÓ.** Király-utca 71.

Rémi Tivadar, igazgató. Halmovici M., művezető.

Kezdete 8 órakor

a páratlan sikert aratott müsornak.

Viola della Sera Lanretta Zizi Papillon

koszoruzott szépség legjobb nőutánzó Casino de Paris csillaga

The 8 Champions

Angolország legkiválóbb ének- és táncegyüttese

THE 4 NOISET

a világ legjobb mű- és verseny-kerékpárosai.

Georg Bonhairs-csoport

a Variété-színpad legjobb és legnagyobb attrakciója

Szecessziós-négyes

komikus énekegyüttes

Steinhardt Géza

Budapest legkedveltebb komikusa

Pénytárnyitás este 7 órakor. Nappali pénztár nyitva 10—1-ig és 3—5-ig.

Belépőjegyek elővételben 70 kr., kapható: tőzsde Andrássy-út 38., tőzsde Erzsébet-körút 51. (fürdőpalota) és tőzsde Király-u. 72.

Minden ünnep- és vasárnap 2 előadás

á délután 4 órai előadás majdnem félhelyárakkal.

Az előadás után a télikert-kávéházban **Pécsi Hegedüs Gyula** cigányzenekara hangversenyez reggel 5 óráig.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagymező-utca 17.

Még csak néhány napig:

Egger-Rieser

tiroli együttes.

Fukushimas

japáni akrobaták

és a nagy programm.

Minden este:

Tarka Szinpad

(A második ágy, énekes bohózat).

Az előadás 8 órakor kezdődik.

A télikertben reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez.

Holtzspach deák-téri éttermeiben

BALOGH és JÓNÁS

az esztergomi hercegprimás udvari zenekara,

a pincehelyiségben pedig

az Oroszországból most visszatért

Munczi Károly

esténként hangversenyeznek.

GLOGOWSKI és TÁRSA cég

VI., Andrássy-ut 12.

irásmunka-osztálya

méltányos áron elvállal és szabatosan készit a **REMINGTON-STANDARD** irógépen mindennemü

irásmunkát

és

sokszorositást.

Élő, preparált és müvirágból készült

sirkoszoruk

nagy választékban kaphatók

Mezey Jenőné **ROYAL** -élővirágtermében Budapest, Erzsébet-körut 52.

Az Országos Magyar Gyorsiró Egyesület

tanfolyamain, melyeken a **REMINGTON-, YOST-, SMITH PREMIER-** és **UNDERWOOD**-irógépiskolák növendékei, valamint mások is a

magyar- és német gyorsirásban

(Gabelsberger-Markovits rendszer)

alapos oktatást nyernek, további jelentkezők korlátolt számban még felvétetnek.

Értekezhetni naponta 9—2 óráig az iskola helyiségében V., Vécsey-utca 5. szám, földszint.

(Ezelőtt Erzsébet-tér 16.)

A HALÁPI-féle **csuz- és köszvénykenőcs** (RESTAURATOR)

felülmulja az összes eddigi készitményeket, mert biztosan gyógyit heveny v. idült reumatismust, köszvényes izületi bajokat, neuralgiát, migraenet és lábbajokat. Számtalan hála és elismerő-levél. Egy tubus ára 1 kor. 60 fill.

Kapható: "APOSTOL" gyógyszertárban BUDAPEST, József-körut 64. szám.

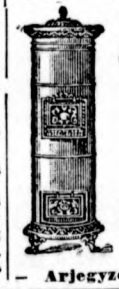

Meidinger kályhagyár.

EHRLICH J. és H.

— BUDAPEST, —

IX., Lónyay-utca 15 sz.

— Saját gyártmánya —

kályhák és központi fütések

minden kivitelben.

— Arjegyzék kivánatra bérmentve. —

Ügynökök

kik sorsjegyek részletfizetésre való eladásával foglalkozni óhajtanak, magas jutalék, esetleg fixfizetés mellett felvétetnek.

Fleissig Sándor

BANKHÁZ

Budapest, Erzsébet-körut 2.

Dr. RENNER

VIZGYÓGYINTÉZETE

bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)

Az intézetben gyógykezelés alá vétetnek: különféle ideg- és gerincbajok, álmatlanság, szédülés, gyengeségi állapotok, a gyomor és belek renyhesége, ideges szivbántalmak stb. — Ügyógyeszközök: A tudományos vizgyógyitómód eljárásain kivül, szénsavas fürdők (szivbajosok számára), fényfürdők (elhizások és csuzos bántalmaknál), az elektromozás minden faja (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), massziroz stb. — A különféle vizgyógyitómódok kivánatra saját lakáson is szakközöttünk által kiképzett szolgaszemélyzet által.

Árak mérsékeltek. Prospektus kivánatra.

Opera- és koncertének-kurzusok,

valamint magánórák,

— szalonének külön kurzusok és magánórák. —

Lelkiismeretes hangképzés.

Zongora-kurzusok és magánórák. — Szegényebb sorsu, de tehetséges növendékek engedményben részesülnek.

Megbeszélés és próba naponta — szombat és vasárnapot kivéve — délelőtt 10—12-ig, délután 3—5-ig.

BARBER FRANCISKA,

koncert- és operaénekesnő, oklevelez zongoraművészn

Erzsébet-körut 39. sz., I. em. 5.

AZ IZZADTSÁGTÓL

eredő fényt az arcról, valamint a borotválástól eredő pattanásokat eltünteti a „FORTUNA" arcviz.

Egy üveg ára 2 korona.

A hajhullást megakadályozza és a hajkorpától megtisztitja a fejet a „FORTUNA" hajszesz.

Egy üveg ára 2 korona.

Kapható: **Schubert Arnold**

„Fortuna" gyógyszertárában

Budapest, VII., Csengery- és Dob-utca sarok.

Magy. kir. államvasutak. 163269/902.

Hirdetmény.

A kedvezményes áru vasutijegy váltására jogositó arcképes évi igazolványok kiállitása az 1903. évre.

Az 1903. évre kiadandó kedvezményes áru vasutijegy váltására jogositó arcképes évi igazolványok kiállitása immár kezdetét veendi. Szükséges ennélfogva, hogy az utazási kedvezményre jogosultak közül a tényleges szolgálatban állók, az uj igazolványok kiállitását hivatali felsőbbségük utján, a nyugdijasok pedig közvetlenül az alulirott igazgatóságtól (Andrássy-ut 73—75. szám) az eddigi eljárás szerint már most kérelmezzék.

Minthogy pedig az 1903. évre egészen uj igazolványok adatnak ki, s igy a jelenleg érvényben levő igazolványokba kapcsolt arcképek nem használhatók, szükséges, hogy minden egyes igényjogosult uj arcképet terjesszen be. Az arckép előlapjának alsó szélére az illető tulajdonos teljes neve tisztán és olvashatóan rávezetendő.

Kezelési illeték fejében ezentul is igazolványonkint egy korona fizetendő készpénzben, ami helyett bélyegjegyek nem fogadtatnak el.

Esen illetéket legcélszerübb rendeltetésének pontos megjelölése mellett, postautalványnyal a m. kir. államvasutak főpénztára czimére (Budapest, Andrássy-ut 75. sz.) beküldeni.

Budapest, 1902. okt. hó.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnyomás nem dijazt.)

A vadászat.

Legélvezetesebb mulatság és nines idegizgatóbb, mint mikor a kopók falkája a vadász puskacsöve elé hajtja az üldözött vadat. Ám az a kérdés, hogy melyik vadásznak jut a szerencse, hogy épp ő elébe kerül a vad, hogy leteritse. Ez épp ugy a szerencsés helyzettől függ, mint minden az életben. Epp igy van az osztálysorsjátéknál is, sokan végnak fényereményre, de legtöbbször mégis azok nyernek, akiknek sz a szerencsés helyzetük van, hogy osztálysorsjegyeiket a Hecht Bankháznál vásárolták. Vásároljon tehát osztálysorsjegyet a Hecht Bankháznál, mert ott nyerték a legtöbb főnyereményt Budapest, Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körut 32. Huzás november 20. és 21. Egész sorsjegy 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor., nyolcad 1 kor 50 fillér.

Szinházak heti müsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház
Csütörtök	Lohengrin	A föld	A csókon szerzett vőlegény	Egy görbe nap	A második házasság
Péntek	Nincs előadás	Kurucok Párisban	A csókon szerzett vőlegény	Casanova	A második házasság
Szombat	A lengyel zsidó A babatündér	Kurucok Párisba	A csókon szerzett vőlegény	Casanova	A második házasság
d. u. Vasárnap este	Hunyady László	A vasgyáros Kurucok Párisban	Örnagy ur. A csókon szerzett vőlegény	A falu rossza Casanova	Lotti ezredese A második házasság

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből 4 fill. Vastagabb betükből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

Á hirdetésekre díjmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek
dohánytőzsdéje
Teréz-körut 54. szám alatt.

Deutsch Miksáné
Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát
hirdetési iroda
V. ker. Fürdő-utca 4. szám.

Engelmann Mór
gyorssajtónyomda
IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál
könyvkereskedése
IV., Gróf Cziráky-féle palota. Kossuth Lajos-utca. Kigyó-tér, (Koronaherceg-utca sarkán.)

Fischer J. D.
hirdetési iroda
IV Gerlóczi-utca 1.

Goldberger A. V.
hirdetési iroda
V. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozefin
Andrássy-ut 50.

Goldgruber Mór
könyvkereskedő
II. ker., Fő-utca 17. szám.

Haasenstein és Vogler
hirdetési iroda
V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits
dohánytőzsdéje
Kerepesi-ut 50. (Takarékp.épül.)

Kernberg Rozália
dohánytőzsdéje
VIII. ker., Muzeum-körut 18.

Leopold Gyula
hirdetési iroda
VII., Erzsébet-körut 54. I. em.

Mosse Rudolf
hirdetési iroda
Ferenciek-tere 8

Mezei Antal
hirdetési iroda
IV. ker. Eskü-ut 9. szám.

Nemetsek A. J.
ujság-árudája
IV. ker. Petőfi-tér 8. szám.

Ifj. Nagel Ottó
könyvkereskedő
Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)

Rohonczi Ilona
dohánytőzsdéje
VI. Andrássy-ut 48. szám.

Sikray Samu
hirdetési iroda
VI. ker., Váci-körut 33. szám.

Sopronyi V.
dohánynagyárus
VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Szántó Mór
dohánytőzsdéje
IV., Kecskeméti-utca 14. szám.

Schwarz József
hirdetési iroda
V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Schönwald Ferencné
dohánytőzsdéje
Ferenc-körut 32. szám.

Schödl Gyula
dohánytőzsde és postagyüjtőhely V. Lipót-körut 18.

Tenczer Gyula
hirdetési iroda
IV. ker., Szervita-tér 8. szám,

Toldi Lajos
könyvkereskedése
II. ker., Fő-utca 2. szám,

Weitzenfeld Jakab
Király-utca 1.

Zipser és König
zeneműkereskedése
VI. ker., Andrássy-ut 4. szám.

Zala Mór
könyv- és zeneműkereskedés
VI. Teréz-körut 2.

Minden apróhirdetés, melyet **itt este 6 óráig föladnak, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.**

Arany ranette.
Mikor hazajöttem könnyeztem, **azt** hittem, hogy csak akkor **éreztem** oly nagy mértékben **és éppen** ezért nem is akartam **irni**, gondolva majd elmulik — de azóta többször érzem azt az **aggódást**, mi elfog azért, hogy **a városba** megy lakni: ugy érzem, mintha evvel is szerelmemnek egy szaka lezáródott volna — és minden egyes ilyen időpont nekem véghetetlen szomoruság — valami megmagyarázhatatlan, gyermekes aggódás tölt el: hogy maga irányomban meg fog változni; féltem magát és szerelmemet valamitől, mit azonban megnevezni nem tudnék; jól tudom, hogy ez csak előérzet, mégis igen bánt és nem hagy nyugtot. Irjon édesem és nyugtasson meg, irja, hogy bolondos vagyok, nincs mitől féltenem, mert szeret és ne is törődjek ilyen ostobaságokkal, hanem legyek jókedvü és dolgozzak — mert ujabban ebben is zavarva vagyok — s ne féltékenykedjek, hanem elvárja, hogy bizalommal és véghetetlen szerelemmel legyek mindenkor magához. Legjobb szeretném, ha mindezt nekem elmondaná, valami ürügygyel — engem előre értesitve, hogy minden időmet neked szentelhessem — lejöhetne, mert nagyon messze van az, a mikor én mehetnék fel és addig én nem tudnék várni és hiszem, hogy ha lehet, meg is teszi. Ha mi mindig együtt lehetnénk; Istenem, milyen szép is lenne az? Szeress, mert én akarom és meg ne próbáljon mást, mert kegyetlen is tudnék lenni. 13768

Dianna.
Ugye kérem most már nem haragszik rám, milyen jó, nem kellett volna ilyen rossznak megbocsátani. 21-én irt. Iste nem csak láthatnám. Csókolja Arcuna. 13711

Uraim!
Ki volna hajlandó egy csinos hölgygyel házasság szempontjából megismerkedni. Csakis komoly levelet „Gizi“ jeligo alatt a kiadóba kérek. 3643

KERESLET.

Hivatalnoknő
szép magyar és német irással, gép és gyorsirást tudja, segédkönyvvezetésben jartas, elsőrangu áruházban felvétetik. Ájánlatok vallás és eddigi alkalmazás megjelölésével „5448“ Sólyom J. hirdetési irodába Kossuth Lajos-u. 1. küldendők. 13715

Okl. izr.
esetleg több évi gyakorlattal biró nevelőnő kerestetik fiuhoz. Ajánlatok fizetési igénynyel kéretnek Kellner Gyulához Hevesvezekény p. Tornaszentmiklós. 13712

Államvasuti
alkalmazott, ki hosszabb ideig ügyvédi irodában alkalmazva volt, szép irással bir és ügyiratok kezelésében teljesen jártas, a magyar levelezésben gyakorlott, ügyvédi irodában vagy bárhol **délutáni foglalkozást** keres. Cime: Rumann Ödön, VI., Kmetty-u. 8. 4301

Középkoru,
gyermektelen özvegyasszony, ki a háztartás minden ágában jártas, gazdasszonyi állást keres azonnali belépésre. Cim: özv. Matskó Károlyné, Nagyvárad, Rózsa-utca 110. szám. 13679

Fiatal,
fess és csinos urileány, szerény igényekkel keres egy cukrászdában állást. Szives megkeresések „Cukrászda“ jeligével a kiadóba kéretnek.

Kávéházban
vagy jobb vendéglőben keres egy csinos, fiatal és fess leány nappali pincérnői avagy felirónői állást. Leveleket „Pincérnő“ jeligével e lap kiadójába.

Délutáni foglalkozás. Egy fiatal nő, aki délelőtt kereskedelmi tanfolyamot hallgat s akinek szép irása van, délutánra foglalkozást keres irodában, vagy mint bonne gyermekek mellett, vagy mint társalkodónő. Cim: Cserey Róza, Dob-utca 19, ajtó 24.

Szoba!
Teljesen különbejáratu szobát keresek fürdőszoba használattal a VII. kerület külső részében. Ajánlatokat „november 15“ jeligével e laphoz kérek.

Kifutó és tanulólányok fizetéssel felvétetnek. Mme Juliette Kovács midersalon, Dorottya-u. 9. II. emelet.

Egy magányos
nő, üres szobát keres tisztességes családnál. „Szolid“ jelige alatt a kiadóba.

Egy
tanulóleány lap-expeditióba felvétetik.

Butorrajzoló
ipariskolát végzett, több évi gyakorlattal, azonnali belépésre alkalmazást keres. Esetleg vidékre is. Rajzokat otthon is készit. Cim: Német Sándor, VI. Teréz-körut 33. földsz. 1.

Nagy keresetet
biztosithatnak, egész 500 koronáig havonként, minden rangu egyének egy reell vállalkozásnál. Közelebbit „Z. 211“ K. Eisele „Union“ hirdetési irodája Stuttgart, Dannneckerstr

KINÁLAT.

Angol, francia
tapasztalt nyelvmester, ki tanulmányait külföldön végezte, még néhány szabad órával rendelkezik. Sikeres módszer. Kitünő referenciák. Cim: **Gáspár Bernát, Vörösmarty-utca 51/A, III. 21.**

Intelligens
gyermektelen családnál, különbejáratu kétablakos szép szoba, 1 vagy 2 uriember részére, esetleg teljes ellátással, kiadó. Ugyanott izletes, kóser ebédkoszt kapható. Sándor-utca 30b. földszint 7.

Correpetitornak
ajánlkozik szerény dijazásért VI. reáliste alsóbb osztályu középiskolai tanulókhoz. Cim: Sziv-u. 4. I. em. 1.

Olcsó lakás.
3 nagy utcai szoba 2 abl. előszoba és fürdőszoba, konyha, éléskamra, klozet stb. 830 frt. 1 szoba külön is választható. VIII., Magdolna-utca 20., Madách-utca sarok. 4302

17 éves,
intelligens, a kereskedelmit kitünően végzett leány, ki bármely jobb irodai munkának teljesen megfelelni képes, szerény feltételek mellett állást keres. Cim: Hartmann Dezső, VII. Hársfa-utca 29. ajtó 27.

Kávéház
Budapest legforgalmasabb utcájában 2 billiárddal, fényes berendezéssel, évente tisztán 3000 frtot jövedelmez, betegség miatt 1000 frtért sürgősen eladó. Bővebbet **Szilassy Nándor** ügynöksége, József-körut 47.

Csinos ház
nagy kerttel Kőbányán 6000 frtért eladó. Bővebbet Szilassy, József-körut 47.

Olvassuk
„**A Kereskedelmi Alkalmazott**“ közgazdasági és társadalmi szaklapot. **Dijmentes hélyközvetités.** Mutatványszámot ingyen küldünk. Kiadóhivatal: VI. Andrássy-ut 13.

Szabóné
ügyes, a legkomplikáltabb toilletteket is bámulatos olcsó árért elegánsan és izléssel készit saját lakásán. Vidéki megrendelésekhez a pontos alj-mérték és egy derék beküldése után készitek mindennemü toilletteket. Átalakitásokat és gyermekruhák készitését elvállalja. Lederer Lipótné, Wesselényi-utca 54. III. 45. 4277

Egy középkoru nő,
ki óvadékkal rendelkezik, hajlandó volna jómenetelü üzletbe bizalmi állást betölteni. „Ügyes-tevékeny“ jelige alatt a kiadóba.

Zongora
kitünő vasszerkezettel, rövid, sürgősen olcsón eladó. Dohány-utca 69a. II. em. 10. 13713

Okleveles
Zongoratanitónő, kitünő módszerrel még néhány órát elvállal, ugyszintén magyar, német, francia és angol nyelv oktatását is. Megkeresések „Biztos siker“ alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 13640

Nevelőnőket,
tanitónőket, nevelőket, gyermekkertésznőket, bonneokat legmegbizhatóbban ajánl és elhelyez Fekete Arnoldné intézete Váci-körut 16. 1333

Bőrszékre
átalakitok használt nádszéket. IV., Károly-utca 1—2. Kendi Antal, székipar. 13671

Egy középkoru
intelligens nő házvezetőnőnek ajánlkozik szállodába, vendéglőbe vagy privát uri házhoz vidékre vagy a fővárosba. Cime: Lövölde-tér 1. II. em. 9.

Hegedütanitó
alaposan tanit mérsékelt dijazásért. Gati, Bajnok-utca 6. sz. II. em. 17. 13683

Egy 20 év óta
fennálló, jól jövedelmező üzlet egészségi okokból eladó. Közelebbi Ornstein B.-nél, Király-utca 1. udvarban megtudható.

Szőnyeg-divány,
bőrdivány, matrac, szalmazsák, vaságy olcsón eladó. Üllői-ut 62. 13698

Bécsi szabónő,
elsőrangu szalonok volt müvezetőnője, ki a legelőkelőbb budapesti körök számára dolgozik, készit elegáns ruhákat, kosztümöket, szinpadi toiletteket stb. **mérsékelt áron**, vidékre is. **Widder Gyuláné**, Budapest, VI., **Lövölde-tér** 5. I. 5. 4288

V. gymnazista
szerény dijazásért elvállal alsóbb osztályu vagy elemi iskolai tanulók oktatását, jeles latinista. Cim: VIII. Magdolna-utca 43. sz. III. 36. ajtó.

Boroshordók.
Nagy választék uj, egyszer és többször használt boroshordók minden nagyságban 150 litertől 750-ig, ajtós hordók is olcsó árban kaphatók. Klein, Rombach-utca 6 és Király-utca 12., Török-gyógyszertár házában.

Privát kutató.
(Elismert megbizhatóság) diszkréten eszközöl kutatásokat, megfigyeléseket, ugy peres, mint magánügyekben, elvállal utazási kisérleteket, legkényesebb ügyekben is biztos eredményt nyujt Thurn Sándor iroda Budapest, Dohány-utca 30. 4280

Kitünően
vizsgázott jogász elvállal középés elemi iskolai tanulót háznál tanitani esetleg vizsgára előkésziteni, szives megkeresések „F. L.“ jelige alatt a kiadóba kér.

Jó szabónő
szabni és varrni tanit olcsó árért. Dob-u. 69. II. 33.

Urak!
Elegáns és szép különbejáratu szobák minden kényelemmel ellátva azonnal olcsón kiadók. Sándor-utca 30/B. I. 13.

Szabónő
kittünő gyakorlattal, ajánlja magát elegáns ruhák készitésére saját lakásán. Divatos façonok 5 frttól feljebb. Egy kisérlet elegendő. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Fodrásznő,
rendkivül ügyes, ismeretség hiányában ezuton ajánlkozik. Özv. Waldné VI., Vörösmarty-utca 48. II. 21. 4247

12 frtért
izletes ebéd kapható **I. ker.**, Országház-u. 13. sz. a.

Habermann M.
asztalos-mester Budapest, VII., Rottenbiller-utca 5/c. Műhely: **Munkás-utca 7.** Elvállal épület-, iroda-, bolt-, szoba- és konyhaberendezéseket. Javitás elfogadtatik és pontosan eszközöltetik.

Tanárjelölt,
r. kath. vallásu, állást keres szerény igényekkel mint korrepetitor vagy nevelő. Cim: „S. I.“ VI. Uj-utca 37. III. emelet, 17. ajtó. 4287

Kerékpárok
nehány darab becserélt, de jókarban levő használt kerékpár, — mig a készlet tart, — 30 frttól feljebb kapható. Láng kerékpárüzlet Budapesten, József-körut 41.

Butor
legjobb minőségben, legolcsóbban, részletre és készpénzért kapható Weinberger Fülöpnél VI., Nagymező-utca 37 4813

Boroshordók
használtak eladatnak, ugyanott nagyobb mennyiségü urasági **must vagy kiforrt bor** megvételre kerestetik. Kiss S. Dohány-u. 26.

Okleveles
cimbalom tanárnőnél tanitványok elfogadtatnak. Tandij havonta 4 frt. Murányi-utca 61. I. em. 10. 13636

Szivarkahüvely,
valódi egyiptomi, 1000 darab 1.05 forint. 5000 darab rendelés bérmentve. Utánvéttel küldi Kohn Simon, Budapest, József-körut 10. 13543

Urasági butort
IV., Hajó-utca 16. (Sütő-utca sarok, Központi városháza közelében) eladok és veszek majdnem egészen uj ebédlő-, háló- és garzon-szobákat, szalon-berendezéseket, valamint iroda-eszközöket, valódi perzsa- és szmirna-szőnyegeket, függönyöket, lószőr- és afrik-matracokat, gáz- és villamos csillárokat. 13341

Középiskolai
tanárjelölt sikeres házi oktatást nyujt elemi, polgári és középiskolai tanulóknak, magántanulókat pedig vizsgára előkészit. Cim a kiadóhivatalban. 4297

Készpénzkölcsönt
katonatiszteknek, hivatalnokoknak, évi lakóknak vidékre is, ugyszintén I. II. helyi betáblázásra leggyorsabban kieszközöl Thurn Sándor irodája, Dohány-utca 30. 4280

Okmányszerző
esketési ügyvivőség **jogtanácsosa** által megszerez mindennemü okmányokat, katonaházasság, kereskedelmi és magán ügyekben. **Thurn Sándor**, iroda Dohány-utca 30. 4280

50 korona
vásárlásnál minden vevőmet egy 2 méter magas elegáns remek präp. pálmával ingyen házhoz szállitva ajándékozom meg. Koszoruk, élő, mü- és koppvirágból. megrendelhetők és raktáron bármely időben kaphatók; valamint nász- és alkalmi-csokrokat, élő és müvirág diszitéseket, a mai kornak megfelelő legjobb kivitelben igen jutányosan eszközlök, élővirágok gondozását és müvirág javitást elvállalok. Preparált pálmák minden nagyságban, nagybani kötészetet, vidéki megrendeléseket lelkiismeretesen, pontosan és jutányosan eszközlök. Kmeskó Mihályné. Hunyady-téri vásárcsarnok. 4291

Kerékpár
egészen uj, a gyárostól 2 évi jótállással, angol versenygép részletfizetésre eladó. Cim akiadóban. 1123

Kiadó lakás
VII. Nagydiófa-utca 15. I. emelet, 3 utcai, 2 udvari szoba, cseléd- és előszoba, fürdőszoba és minden hozzátartozó helyiségből, tágas, világos udvarral november 1-re. 13651

Csinosan butorozott
utcai szoba, a Népszinház közelében igen olcsón kiadó. Goldstein, Csokonai-u. 8b. földszint 3.

Részletfizetésre
arany, ezüst, ékszerek, zsebórák és ingaórák olcsón kaphatók
Grünberger Ármin Béla
IV. Váci-utca 30. I. em. 23.

Használt férfiruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-tér 2. Kivánatra a vevő a helyszinén megjelenik.

Csinos utcai
szoba különbejárattal fürdőszoba használattal azonnal igen olcsón kiadó. Szentkir.-utca. 22. II. em. 26.

Nevelőnőket
német, francia, angol nemzetségbelieket, zeneismerettel vagy annélkül, magyar okleveles tanitónőket, bonneokat és gyermekkertésznőket lelkiismeretesen ajánl és elhelyez
Szeghеőné S. Lujza
Budapest. VI. Dessewffy-utca 22. sz.

Gummi
és
halhólyag
valódi **francia** gyártmány **legbiztosabb** és **nem ártalmas óvszer** tucatja 1.20, 2, 3, 4, 5, 6 frt. Megrendeléseket **titoktartás mellett** eszközöl
Radványi L.
keztyü- és kötszer-gyáros
Budapest, VI. Andrássy-ut 15. és VII., Erzsébet-körut 36.
Árjegyzék ingyen.

Azonnal zongorázhat

mindenki **tanitó és hangjegyismeret nélkül kipróbált Anders-féle módszer szerint.** Igen sok elismerő levél van birtokomban. Darabját 1.80 kor., utánvéttel 60 fillérrel drágábban küldi
L. BUSCH, DREZDA S. 19.
Bergmannstrasse 35.

Állatorvosi rendelés kis állatok részére
naponkint d. u. 3—5-ig
Öhler Benő
állatorvosi rendelő-intézetében
VII., Erzsébet-körut 4.

Urak!
Salaperlen
(Salacetolsont olaj)
Salacetol 0·09 Ol. Santali osind 0.21 — **igy hivják a** legujabb felülmulhatatlan szert a **titkos betegségek minden neménél 4.45 koronáért** bérmentve küld egy kis üveget 50 kapsulával. Raktár Ausztria magyarország részére Budapesten, Török József gyógyszerésznél, Andrássy-ut 26. és Király-utca 12. valamint minden gyógyszertárban.

Mielőtt
férfi-, fiu- vagy **gyermekruhát rendel vagy vesz**, sziveskedjék saját érdekében **Koch testvérek Budapest, Károly-körut 26.** legnagyobb áruházából az ujonnan megjelent **nagy képes árjegyzéket kérni**, melyet rögtön bérmentve küldünk.

BUTOR
modern lakásberendezések
Nemes és Lengyel
butor-iparosoknál
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 6. I. em.
Nagy választék ugy polgári, mint a legfokozottabb igényeknek megfelelő **modern** kivitelü **háló-, ebédlő-, szalon- és uriszoba-butorokban. Az igen tisztelt vevőket a saját érdekükben felhivjuk szükségletők beszerzése előtt tájékozás céljából műhelyünket megtekinteni.**

KUTSCHERA GYÖRGY
UTÓDA
Budapest, IV.
Aranykéz-utca 7. sz.

Saját készitménynek nagy és dus gazdag raktára
sirkő-lámpákban.
Kovácsolt vas és egyéb érc fényesitése és bronzozása. Virágkosár és virágvázák raktára sirboltokhoz, érсvirágok, koszoruk minden nagyság és minőségben, valamint keresztek virágkoszorukhoz.

Általános érdekü müvek.
Köszöntőkönyv gyermekek részére. Irta Bácsi József. Kötve 1.60 kor. **Budapest térképe.** A főváros tiz kerületével. 60 f. Ugyanaz nagyobb alakban a főváros nevezetességeinek képeivel 1 kor. **Budapesti kirándulási térkép.** A főváros környékének tervrajza. **Budapest és környéke.** Utmutató a fővárosban és környékén. Összeállitotta Palóczy L. Kötve 1.60 korona **Magyar és német beszélgetések kézikönyve.** Irta Czanyuga József. 2.40 kor., kötve 3.60 kor. **Czigányjósnő.** A kártyahuzás és kártyavetés kézikönyve 1 kor. **A felülmulhatatlan ezermester büvészkamarája** 60 fill. **Házi Kincstár.** Irta Hankó Vilmos. Tudnivalók a háztartás, egészségtan, s a mindennapi élet dolgaihoz. 2.40 kor., kötve 4 korona. **Képes budapesti szakácskönyv.** Irta Szt. Hilaire Jozefa és mások. Kötve 4 kor., diszkötésben 4.80 korona. Ugyanaz német nyelven 2.80 kor., kötve 3.60 kor. **Kártyajátékok könyve.** Irta Parlaghy Kálmán, 2.80 kor., kötve 3.60 kor. **Legujabb levelező és házi titkár.** Irta Kassay Adolf. 2 kor., kötve 2.40 kor. **Legujabb házi tanácsadó, önügyvéd.** Irta Kassay A. 2 kor., kötve 2.40 kor. **Kerékpáros káté.** Irta dr. Korchmáros Kálmán, 30 fill. **Német társalgási anyaggyüjtemény.** Irta Oldal J., 1.40 kor., kötve 2 korona. **Önszámitó.** Kötve 70 fill. **Pesti müvelt társalgó.** A társadalmi érintkezés minden szabályát magában foglalja. Illemszabályok, társasjátékok, komoly és szerelmi költemények, felköszöntések, emlékversek stb. Kötve 2.50 kor. **A baba-szakácsnő.** Irta Rantási Mariska. Kötve 40 fill. **A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás.** Irta Schenk Lipót dr. **A hires bécsi** egyetemi tanár a születendő gyermekek nemének önkényes meghatározásáról szóló elméletét irta meg ebben a könyvben. Az általános érdekü könyv ára kor. **Virágnyelv.** Minden ismert virág jelentősége meg van irva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állitott össze. Ára szine kötésben 80 fillér. **Esküdtek és esküdtbirák törvénykönyve.** Irta K. Nagy Sándor. 60 fillér. **Sakkjáték kézikönyve.** Maróczy Géza közreműködésével, irta Szemere Imre. 60 fill. A pénz előzetes beküldésénél a megrendelt müvek bérmentve szállittatnak. Négy koronánál nagyobb összegü megrendelést utánvéttel is eszközlünk. Megrendelések **Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai)** könyvkereskedéséhez, **Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám** intézendők.

Magy. kir. államvasutak Üzletv. Szeged.
27821/902. szám.

Pályázati hirdetmény
pályafenntartási fák szállitása iránt.

A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére az 1903. évben szükséges pályafenntartási fák szállitásának biztositására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1903. évi szükséglet, **mely a tényleges megrendelés alkalmával még felemelhető vagy lejebbithető, a következő;** Erdei fenyődeszka 28 m³ Jegenye fenyődeszka 80 m³, Luc fenyődeszka 62 m³, Szurkos fenyődeszka 3 m³, Tölgyfa deszka 6 m.-ig 5 m³, Fekete szurkos fenyőfa 7 m.-ig 19 m³, Metszett jegenye fenyőfa 12 m.-ig 116 m³, Metszett jegenye fenyőfa 12 m. felül 43 m³, Metszett erdei fenyőfa 12 m.-ig 32 m³, Metszett szurkos fenyőfa 12 m. 23 m³, Faragott tölgyfa 396 m³, Szurkos fenyőfa 54 m³, Metszett léc puhafából 49.600 fm. Keritési oszlop tölgyfából 2360 drb, Erdei fenyő palló 13 m³, Jegenye fenyő palló 43 m³, Luc fenyő palló 11 m³, Szurkos fenyő palló 38 m³, Tölgyfa palló 98 m³, Keritési rud tölgyfából 14600 fm., Keritési rud puhafából 1500 fm., Tölgyszálfa 29 m³, Puha széldeszka 14 m³, Fedő zsindely 47 cm. 34.000 drb, Szurkos fenyő kocka 21000 drb.

A fenti anyagok pontos méretei a részletes méretjegyzékben vannak felsorolva, mely méretjegyzék, ajánlati és pályázati feltételek az alulirt üzletvezetőségnél ingyen kaphatók, mig az általános és különleges szállitási feltételek csakis készpénzfizetés ellenében **a m. kir. államvasutak** nyomtatványtárától (Budapest, VI. Andrássy-ut 73/75. sz. al.) 50, **illetve** 30 fillérnyi áron szerezhetők meg, illetve 20 fillér külön dij beküldése mellett posta utján megküldetnek.

Az ajánlatok **csakis a külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendők.**

A szállitásnál **a következő feltételek irányadók:**

A szállitás a magy. kir. **államvasutaknál** érvényben levő **s anyagok szállitására vonatkozó** 122291/96. **számu általános**, valamint **a pályafenntartási célokra szolgáló gömbölyü. faragott és metszett fák szállitására vonatkozó** 143889/1901. **számu különleges feltételek értelmében eszközlendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulirt üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályánál**, valamint **a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ivenkint** 1 kor. **magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlatot** ezen alábbi **külcimmel:**

„Ajánlat épületfák szállitása iránt 27821/902. **sz.-hoz“ 1902. évi** november **hó 8-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak** szegedi üzletvezetőségének I. **osztályához benyujtandó vagy posta utján beküldendő.**

Bánatpénz **gyanánt** az ajánlott **mennyiségek** értékének **megfelelő** 5%-a **készpénzben vagy** állami **letétre alkalmas értékpapirokban f. é. nov.** 7-iki déli 12 óráig a szegedi üzletv. gyüjtőpénztáránál **leteendő, esetleg posta utján oda beküldendő.**

Szeged, 1902. okt. hó.
Az üzletvezetőség

Nyomatott a „Pátria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.